

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 12. AVGUSTA 1976

ŠTEVILKA: 32. LETO: XXV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarnja, SZ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju št. 421/1-72

OSEBNI DOHODKI ZA JULIJ, PREKATEGORIZACIJA IN ŠE KAJ

Čeprav je mesec julij po odsotnosti rekorden mesec, saj je odsotnost zaradi dopustov, kljub opozarjanju, da naj se dopusti koristijo bolj enakomerno, presegla lanskoletni julij, nas v pogledu osebnih dohodkov ne sme razočarati. Povprečno izplačilo na zaposlenega bo namreč za 218 din višje kot v mesecu juniju, nekateri, predvsem ključni obrati, pa so se »odlepili« tudi za preko 400 dinarjev.

Večji premik kot znaša v povprečju za Železarno je bil dosežen prav pri tistih obratih, ki delajo neprekinjeno in se jim pozna predvsem delo na praznik. To so trije talilniški

obrat, valjarna žice, obe energiji, delno pa še valjarna Bela in transport. Strojno vzdrževanje je zaradi remontov doseglo skoraj deset plačanih ur več, kar pri ceni 24 dinarjev na uro pomeni 240 din razlike. Manjši osebni dohodek kot v juniju so dosegli obrati šamotarna, kjer je

bilo ustvarjenih manj ur ob 3% nižjem učinku, valjarne profilov Javornik, kjer je število ur enako, učinek pa je skoraj za 4% slabši, gradbeno vzdrževanje in strugarna valjev, kjer je najverjetnejši vzrok, razlika v pisanju sobotnih dopustov. Če se ustavimo še pri dveh elementih, moramo poudariti, da je učinek v juliju le 0,15% boljši od junijskega in da je odstotek višja stimulacija za proizvodnjo, ki je v juliju že zamenjala stimulacijo za operativni program. Za ilustracijo si oglejmo nekaj osnovnih podatkov.

Obdobje	ur/os	din/h	din/os	poprečen % učinka	indeks OD 1.75 = 100	indeks življ. str.
leto 1975	190.0	19.36	3.677	30.37	100.0	100.0
I. četrtl. 1976	186.9	21.69	4.054	32.47	110.3	111.3
april	188.5	22.39	4.221	31.47	114.8	113.6
maj	188.0	22.27	4.186	30.57	113.8	112.8
junij	185.9	22.62	4.032	30.68	109.7	113.6
II. četrtl. 76	187.5	22.12	4.146	30.90	112.8	113.3
I. poll. 1976	187.2	21.90	4.100	31.68	111.5	112.3
julij	189.9	22.38	4.250	30.83	115.6	113.6
I-VI 1976	187.6	21.97	4.121	31.56	112.1	112.5

(Nadaljevanje na 2. strani)

BEGUNJE 76 – ČETRTO SREČANJE NAŠIH BORCEV ZA SVOBODO

Nekdanji borci narodnoosvobodilne vojne Slovenskih železarn, se bomo s svojimi družinskimi člani, mladimi sodelavci in povabljenimi gosti, 11. septembra na svojem četrtem srečanju zbrali v Begunjah na Gorenjskem.

ZASLUŽENA POZORNOST

Tri leta je minilo, odkar smo se prvič zbrali v osvobojeni domovini. Legendarna Pokljuka, gorska planota v predgorju Triglava, ki je bila od sredi leta 1941 do osvoboditve leta 1945 dom slovenskih partizanov, je bila tudi naša prva gostiteljica. V

prekrasnem septembrskem sončnem dnevu leta 1973, se nam je predstavila z vsem svojim planinskim čarom in nam odprla pot trajnega prijateljstva.

Nepozabno nam bo ostala v spominu ta premiera letnih srečanj borcev za svobodo, sedanjih delavcev

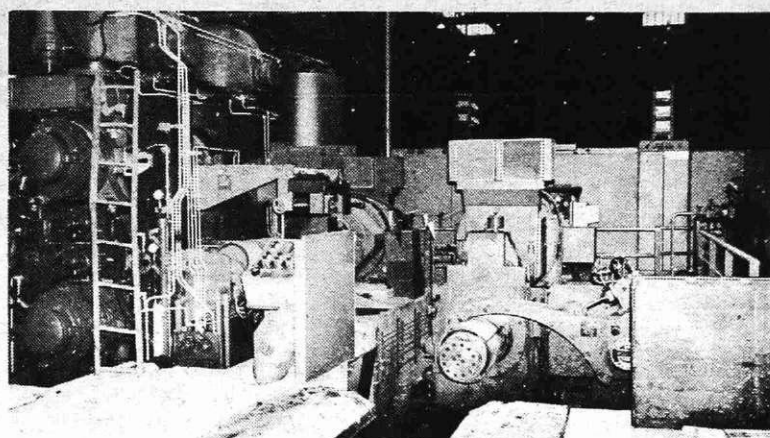
(Nadaljevanje na 4. strani)

Sodelavec pri čiščenju odlitka

POSTOPNA STABILIZACIJA ZAPOSLENIH

Značilnosti za gibanje zaposlenih v prvem polletju letošnjega leta, kakor je poudarjeno v polletnem poslovnem poročilu Železarn: V skladu z akcijskim programom je povprečna zaposlenost za 1,3% nižja od planirane, tako da je bilo 30. junija 48 delavcev manj kot 1. januarja letos oziroma je bilo zaposlenih 1,5% manj kot je predvideval plan. Večje število delavcev v službah je izključno pogojeno z večjim sprejemom študentov (20) in s prevredbo 21 delavcev iz materialne proizvodnje v stalež delavcev v skupnih službah. Ostrejši kriteriji pri sprejemanju novih delavcev oziroma v drugem tromeščju omejitve sprejema na študente in povratnike iz JLA, sta pomembno prispevala k stabilizaciji zaposlenih. Normativ »potrebnih delavcev« je še vedno v stalnem porastu, saj se je v enem letu povečal za 293 oseb in že sedaj za 520 oseb presega potrebo, ki jih v Železarni predvidevamo za leto 1980 oziroma za preko 700 v odnosu na letošnji plan zaposlenosti.

Nova hladna valjarna – mehansko testiranje dresirnega ogrodja.

Z GRADBIŠČA HLADNE VALJARNE

Delo na montaži naprav poteka v glavnem po programu. Nekaj težav je pri strojnih instalacijah, kjer ni dovolj delovne sile. Vzoredno z montažo teče tudi testiranje naprav. Pri tem delu se je v zadnjem obdobju pojavilo nekaj težav. Te delno izhajajo iz napak ali nepopolnih naprav, težave pa se pojavljajo tudi zaradi pomanjkanja vzdrževalnih delavcev, ki vršijo svoj del testiranja. Stanje na posameznih napravah je naslednje:

Testiranje sendzimir ogrodja je v zadnjih dveh tednih praktično stalo. Težave so bile pri brušenju drugih vmesnih valjev na brusilnem stroju Landis. Potrebno je bilo popravilo in prirejanje konusov. Pri tem so nam pomagali tako oddelki v železarni Jesenice, kot v železarni Ravne. Ker je brušenje valjev trenutno rešeno, pričakujemo nadaljnje testiranje ogrodja. V tem tednu je prispel tudi strokovnjak za valjanje od firme ARMCOT tako, da pričakujemo še bolj uspešno delo.

V času, ko je testiranje na sendzimir ogrodju stalo, smo nadaljevali hladni test na dresirnem ogrodju, in sicer na Morgoil mazilnem sistemu. Tudi tu je bila vrsta pomanjkljivosti na opremi, pa tudi napaka v projektu instalacije. Zaradi popravil in predelav bo test v tem tednu prekinjen. Še vedno nimamo novega ležaja reduktorja navijalca, tako da je tehnološko testiranje še naprej odloženo.

Hladno testiranje na lužilni liniji poteka dobro. V prejšnjem tednu je bila zakurjena žarilna peč v liniji in bo en teden v sušenju. Delo poteka trenutno brez večjih težav. Na liniji je ostala kritična le lužilna sekcija, kjer moramo nujno dokončati strojne instalacije. V splošnem predvidevamo zaključek hladnega testa v začetku septembra, nato pa se bo nadaljeval test s trakom. Prvo proizvodnjo pričakujemo v začetku oktobra.

Zelo dobro poteka hladni test na enih krožnih škarnjah. Pojavila se je le napaka na motorju odvijalca in ga bo treba uravnovežati.

V tem tednu bo zaključen test tudi na brusilnem stroju za valje dresirnega ogrodja firme Farrel. Predvidevamo začetek interne primopredaje stroja obratu strugarna valjev že v tem tednu.

Tudi na ostalih napravah se pospešeno pripravljamo na testiranje. Tako bomo v tem tednu pričeli s sušenjem zvonastih peči, ki bo trajalo predvidoma do konca meseca, temu pa bo sledilo testno žarjenje trakov. V pripravi za hladni test sta tudi regeneracija in nevtralizacija kislin. Tudi razoglaševalna linija za dinamno trake je v testiranju in delo normalno napreduje. Več težav je pri dokončevanju montaže te linije, posebno instalacij na pečeh, ker ni dovolj delavcev.

Kljub času dopustov operativna grupa skupaj z vzdrževalci in proizvodnimi delavci dela s polno močjo, da bi objekte pripravili za obratovanje. Tako nameravamo v začetku septembra pričeti s tehničnimi pregledi objektov in po uspešnem pregledu ter odstranitvi napak, pričeti s poizkusno proizvodnjo. Ta del je še posebno pomemben, ker bo uradna otvoritev hladne valjarne za dan republike in takrat morajo biti urejene vse formalnosti skladno s predpisi in zakoni.

KAKO JE ZASNOVANO NOVO SAMOUPRAVNO ORGANIZIRANJE V ŽELEZARNI

V 30. številki Železarnja smo objavili prvi del predloga oziroma zasnove za novo samoupravno organiziranost v Železarni. Predlog se pripravi delovne skupine, odbor za uresničevanje ustave pri delavskem svetu Železarnja pa ga je na svoji 18. seji, 19. julija z nekaterimi spremembami sprejel. V prvem delu je tekle beseda o novi samoupravni organiziranosti. V naslednji, 31. številki smo nadaljevali s predlogom o oblikah uresničevanja samoupravljanja v Železarni, ki ga je pripravila delovna skupina za samoupravno področje, danes v tretjem nadaljevanju pa teče beseda o dohodkovnih odnosih, katere zasnove je pripravila delovna skupina za ekonomske odnose pri upravljanju z družbenimi sredstvi.

III. DOHODKOVNI ODNOSI V ZDRUŽENEM DELU

1. ODNOSI PRI PRIDOBIVANJU DOHODKA

Dohodek je del celotnega družbenega proizvoda, ki ga delavci v temeljni organizaciji pridobivajo v dani obliki kot družbeno priznanje za rezultate svojega in skupnega družbenega dela v pogojih socialistične blagovne proizvodnje in s katerim gospodarijo delavci v temeljni organizaciji na podlagi svoje pravice dela z družbenimi sredstvi.

Dohodek temeljne organizacije se pridobiva v okviru celotnega prihodka, ki ga temeljna organizacija ustvari s svojim poslovanjem, ko i celotnega prihodka nadomesti vrednost materialnih sredstev, porabljene

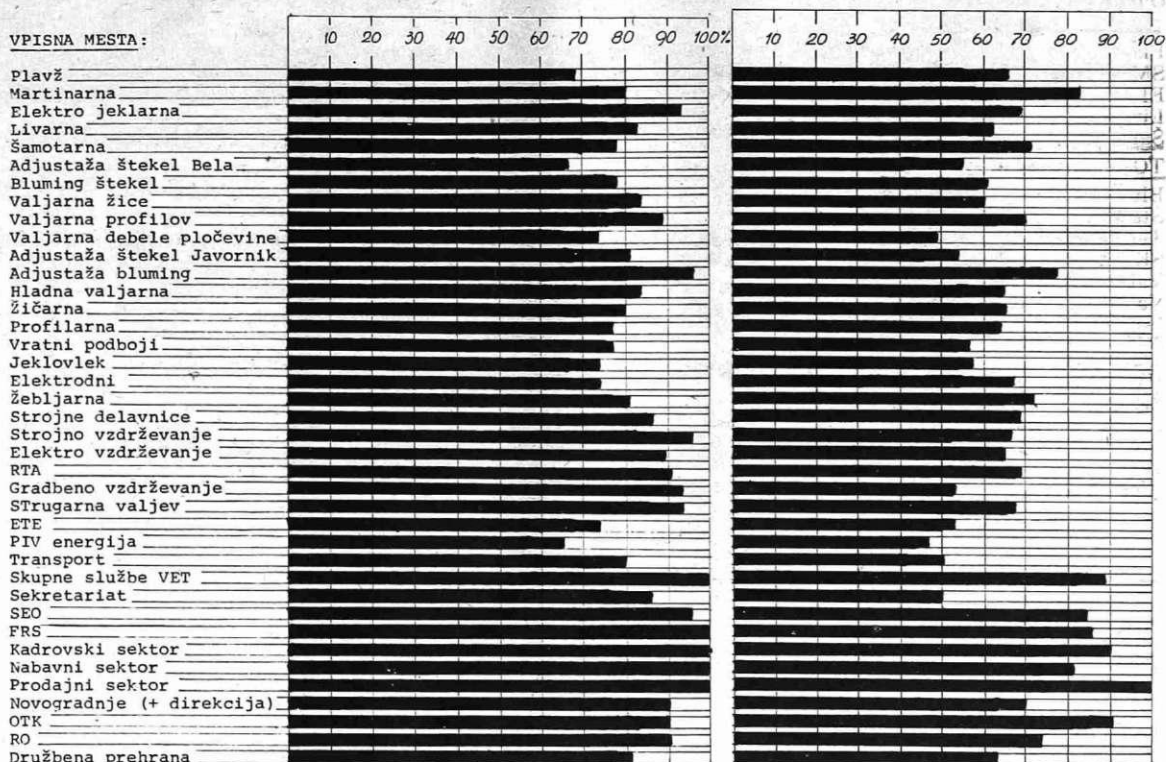
(Nadaljevanje na 7. strani)

(Nadaljevanje na 6. strani)

S POSOJILOM ZA CESTE NADALJUJEMO

V Železarni še vedno traja vpisovanje posojila za ceste, zlasti ga vpisujejo tisti, ki so dosedaj bili na dopustu ali so bili kako drugače odsotni. V minulem tednu je vpisalo posojilo nadaljnjih 66 delavcev s skupno vsoto 83.000.— dinarjev. Kakšno

je bilo stanje z vpisom v petek, 6. avgusta 1976 kaže naslednja dva grafikona (prvi kaže število vpisanih, drugi pa znesek vpisanega posojila, v odnosu na 50 % osebnih dohodkov v mesecu aprilu):

OSEBNI DOHODKI ZA JULIJ, PREKATEGORIZACIJA IN ŠE KAJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kakor je razvidno iz razpredelnice, je mesec julij v letošnjem letu »najvišji« mesec, na drugi strani pa bo najbrže »rekorden« tudi po obveznostih. Četrty mesec že teče samoprispevek za šolstvo, velik del članov kolektiva je pričel z vplačevanjem posojila za ceste, odtegnjen pa bo tudi enodnevni zaslužek za sklad solidarnosti, kar je zakonsko predpisana obveznost.

Vzporedno z gibanjem osebnih dohodkov pa teče tudi gibanje življenjskih stroškov, brez dvoma letos počasneje kot v lanskem ali predlanskem letu. Statistiki celo napovedujejo, da se bo rast teh stroškov ustavila, predvsem zaradi nižjih cen sad-

ja in povrtin, seveda če ne bo prišlo vmes kaj nepredvidenega.

Ker samo primerjava osebnega dohodka znotraj Železarn ne daje popolne slike, kako se gibljemo v širšem prostoru, nas bo kot člane Slovenskih železarn zanimalo, kako je z osebnim dohodkom v drugih delovnih organizacijah.

Podatke črpamo iz informacije o poslovanju v prvem polletju, ki sicer zajemajo vrsto elementov, ki pa zaradi spremenjenih pogojev poslovanja niso v celoti primerljivi. Zaradi tega se omejimo samo na gibanje osebnih dohodkov v prvem polletju 1976 v primerjavi z letom 1975, računajoč na enoten čas t.j. 182 ur mesečno.

	1. 1975	plan 1976	izplačano I-VI 76	indeks 1.75 = 100
Železarna Jesenice	3.524	4.047	3.991	113.3
Železarna Ravne	3.645	4.386	4.020	110.3
Železarna Štore	3.573	4.300	4.361	122.1
Plamen Kropa	3.573	4.137	3.851	107.8
Tovil Ljubljana	3.623	4.084	3.726	102.8
Veriga Lesce	3.522	4.153	3.835	108.9
Žična Celje	3.269	4.002	3.213	98.2

Železarna Jesenice torej ni med najnižjimi. Presenečajo pa podatki železarn Štore, ki izkazujejo indeks 122, obenem pa tudi najvišji izplačani osebni dohodki. Pri presoji pa

moramo biti previdni, saj je iz ostalih podatkov razvidno, da je dejansko izplačilo pri nas višje, ker se vedno delamo več kot 182 ur, medtem, ko isti podatek za železarno

LANI DO 1. AVGUSTA 9,677.115 DIN PRIHRANKOV IN KORISTI, LETOS PA...

Lani, v prvem letu tehnoloških in tehničnih inovacij, so naši iznajditelji skupaj z novatorji in racionalizatorji povečali inventivno aktivnost v vseh TOZD, obratnih in oddelkih naše železarne. Na oddelku za zaščito industrijske lastnine pri SEO se je pojavilo vedno več tehnoloških in tehničnih inovacij, s katerimi so prizadevni avtorji nakazovali rešitev posameznih nalog ali odstranitve ozkih grl, oziroma problemov, ki so kakorkoli negativno vplivale na nemoten potek proizvodnje ali delovno disciplino.

V lanskem letu, v prvem letu tehničnih in tehnoloških inovacij in zaščite industrijske lastnine, so naši iznajditelji, novatorji in racionalizatorji ustvarili in prihranili 14.871.335,00 din, kar predstavlja okrog 11 % celotnega ustvarjenega dohodka OZD. Do 1. avgusta leta 1975 so novatorji prihranili 9 milijonov 677.115,00 din, kar je vsekakor lep in spodbuden prikaz in dosežek delovnega in ustvarjalnega poleta naših inovatorjev.

Ti dosežki so mobilizirali v inventivno delo nove in nove iznajditelje, novatorje in racionalizatorje, ki so letos, v drugem letu tehničnih in tehnoloških inovacij še povečali aktivnost.

Lani so imele štiri komisije za novatorstvo in racionalizacijo pri štirih DS TOZD-do 1. avgusta šest se je sicer Valjarne dve, VET dve, Talilnice eno in Hladna predelava eno. Prizadevnim in uspešnim avtorjem tehničnih in tehnoloških izboljšav je bilo na teh šestih sejah odobrenih in izplačanih 181.581,00

din rent, odškodnin, nagrad in akontacij.

Letos se je to stanje bistveno izboljšalo, za kar gre zasluga vsem, ki so zadoženi in odgovorni za mobilizacijo in poživljanje tehnološke in tehnične inventivne aktivnosti.

Do 1. avgusta so imeli v TOZD Hladna predelava in v TOZD Valjarne po dve seji odbora za novatorstvo in racionalizacijo, v TOZD Talilnice in TOZD VET pa po eno. Tudi gospodarski odbor pri delovni skupnosti Skupne službe in odbor za izume, novatorstvo in racionalizacijo pri DS Železarne sta imela po eno sejo. Na teh ocenjevalnih sejah so obravnavali 35 inovacij, za prikazane, potrjene in overljene prihranke in koristi v višini 16 milijonov 303.108,00 dinarjev je bilo avtorjem priznanih in izplačanih, 384.045,00 din spodbudnih rent, odškodnin, nagrad in akontacij.

Iz vsega tega je razvidno, da člani naše delovne organizacije uspešno odkrivajo še skrite in neizkoriščene notranje rezerve.

Štore kaže, da je dejansko izplačani osebni dohodek le 4.180 din, po čemer lahko sklepamo, da v kolektivu delajo manj kot 182 ur, kar pa je težko verjeti. Vzrok za takšno nejasnost pa je neizdelan kriterij, kako zajemati ure in pa nadomestilo osebnega dohodka za bolovanje nad 30 dni, kar je ravno tako sestavni del delavčevega koledarskega časa in zaslужka.

V uvodu smo omenili prekategorizacijo, pri čemer je mišljena delna prekategorizacija nekaterih delovnih mest, ki bo po sklepih delavskih svetov posameznih TOZD in DS Skupne službe, začela veljati s 1. avgustom. Da ne bi prišlo do napačnih informacij, dajemo ob tej priliki kratko pojasnilo. Čeprav imenujemo to kot prekategorizacijo, gre v bistvu le za drugačno vrednotenje predvsem tistih delovnih mest, za katere se zahteva poklicna šola ne samo teoretično, pač pa tudi v praksi. Da ne bi pri tem zapostavljali proizvodnje in da se rešimo velike natrpanosti delovnih mest v območju od pete do devete kategorije, je bil izvršen premik tudi pri tistih delovnih mestih v proizvodnji, ki so nosilci delovnega procesa, čeprav ne predstavljajo maksimalno visoke kvalifikacijske strukture.

S prekategorizacijo se bo predvsem popravil odnos osebnih dohodkov kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev, ki sedaj nimajo ustreznega razmerja proti ostalim. Z delno prekategorizacijo delovnih mest, ki bo vplivala na povečanje osebnih dohodkov za približno 3,5 %, rešujemo problematiko, ki se vleče že nekaj časa in jo s postopnim popraviljem poedinih delovnih mest nismo mogli rešiti.

S tem pa se razumljivo ne zaustavlja tok normalnega reševanja vseh tistih predlogov, ki se pojavljajo kot posledica nastajajočih sprememb v organizaciji, tehnologiji, itd. Obseg izvršene prekategorizacije in ostale podrobnosti so bile posredovane delavskim svetom, sam postopek pa je bil izveden v skladu z novospregletim sporazumom o delitvi osebnega dohodka, ki določa, da se kategorizacija izvaja na enoten način, kjer predloge obdeluje služba, potrjuje pa DS TOZD.

V članku smo doslej govorili le o osebnem dohodku, ne omenjamo pa virov iz katerega osebni dohodek črpamo. Ta stran pa, sodeč po rezultatih prvega polletja, ni tako razveseljujoča. Res je, da so to prvi meseci novega načina poslovanja, da so stvari zaostrene in dohodek ne priteka tako zlahka, kot smo bili vajeni doslej, vendar imamo za presojeno na razpolago tudi dosti takšnih elementov, ki so popolnoma primerljivi s preteklimi obdobji, pa nas prav tako ne zadovoljujejo. SM

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Čeprav so osnovne organizacije sindikata v Železarni v obdobju maj-julij precejšnjo pozornost namenjale razpravi o osnutku zakona o združenem delu, ob istočasni analizi samoupravnih razmer v temeljnih organizacijah združenega dela in Železarni kot celoti, praksa kaže, kar je razvidno tudi iz zapisnikov sej izvršnih odborov, članskih sestankov in podobno, da so še premalo prodrle globlje v uresničevanje z ustavo opredeljenih nalog sindikata in konkretiziranih v sklepih in statutarjem dogovoru osmega kongresa Zveze sindikatov Slovenije. Na letnih skupščinah so osnovne organizacije sicer sprejemale programe dela, toda izgleda, da so še vedno preveč prakticistični in parcialni ter premalo politično poglobljeni na osnovi omenjenih dokumentov. V statutarjem dogovoru o organiziranosti in delovanju sindikatov in Zveze sindikatov v SR Sloveniji, je zelo natanko določeno da »Osnovna organizacija sindikata določa svoje naloge s pravili, z letnimi delovnimi načrti ter z drugimi sklepi članstva in svojih izvršilnih organov...«

Večkrat smo v našem glasilu kritično obravnavali prepočasno uresničevanje ustavnih določil v Železarni, ob čemer smo se nemalo krat srečevali tudi s tehnokratskimi težnjami, prepočasno uresničevanje sklepov osmega kongresa Zveze sindikatov Slovenije in sklepov, ki so jih za tem sprejemali republiški in zvezni sindikalni organi, pa vendar se nam zdi, da je sindikat v Železarni še vedno preveč odsoten od teh nalog, ali pa jih obravnava preveč deklarativno in prakticistično. Vsekakor pa mu manjka večje politične prodornosti in borbenosti pri uresničevanju z ustavo in osmim kongresom ZSS opredeljenih nalog in sklepov. Ne bo odveč, da zato še enkrat poudarimo naloge in vlogo sindikata, ki izhaja iz ustavnih določil oziroma desetega poglavja temeljnih načel ustave SR Slovenije. Po teh določilih se sindikat kot najširša organizacija delavskega razreda bori:

- za tak položaj delavskega razreda, kot ga določa ustava,
- za uresničevanje socialističnih samoupravnih odnosov in odločilno vlogo delavcev pri upravljanju družbene reprodukcije,
- za uresničevanje interesov in samoupravnih in drugih pravic delavcev na vseh področjih dela in življenja,
- za zagotavljanje enakopravnosti delavcev pri združevanju dela in sredstev, pridobivanju in delitvi dohodka in pri določanju skupnih meril za delitev po rezultatih dela,
- za samoupravno povezovanje in združevanje različnih področij združenega dela,
- za razvijanje proizvodnih sil družbe in večjo produktivnost dela,
- za samoupravno usklajevanje posamičnih, skupnih in splošnih družbenih interesov,
- za višjo izobrazbo in usposabljanje delavcev za opravljanje samoupravnih in drugih družbenih funkcij,
- za demokratično predlaganje in določanje kandidatov za delegate v organe upravljanja organizacij združenega dela ter drugih samoupravnih organizacij in skupnosti in kandidatov za delegacije v teh organizacijah in skupnostih ter delegate v skupščine družbenopolitičnih skupnosti,
- za najširšo udeležbo delavcev pri upravljanju funkcij oblasti in upravljanja drugih družbenih zadev,
- za uresničevanje interesov delavskega razreda v kadrovski politiki,

BOLJ PRODORNO NAČRTOVANJE POLITIČNEGA DELA V SINDIKATU

- za varstvo pravic delavcev,
- za zagotavljanje socialne varnosti in razvoj življenjskega standarda delavcev kot tudi za razvijanje in krepitev solidarnosti in za večjo razredno zavest in odgovornost samoupravljalcev,
- daje pobudo za samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje in pri tem neposredno sodeluje,
- daje organom upravljanja samoupravnih organizacij in skupnosti, skupščinam družbenopolitičnih skupnosti ter drugim državnim in družbenim organom predloge za urejanje vprašanj, ki se nanašajo na materialni in družbeni položaj delavskega razreda.

IZVRŠEVANJE PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V JULIJU

Obrat	Skupna proizvodnja			Got. proizv. tuja			Odprema
	progr.	izvrš.	%	progr.	izvrš.	%	
Plavž	12.400	12.380,0	99,8				
SM jeklarna	23.000	23.995,6	104,3				
El jeklarna	15.500	15.525,9	100,2				
Livarna	140	141,7	101,2				
Šamotarna	1.200	1.430,8	119,2	60	49,0	81,7	49,0
TOZD TALILNICE	52.240	53.474,0	102,4	260	249,0	95,8	249,0
Bluming	36.500	31.652,2	86,7	350	267,1	76,3	443,0
Štekel	7.100	6.013,9	84,7	3.000	3.209,1	107,0	2.896,8
Termična obd.	2.500	2.555,5	102,2	2.500	2.501,1	100,1	2.764,0
SKUPAJ	46.100	40.221,6	87,2	5.850	5.978,0	102,2	6.103,8
Valjarna žice	8.500	9.451,4	111,2	4.000	4.678,8	117,0	4.319,3
Valjarna prof.	2.200	1.942,7	88,3		12,4		12,4
Valj. deb. ploč.	7.900	8.216,9	104,0	7.810	8.216,5	105,2	7.450,9
TOZD VALJARNE	64.700	59.832,6	92,5	17.660	18.885,7	106,9	17.886,4
Hladna valj.	2.100	2.103,9	100,2	2.030	2.000,2	98,5	1.959,6
Žičarna	4.500	4.520,8	100,5	2.950	3.132,5	106,2	3.029,1
Profilarna	1.300	1.665,2	128,1	1.260	1.661,9	131,9	1.594,5
Podbojarna	40	37,1	92,8	40	37,1	92,8	37,8
Jeklovlek	1.650	1.546,9	93,8	1.650	1.546,9	93,8	1.570,6
Elektrodni	1.310	1.382,3	105,5	1.305	1.372,9	105,2	1.382,0
Želbarna	850	822,7	96,8	850	822,6	96,8	908,7
TOZD PREDELAVA	11.750	12.078,9	102,8	10.085	10.574,1	104,8	10.482,3
ZELEZARNA	128.690	125.385,5	97,4	28.005	29.708,8	106,1	28.617,7

TOZD Talilnice

V juliju, razen v šamotarni, nismo povsem zadovoljni z dosežki v proizvodnji. V teh obratih niso bile dosežene z letnim planom postavljene količine.

PLAVŽ

Tako po količini kot po kvaliteti so rezultati nezadovoljivi. Izdelano je bilo le 399 ton grodja dnevno. Poraba koksa sicer ni visoka, znaša 662 kg/t, žvepla pa je bilo v grodju v povprečju 0,052 %.

Zaradi slabega sintra je bilo veliko pregorevanj sob in pojavljanja nasledin, posebno na plavžu 2. Ker RMK Zenica vztraja na dobavi neprimernih rud, so pogoji obratovanja izredno neugodni, kopiči pa se nam na zalogi slaba ruda.

MARTINARNA

Šaržni časi so bili dokaj dolgi, saj so znašali 7,02 uri. Dnevno je bilo izdelano le 744 ton, oziroma le 13,3 šarže. Vzrok je v slabih pečeh, saj je zaradi velikega popravila tretje peči oviran normalni potek ostalih popravil. Tudi počasno odžveplanje v začetku meseca, zaradi slabega mazuta, je doprineslo k počasnemu delu. Zaradi nepazljivosti smo imeli celo pet šarž izmečka in 35 prodorov pri vlišanju, slednje je predvsem vzrok v premalo žgani opeki.

ELEKTRO JEKLARNA

Izredno slabo so vzdržale stene in dna peči. Velika je bila poraba časa in mas za popravila. Tako je bilo porabljenega preveč časa za popravila namesto za proizvodnjo. Z dnevno proizvodnjo 9,5 šarže in 542 ton ne moremo biti zadovoljni.

Tako sta jeklarni dali valjarni bluming v juliju le 39.522 ton, kar je za okrog 3.000 ton manj kot bi valjarna lahko predelala. V opravičilo je lahko le izredna vročina, ki je v 20 dneh ovirala delo. Zal pa tudi prvi dnevi avgusta ne kažejo na izboljšanje.

LIVARNA

Dosegla je povprečni uspeh, s 142 tonami odlitkov se je približala planu.

ŠAMOTARNA

Količinsko zelo dobro proizvodnjo je deloma pokvarila slabša kvaliteta kanalskih opek. Kljub premostitvam nekaj delavcev v druge obrate so prisotni izdelali 1.431 ton, kar je lep dosežek.

TOZD Valjarne

Tudi v juliju smo imeli v nekaterih obratih TOZD Valjarne obratovne težave in zato proizvodnja ni bila takšna, kot je predvideval plan. To velja predvsem za valjarni bluming in štekel, ki sta precej zaostali za planirano proizvodnjo.

VALJARNA BLUMING

Posebna negativna značilnost za delo te valjarne v mesecu juliju so bili izredno visoki obratovni skupni zastoji. Z 32,70 % zastojem na obratovni čas, smo dosegli številko, ki je bila najvišja v letošnjem letu. Največ, in sicer 8,32 % je bilo zastoj zaradi čakanja na pravilno temperaturo blokov, ogrevanih v globinskih pečeh. To je bila posledica premajhne dobave vročih ingotov in bram iz obeh jeklarn. Poleg tega so bili previsoki tudi še nekateri drugi zastoji kot: tehnološki 26,48 %, III. hala z 2,22 % in sosednje proge s 4,76 %. Zato je bila tudi dosežena skupna proizvodnja prenizka.

VALJARNA ŠTEKEL

V začetku julija smo dobili iz uvoza težko pričakovane merilne doze, nujno potrebne za normalno obratovanje štekel ogrođja. Zato smo v času od 10. do 14. julija izvedli remont tega ogrođja. Posledica je nekoliko nižja proizvodnja te valjarne v juliju.

VALJARNA ŽICE

Zaradi okvare dna ogrevne peči smo morali izvesti daljše popravilo. To je imelo za posledico, da ta valjarna v juliju ni obratovala 96 ur. Vsled nizkih obratovnih zastojev - 32,99 % na obratovni čas, pa je kljub temu z dobrim delom uspela preseči z operativnim programom predvideno skupno in gotovo proizvodnjo.

VALJARNA 2400

Ta valjarna je v juliju delala dobro in je planirano skupno ter gotovo proizvodnjo presežila. Z 8.285 ton je dosegla tudi visoko odpremo, z doslej letos najvišjo povprečno prodajno ceno.

VALJARNA PROFILOV

V času od 8. do 25. julija je bil v tej valjarni izveden remont in zaposleni so bili na kolektivnem dopustu. Zato je v tem mesecu dosežena skupna proizvodnja tudi nižja.

Avgust Karba

TOZD Hladna predelava

V TOZD Hladna predelava je bil operativni plan dosežen s 101,5 %, medtem ko je bil družbeni plan dosežen le z 86,5 %. Značilno za proizvodne rezultate v juliju je, da so bili doseženi ob normalnih pogojih obratovanja in je zaostanek posledica pomanjkanja naročil, oziroma vedno večje razdrobljenosti kvartalnih naročil na mesečne pozicije, kar vpliva na slabše izkorišcanje proizvodnih kapacitet.

HLADNA VALJARNA:

Operativni plan je bil dosežen, če upoštevamo izdelavo hladno valjarnih trakov za Sisak. Boljše proizvodne rezultate pa je onemogočilo desetdnevno popravilo konti peči in je zato izpadlo 200 ton dinamo HVT. Povečalo se je število vzdrževalnih zastojev na Siemens valjarnem stroju, zelo neugodno pa vplivajo drobna naročila, saj povečano število menjav nožev in valjev zmanjšuje proizvodnjo naprav. Število pozicij se je podvojilo. Enako vpliva tudi vložek toplo valjanih trakov iz valjarne štekel, ki zmanjšuje proizvodnost žarilnih peči.

DOPISUJTE V ZELEZARJA

ODBITEK SOLIDARNOSTNEGA PRISPEVKA

Po zakonu o oblikovanju sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč (Ur. list SR Slovenije št. 3 od 5. 2. 1975), se uvaža vsako leto teden solidarnosti v času od 26. julija do 1. avgusta. Šesti člen tega zakona določa, da plačujejo vsi zaposleni prispevek solidarnosti v višini povprečnega čistega enodnevnega osebnega dohodka. Po istem postopku kot smo solidarnostni prispevek obračunali že julija lani, bomo ta odtegljaj izvršili tudi letos v obračunskem mesecu juliju (izplačilo 15. avgusta). Vsem delavcem železarne Jesenice bomo odtegnili eno dnino (računano iz 42 urnega tedna po 7 ur) v neto iznos. Osebnih dohodkov na uro je izračunan po povprečju zadnjih treh mesecev (april, maj in junij). Odtegljaj »solidarnostni sklad« bo v izplačilni listi izkazan pod vrsto odbitka 779. Za odtegljaj pridejo v postev vsi zaposleni v rednem delovnem razmerju, upokojeanci z osem in triniturno zaposlitvijo ter pripravniki.

FRS - oddelek za obračun osebnega dohodka

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KO

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK - 16. 8.	LOGAR IGOR	BRUMAT MARTIN
TOREK - 17. 8.	ZUPANČIČ MARTA	ROTAR VINKO
SREDA - 18. 8.	VEHAR JANEZ	REKAR VINKO
ČETRTEK - 19. 8.	KOSELJ ANTON	KAVČIČ EDO
PETEK - 20. 8.	AŽMAN ZVONE	RAVNIK JOŽE
SOBOTA - 21. 8.	KORDEŽ FILIP	ARH JANEZ
NEDELJA - 22. 8.	BENEDIČIČ MITJA	KRAPEŽ ALBERT

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je:

vezni telefon je: 358

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:

dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 16. do 21. avgusta bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: I. obratna ambulanta

popoldan: II. in IV. obratna ambulanta

V soboto, 21. avgusta samo dopoldan I. obratna ambulanta.

Zobna ambulanta:

dopoldan: II. zobna ambulanta

popoldan: I. zobna ambulanta

V soboto, 21. avgusta samo dopoldan II. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.

V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

PERSONALNE VESTI - JULIJ

V mesecu juliju je pridobilo lastnost delavca v Železarni 107 oseb, 87 oseb pa je lastnost delavca Železarne izgubilo.

UPOKOJENI SO BILI:

Anton Arnez - 1919 - strojne delavnice - 41 let v ŽJ, Jože Bec - 1917 - transport - 30 let, Franc Beravs - 1924 - lahka proga - 30 let, Konstatin Bizjak - 1920 - šamotarna - 25 let, Stanko Ličof - 1923 - valjarna Javornik - 29 let, Vinko Lipovec - 1924 - nabavni sektor - 30 let, Srečko Murnik - 1915 - elektro vzdrževanje - 29 let, Jože Rijavec - 1923 - lahka proga - 30 let, Anton Vovčina - 1911 - strojne delavnice - 35 in pol let, Franciška Zorko - 1917 - splošni sektor - 16 let, Jože Žerjav - 1922 - strojno vzdrževanje - 29 let v Železarni.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali svoj zaslužen pokoj.

UMRLI:

Drago Hanžek - 1955 - OTK - 4 leta v Železarni.

Svojcem umrlega naše iskreno sožalje.

ODŠLI NA SLUŽENJE VOJAŠKEGA ROKA:

Trifun Ampov - 1957 - elektrodni obrat, Jozo Balukčič - 1957 - martinarna, Janez Bauman - 1956 - OTK, Abdulah Bečirovič - 1956 - transport, Nihad Begović - 1954 - jeklovlek, Simon Biček - 1957 - strojno vzdrževanje, Miran Borštnar - 1957 - strojno vzdrževanje, Peter Božiček - 1957 - livarna, Milivoj Djurdjevič - 1957 - plavž, Stanko Erjavac - 1953 - valjarna žice, Izet Fočaković - 1956 - valjarna Bela, Branko Gašperšič - 1956 - želbarna, Mehmed Haskič - 1956 - žičarna, Emsud Horozović - 1957 - transport, Anton Janežič - 1953 - strojno vzdrževanje, Rasim Kalitak - 1957 - plavž, Simon Kemperle - 1957 - hladna valjarna, Jože Kikelj - 1957 - valjarna Bela, Gorazd Koblar - 1955 - elektro vzdrževanje, Drago Kodrič - 1951 - elektro vzdrževanje, Hasib Kovačević - 1952 - strojno vzdrževanje, Tomislav Najdek - 1957 - elektrodni obrat, Peter Ognjanović - 1956 - strojne delavnice, Karel Oprešnik - 1957 - valjarna Bela, Miha Peternel - 1957 - žičarna, Pavel Pirih - 1957 - RTA, Janez Pokljukar - 1954 - sektor za ekonomiko, Rado Pristov - 1953 - strojno vzdrževanje, Janez Razinger - 1957 - gradbeno vzdrževanje, Janez Rekar - 1958 - elektro toplotna energija, Mihael Repe - 1956 - strojno vzdrževanje, Drago Ronner - 1951 - OTK, Nuriya Stranjac - 1957 - plavž, Rado Sušnik - 1957 - valjarna 2400, Edvard Šifrer - 1952 - vodstvo vzdrževanja, Mirsad Šupuk - 1954 - strojno vzdrževanje, Ivan Zeleznikar - 1957 - elektro toplotna energija.

IZKLJUČENI SO BILI:

Zekeriya Ahmetagić - 1951 - elektrodni obrat, Stojan Janjanin - 1955 - martinarna, Žarko Marčetič - 1955 - transport, Mitar Milaković - 1948 - jeklovlek, Ivo Paurević - 1951 - profila valjarna, Vencelj Razinger - 1958 - hladna valjarna, Branko Stanišević - 1954 - valjarna Bela, Anton Šmon - 1953 - valjarna 2400, Andrej Tavčar - 1947 - valjarna Bela, Henrik Vajt - 1950 - elektrodni obrat, Alojz Zgonc - 1928 - vratni podboji.

RAZPIS

strokovne ekskurzije za ogled elektrarne v Logance pri St. Maloju in ogled Pariza

Elektrotehniško društvo je v sodelovanju s Kompasom Jesenice pripravilo v mesecu septembru program petdnevnega potovanja po naslednjem razporedu:

V petek, 17. septembra ob 15.15 odhod z avtobusom z Jesenic (poslovalnica Kompas) na letališče Brnik. Odhod letala ob 17.25 uri s prihodom na letališče Orly ob 20.10. Prevoz z avtobusom do hotela prenočišča.

DRUGI DAN: Po zajtrku krožni ogled mesta z avtobusom: Place de la Bastille, hotel de Ville, Place de la Concorde, Champs Elysees, Arc de Triomphe, Palais Chailiot, Tour Eiffel, Dome des Invalides, opera, Place Vendome, Louvre, Sorbonne, Palais du Luxembourg, Pantheon, Notre-Dame, Montmartre, Sacre Coeur.

Popoldan prosto za individualni ogled mesta. Večerja - prenočišče.

TRETI DAN: Po zajtrku iz Pariza in vožnja z avtobusom do Chartresa in dalje preko Le Manche a skozi Rennes do St. Maloja. Ogled znamenitosti vseh navedenih mest. Namestitve v hotelu, večerja in prenočišče.

ČETRTI DAN: Po zajtrku strokovni ogled elektrarne, nato vožnja do mesteca Mont St. Michel, ki leži 78 m visoko na skali. Po ogledu potovanja skozi Normandijo do Arromanches, mesta, kjer so se leta 1944 izkrcale zavezniške čete. Po ogledu muzeja vožnja skozi Caen in Evreux v Pariz. Večerja in prenočišče.

PETI DAN - 21. septembra: Po zgodnjem zajtrku prevoz z avtobusom na letališče Charles de Gaulle. Odhod letala ob 8.30 s prihodom v Zürich ob 9.40. Nadaljevanje poti ob 11.30 s pristankom na letališču Brnik ob 12.35, od koder je avtobusni prevoz na Jesenice.

CENA POTOVANJA NA OSEBO JE: 3.900 din.

Prijave sprejema tov. Zupan, tel. 297 in tov. Rekar, tel. 245, kjer dobite tudi potrebne informacije. Ob prijavi je treba vplačati 500 din akontacije. Razpis velja do 12. 8. 1976.

Elektrotehnično društvo
Jesenice

18. SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Predsednik delavskega sveta Železarne je sklical 18. sejo za petek, 30. julija, z naslednjim dnevnim redom: poročilo o izvajanju sklepov prejšnje seje, polletno poslovno poročilo, ugotovitve, imenovanja in poročila odborov.

Delavski svet Železarne je najprej sprejel poročilo glavnega direktorja Železarne o izpolnjevanju sklepov zadnje seje in ugotovil, da so izvršeni, nekateri pa so daljšega pomena. Soglašali so s sklepom 22. seje delavskega sveta TOZD Talilnice, da se postopno ukinja proizvodnja žganih ognjevarnih materialov v samotarini s tem, da mlini obratujejo v skladu s potrebami Železarne.

V nadaljevanju seje so razpravljali o polletnem poslovnem poročilu, ki ga je na seji obširno tolmačil glavni direktor. Polletno poslovno poročilo so sprejeli na podlagi soglasja delegacij TOZD in delovne skupnosti Skupne službe ter stališča odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne, z naslednjimi ugotovitvami:

Železarna Jesenice je v I. polletju zaključila svoje poslovanje po fakturirani realizaciji z ostankom dohodka 12,3 milijona dinarjev in po plačani realizaciji s primanjkljajem 151,8 milijona dinarjev, kar je predvsem posledica posega v gospodarstvo z zakonom o zavarovanju plačil in z zakonom o ugotavljanju dohodka.

Pri teh posegih se je pokazalo, da nizka akumulativnost Železarne ne zadošča za pokrivanje prihodka za 15 dni neplačane realizacije. Železarna Jesenice glede na tak poslovni rezultat ni sposobna pokriti vseh obveznosti do manj razvitih republik in pokrajin in obveznosti, ki izhajajo iz samoupravnih sporazumov samoupravnih interesnih skupnosti. Za II. polletje lahko pričakujemo boljši rezultat z doslednim izpolnjevanjem akcijskega programa, ki smo ga sprejeli v I. polletju 1976. Pri tem nam bo postopno oživljanje tržišča omogočilo normalno prodajo po količini, ne moremo pa pričakovati bistveno boljše asortimenta in višjih prodajnih cen.

Večje ustvarjanje dohodka v posameznih delih – sektorjih, oddelkih, obratih in TOZD bo možno doseči z njihovo večjo aktivnostjo, zato je potrebno že sedaj uveljavljati nove dohodkovne odnose ter pohiteti za reorganizacijo TOZD. Sedanje TOZD in nove predvidene naj bi se pred formalnim konstituiranjem, skupaj s strokovnimi službami izdelale program predvidenih ukrepov, določile odgovorne izvajalce in roke ter ocenile rezultate teh ukrepov.

Taki ukrepi so nujno potrebni predvsem v vseh tistih delih Železarne, kjer prodajamo izdelke z izgubo. Glede na nižji in slabši poslovni rezultat Železarne od pričakovane, ki niti ne zadošča za pokrivanje vseh potreb in obveznosti, je nujno potrebno, da za izboljšanje rezultatov v drugem polletju izkoristimo vse možnosti, ki jih nudi trg.

Akcijski program sprejet v I. polletju, se mora v II. polletju izvajati po vseh delih Železarne. Tekoče je treba zasledovati poslovne rezultate, analizirati vsako prekoračitev v stroških in zaostanek v realizaciji ter odstranjevati njihove vzroke.

Osnovno vodilo na vseh področjih proizvodnje mora biti doseganje tehničnih in tehnoloških normativov, izkoriščanje razpoložljivih kapacitet in delovnega časa ter varčevanje z vsemi materiali.

Izpolnjevanje naročil v dogovorjenih rokih, prilagajanje tržišču in iskanje optimalnega programa, kar izhaja iz akcijskega programa, je v naslednjem obdobju naloga vseh železarjev.

Vsi oddelki, sektorji, obrati in TOZD morajo redno spremljati akcijski program, vodstveni delavci v teh enotah pa so dolžni ob analizi izpolnjevanja akcijskega programa podati konkretne predloge za boljše delo.

Ugotovili so, da so bili na delavskih svetih TOZD in DSSS ali na zbiorih delavcev, v času od 30. aprila dalje sprejeti:

Samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za območje občine Jesenice. Izvolili so tudi delegate za skupščino samoupravne interesne skupnosti za območje občine Jesenice.

Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za investicijsko vzdrževalna dela v osnovnih šolah.

Pogodba o postavitvi TV pretvornika in opreme za II. TV program.

Družbeni dogovor o osnovah srednjeročnega razvoja občine Jesenice.

Samoupravni sporazum o temeljih plana raziskovalne dejavnosti v Sloveniji za obdobje 1976–1980.

Samoupravni sporazum o temeljih plana izobraževalne skupnosti za obdobje 1976–1980 v občini Jesenice.

Samoupravni sporazum o srednjeročnem razvoju otroškega varstva za obdobje 1976–1980 v občini Jesenice.

Samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja kulturne skupnosti za obdobje 1976–1980 v občini Jesenice.

Samoupravni sporazum o osnovah plana telesno-kulturne skupnosti v občini Jesenice za obdobje 1976–1980.

Samoupravni sporazum o osnovah plana skupnosti socialnega skrbstva v občini Jesenice za obdobje 1976–1980.

Samoupravni sporazum o planu zdravstvenega varstva za obdobje 1976–1980.

Samoupravni sporazum o osnovah plana samoupravne stanovanjske skupnosti v občini Jesenice 1976–1980.

Dogovor o osnovah srednjeročnega plana krajevnih skupnosti.

Samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za varstvo zraka v gorenjskih občinah.

Dogovor o temeljih družbenega plana SRS za obdobje 1976 do 1980.

Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za financiranje graditve objektov po samoupravnem planu razvoja elektroenergetike za obdobje 1976–1980.

Samoupravni sporazum o urejanju medsebojnih odnosov na področju proizvodnje in porabe premoaga v obdobju 1976–1980.

Samoupravni sporazum o temeljih planov samoupravne interesne skupnosti za nafto in plin v SRS za obdobje 1976–1980.

Samoupravni sporazum o temeljih samoupravnega plana razvoja železniških zmogljivosti za obdobje 1976–1980.

Samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja magistralnih in regionalnih cest v SRS za obdobje 1976–1980.

Samoupravni sporazum o temeljih samoupravnega plana razvoja luških zmogljivosti za obdobje 1976–1980.

Samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja PTT prometa v SRS za obdobje 1976–1980.

Samoupravni sporazum o financiranju krajevnih skupnosti.

Samoupravni sporazum o temeljih srednjeročnega načrta proizvodnje ter razvoja Slovenskih železarn, n.sub.o. za obdobje 1976–1980.

Na predlog razpisne komisije za razpis delovnega mesta »glavni direktor« in ocene koordinacijskega odbora družbenopolitičnih organizacij Železarne, so izvolili za glavnega direktorja Železarne za naslednje mandatno obdobje 1976–1980, mag. Petra KUNCA, dipl. inž. ker so ugotovili, da v celoti ustreza pogojem, zahtevanim z razpisom.

Na predlog izvršnega odbora tovarniške konference sindikata so imenovali: delegate v skupno komisijo podpisnic samoupravnega sporazuma za štipendiranje učencev in študentov občine Jesenice; delegata za skupščino samoupravne interesne skupnosti za varstvo zraka Gorenjskih občin; 11-članski pripravljalni odbor otvoritve hladne valjarne Bela in 6-članski odbor sklada za podelitev nagrade »Novator leta«.

Ob koncu seje so se strinjali z vsemi sklepi, ki jih je posredoval v potrditev delavskemu svetu odbor za gospodarstvo in sicer o najetju posojil in izdaji soglasij za investicije.

Sprejeli so zahvalo TIK Kobarid za pomoč pri odpravi posledic potresa ter sklenili, da je treba na naslednjo sejo posredovati rezultate analize poizkusnega uvajanja PDC v skupnih službah.

29. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V četrtek, 29. julija, je imel delavski svet TOZD Hladna predelava svojo 29. redno sejo. Predsednik delavskega sveta Ivan SUŠNIK je za sejo predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje; polletno poslovno poročilo; prekatgorizacija delovnih mest; prispevek za ceste in ugotovitvene sklepe.

Pri pregledu sklepov so člani delavskega sveta ugotovili, da so bili le-ti v celoti izvršeni. Pri obravnavi polletnega poslovnega poročila so ugotovili, da poslovni rezultat, kljub vsem prizadevanjem, ni dober.

Tako slab rezultat je vsekakor posledica težav na tržišču in novih plačilnih pogojev, ki so nastopili v drugem četrtletju. Delavski svet je bil mnenja, da bo saniranje nastale izgube v drugem polletju možno le v dveh primerih in sicer:

da se nadoknadi izgubljena proizvodnja, kar bo možno le v primeru, če se bo situacija na tržišču izboljšala in

da bo delo v vseh obratih čim bolj ekonomično, kar pomeni, da morajo biti stroški nižji.

Na osnovi teh ugotovitev je delavski svet potrdil polletno poslovno poročilo in sprejel ukrepe, ki jih je predlagal odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne in sicer:

Vsi obrati morajo težiti k izpolnjevanju proizvodnih obveznosti, predvidenih z družbenim planom.

Vse temeljne organizacije naj izdelajo posebne programe znižanja stroškov in povečanja proizvodnje. Za izvajanje že obstoječega akcijskega programa pa je treba angažirati maksimalne napore.

K delu je treba pristopiti takoj, ne oziroma se na to, kako bodo organizirane nove temeljne organizacije.

Člani delavskega sveta so tudi menili, da je treba del krivde za tako slabe rezultate letošnjega prvega polletja pripisati slabi organizaciji priprave dela, zaradi česar je pogosto prihajalo do izpada proizvodnje. Zato delavski svet smatra, da je treba istočasno z novo organizacijo, ali že prej, organizirati enotno službo priprave dela, ki bo vodila evidenco od jeklarne do prodaje.

Da bi znižali stroške in povečali proizvodnjo delavski svet meni, da naj bo osebni dohodek vzdrževalcev v večji odvisnosti od proizvodnje.

Dalje je delavski svet obravnaval predlog prekatgorizacije delovnih mest, ki ga je izdelal SEO. S tem predlogom je delavski svet soglašal in ga tudi potrdil s pripombo, da mora komisija za kategorizacijo v najkrajšem času pregledati in naknadno reševati tudi tista delovna mesta, ki so jih obratovodstva dodatno predlagala.

Poleg tega pa je treba razčistiti tudi vprašanje delovnih mest »specialistov« v TOZD VET, ker delavski svet smatra, da jih je treba ukiniti, ali pa uvesti tudi v proizvodnih obratih. Nazadnje je treba rešiti vprašanje šolske izobrazbe in jo priznati tudi delavcem z večletno prakso.

Glede na slab poslovni uspeh v prvem polletju, delavski svet ni razpravljal o prispevku za ceste, pač pa

bo to storil po zaključnem računu letošnjega leta.

Na predlog sindikalne organizacije TOZD je delavski svet formiral odbor za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito v naslednji sestavi:

1. Vlado Stenovec žebljarna,
2. Ciril Grabnar hlad. valjarina,
3. Anton Jeršin vodstvo TOZD,
4. Ivan Gašperin žičarna,
5. Stanko Noč profilarna,
6. Desimir Mijajlovič jeklovlek,
7. Bojan Lipovšek elek. obrat.

Delavski svet je dal soglasje za prispevek v sklad skupnih potreb ljudske obrambe in za sklenitev nove pogodbe med skladom in železarno Jesenice.

Obravnaval in vzel je na znanje tudi dopis OTK in odgovor obratovodstva žičarne v zvezi z reklamacijo Crvene zastave, ki je dala na razpolago 991 kg žice C 1730 profila 2,5 mm v palicah zaradi kvalitetne zamenjave.

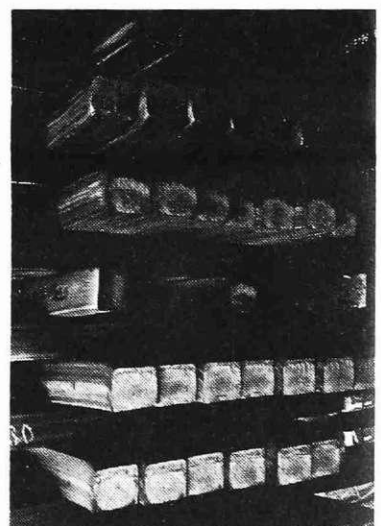
V nadaljevanju so obravnavali predloga pravilnika za podelitev nagrade »NOVATOR LETA«, ki ga je delavski svet v celoti potrdil.

Ob sklepu seje pa je delavski svet sprejel tudi ugotovitvene sklepe o veljavnosti samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, ki jih je obravnaval na prejšnjih sejah.

Železarski globus

JAPONSKA

Japonske železarne so v letu 1975 izvozile 33.053 milij. ton železarskih izdelkov, kar je za 9,4 % manj kot leto prej. Izvoz je padel v države Bližnjega vzhoda, saj je Iran leta 1975 proizvedel 51,5 % več surovega jekla kot leta 1974. Tudi izvoz v ZDA se je znižal za 12,4 %.

BEGUNJE 76 – ČETRTO SREČANJE NAŠIH BORCEV ZA SVOBODO

(Nadaljevanje s 1. strani)
Slovenski železarni. Zaradi največjega deleža v narodnoosvobodilni vojni, je železarna Jesenice prevzela vlogo prvega organizatorja srečanja borcev in jo odlično izpeljala.

Tudi ponovitev v Kotljah, ki je bila v organizaciji železarne Ravne, je kljub nenaklonjenemu vremenu pokazala, da so borci vezni element in kohezijska sila solidarnosti slovenskih železarjev in da na letnih srečanjih manifestirajo svojo pripadnost. Tudi drugo srečanje se nam je vtisnilo v spomin.

Lani je železarna Štore na Teharjih izpeljala tretje srečanje nekdanjih borcev narodnoosvobodilne vojne Slovenskih železarn. Vse od priprave prostora, svečanega, kulturnega programa in gostiteljskega dela, je bilo odlično pripravljeno ter v splošno zadovoljstvo vseh udeležencev. Koordinacijski odbor zveze borcev Slovenskih železarn se iskreno zahvaljuje samoupravnim organom in celotnim delovnim skupnostim za prispevek pri organiziranju letnih srečanj.

Prepričani smo, da to priznanje delavcem čiste preteklosti in izpričane zavesti v najtežjih časih našega naroda, daje tudi svoje sadove. Krepi se duh vzajemnosti in solidarnosti ter enotne pripadnosti, s prisotnostjo mladine na srečanjih borcev pa prenaša revolucionarno pre-

teklost in njene etične vrednote na bodoče rodove.

PRERAŠČANJE V SREČANJE SLOVENSkih ŽELEZARN

Organizacija zveze borcev odмира. Vsako leto nas je manj tudi bivših borcev Slovenskih železarn in zato je razumljiva odločitev, da se mora na srečanjih stalno povečevati število mladih, ki se slavijo borcev pridružujejo. Srečanje borcev bo zato postopoma preraslo v srečanje delavcev Slovenskih železarn.

Letos za četrto srečanje borcev slovenskih železarn se bomo zopet vrnili na Gorenjsko, ki je zibelka borbe proti okupatorju. Predelovalne delovne organizacije Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana in Žična Celje so gostitelji, organizatorja pa sta Veriga Lesce in Plamen Kropa. Za to srečanje borcev je izbran kraj pod Karavankami, v osrčju Gorenjske, ki združuje naravne lepote, ki so bile priče največjih tragedij slovenskega naroda.

Begunje so žalostna priča preteklosti, kjer je bila okupatorjeva postojanka trpljenja in smrti. Tu je nacistični okupator zbiral svoje žrtve – talce, ki so s smrtno plačevali svojo pripadnost slovenskemu narodu in boju za osvoboditev svoje domovine.

Brezobzirna fašistična surovost pa ni omajala slovenskega naroda in ljudi Gorenjske. Že prvo leto zasedbe so borci za svobodo napovedali, da se bodo borili za dokončno zmago

in osvoboditev domovine. Po vsej Gorenjski so se oglašale partizanske puške in v času, ko so Hitlerjevi škornji teptali vso Evropo, so rasle nove in nove partizanske enote. Dražgoška bitka je bila zgodovinska prelomnica, ki je tudi nemškimi nacionalistom dokazala Hitlerjevo zmoto, ko je v Mariboru rekel: »Napravite mi to deželo nemško.«

PETLETNI NAČRT SEDANJI ČILJ BORBE

Vsem našim borcem je žal, da se že preje nismo na letnih srečanjih zbirali in obujali spomine na odločilno obdobje naše zgodovine, ter se dogovarjali o novih delovnih dosežkih. Zaradi uspešnih treh srečanj se že v naprej veselimo dneva, ko si bomo v Begunjah zopet stisnili roke in v prijetnem razpoloženju preživeli dan spominov na najbolj plemenito stran zgodovine jugoslovanskih narodov ter uspešne gradnje samoupravnega socializma. Tudi to prilžnost bomo izkoristili za protest proti oživljanju nacionalizma, ki tlačijo Slovence onkraj Karavank.

Delovno ustvarjalni uspehi, razvoj proizvodnje, kulture, športa, življenjskega ter družbenega standarda so sedaj naše najučinkovitejše oročje za narodni blagor. Samoupravni sporazum o temeljih srednjeročnega načrta proizvodnje in razvoja Slovenskih železarn je kazipot, ki nas bo do leta 1980 pripeljala na milijon ton jekla, 12 milijard dinarjev prihodka in sto milijonov dolarjev izvoza. Borci hočemo tudi temu petletnemu načrtu vdahniti ustvarjalno revolucionarno preteklost.

Nasvidenje v Begunjah na Gorenjskem.

Gregor Klančnik

JUGOSLOVANSKA PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA V PRVEM POLLETJU 1976

Železarna	1. polletje 1976			1. polletje 1975		
	plan	proizvodnja	% na plan	proizvodnja	indeks 76/75	
SM JEKLO						
Zenica	451.710	485.319	107,4	488.298	99,4	
Nikišić	32.775	27.192	83,0	33.768	80,5	
Sisak	146.060	145.412	99,6	141.389	102,8	
Jesenice	164.600	157.747	95,8	161.451	97,7	
Štore	14.797	13.493	91,2	12.649	106,7	
Smederevo	46.500	30.792	66,2	46.696	65,9	
Skupaj	856.442	859.955	100,4	884.246	97,2	
ELEKTRO JEKLO						
Zenica	11.500	13.031	113,3	10.096	129,1	
Ilijaš	—	1.792	—	1.748	102,5	
Nikišić	54.625	57.268	104,8	49.267	116,2	
Sisak	33.430	35.754	107,0	35.177	101,6	
Split	24.375	22.342	91,7	—	—	
Skopje	60.000	60.277	100,5	56.806	106,1	
Jesenice	91.300	93.472	102,4	92.512	101,0	
Ravne	100.000	96.675	96,7	102.980	93,9	
Štore	29.440	33.715	114,5	30.742	109,7	
Smederevo	3.304	3.556	107,6	3.444	103,2	
Skupaj	407.974	417.882	102,4	382.772	108,9	
LD JEKLO						
Skopje	173.000	92.573	53,5	144.390	64,1	
Smederevo	95.000	20.551	21,6	—	—	
Skupaj	268.000	113.129	42,2	144.390	78,5	
SUROVO JEKLO						
Skupaj	1.532.416	1.390.966	90,8	1.411.408	98,6	

Iz tabele je razvidno, da so jugoslovanske železarne proizvedle v letošnjem prvem polletju znatno manj (90,8 %) surovega jekla kot so planirale in tudi manj (98,6 %) kot v istem razdobju lani. Glavni vzrok za to je znana situacija povezana s pomanjkanjem naročil za nekatero vrsto proizvodov, predvsem pločevine. Zato je bila tudi največja negativna razlika z ozirom na plan pri proizvodnji LD jekla v železarnah Skopje in Smederevo.

PRIZNANJA BRIGADI JESENIŠKO- BOHINJSKI ODRED

Preteklo nedeljo se je vrnila domov brigada »jeseniško-bohinjski odred«, ki je sodelovala na zvezni mladinski delovni akciji Posočje 76. Na akciji so brigadirji dosegli vrsto uspehov in sicer je bila brigada petkrat udarna, 23 brigadirjev je prejelo značko udarnika, dvakratni udarnik pa je postal Mile Zmrič, komandant brigade. Poleg tega je brigada prejela priznanje za interesne dejavnosti ter več pohval in priznanj komandanta akcije Posočje 76. Daljši reportažni zapis o jeseniških brigadirjih v Posočju bomo objavili v eni prihodnjih števil.

PREMALO AKTIVNIH

V razgovoru, ki sem ga imel s predsednikom osnovne organizacije ZSMS v domu učencev ŽIC, tovaršem Brankom Šrklecom, tik pred odhodom na počitnice, nam je le-ta razkril dejansko stanje mladih v domu učencev v minulem šolskem letu 1975/76.

Po njegovem mnenju je bil največji problem neaktivnost mladih. Vse delo je slonelo le na peščici mladincev. Vprašuje se, ali gre pri tem za nezainteresiranost in neodgovornost mladih? Dejstvo je namreč, da je bila pri delu prisotna neresnost. Mladih aktivistov je bilo zelo malo. Res je, da v domu stanuje veliko mladih iz bratskih republik, toda to ni vzrok, da ne bi mogli bolje delovati.

Prvi korak so že storili s tem, da so se povezali z nekaterimi osnovnimi organizacijami ZSMS ter dosegli vidne premike.

Nekatere osnovne organizacije ZSMS navajajo, da brez ustreznega prostora, ni mogoče uspešno delovati. V domu ŽIC pa je obratno, prostori in možnosti imajo, ni pa aktivnosti.

Morda, meni predsednik, so za neaktivnost mladih v domu delno krivi tudi sami, ker jih nismo popolnoma in pravočasno obveščali o delu, akcijah, zamislih in podobno. To napako bodo skušali popraviti in kot je zadržil, se bodo v novem šolskem letu bolj poglobili v delo, da bo sleherni član osnovne organizacije ne le pravočasno obveščen o vsem pomembnem, temveč da bo tudi pri oblikovanju aktivnosti sodeloval.

Ob teh kritičnih mislih pa moram poudariti, da so se dokaj uspešno povezali s krajevno skupnostjo SAVA, v kateri je vključenih nekaj mladincev v odboru za splošni ljudski del. Tu mladinci predvsem delujejo kot kurirji in podobno.

Jože Žerdin

KRATKE VESTI

V nedeljo, 8. avgusta je odšla brigada jeseniško-bohinjski odred na mladinsko delovno akcijo Brkini 76. Nosilec organizacije brigade je občinska konferenca ZSMS Jesenice, pokrovitelj pa splošno gradbeno podjetje Sava. Z Jesenic bo odšlo

v Brkine devetnajst brigadirjev, ostali pa bodo iz drugih gorenjskih občin. Komandant brigade bo Aljoša Lotrič iz železarne Jesenice.

Letošnje pohodne mladinske brigade Avnoj 76, ki je 22. julija krenila iz Dražgoš po poteh slovenskih delegatov na drugo zasedanje AVNOJA, se je iz jeseniške občine udeležil Tomaž Avruč, dijak jeseniške gimnazije.

OB PRAZNIKU GRANIČARJEV

V nedeljo bodo na naših karavlah spet zavirale zastave. 15. avgusta namreč slavijo svoj praznik graničarji. Ta dan bo za njih bolj slovesen in vesel, hkrati pa prav tako delaven, kajti naše meje je treba čuvati vsak trenutek. Budnost na vsakem koraku je najodgovornejša, hkrati pa tudi najbolj častna naloga mladim, ki služijo vojaški rok na karavlah. Čuvati domovino, našo samoupravno družbo in neuvrčenost je tiha želja mnogih mladih ljudi, ki se zavedajo, koliko naporov in žrtve je bilo potrebnih, da je domovina spet svobodno zadihala.

Kljub temu, da letos praznujemo že 31. letnico osvoboditve, moramo biti še bolj budni, kajti vsakemu očitno ne godi naša družbena ureditev in naše samoupravljanje. Tako iz preteklosti kot danes so nam znani poskusi ogrožanja naše svobode in neodvisnosti, ki pa so se razbili ob enotnosti in bratstvu naših narodov in narodnosti. Prav graničarji, kot prvi braniki naših meja, morajo na slehernem koraku paziti, da nas kdo ne iznenadi. Kot je dejal tovariš

Komisija za informiranje pri občinski konferenci ZSMS se prav tako pripravlja na jesenske volitve novih organov ZSMS. Člani komisije bodo za obdobje po 9. kongresu pripravili temeljito analizo svojega dela, na podlagi katere bodo tudi izoblikovali delovni program za prihodnje mandatno obdobje. Kot načrtujejo, bodo komisijo v prihodnje kadrovsko okrepili ter poskrbeli za bolj kontinuirano izobraževanje članov na področju informativne dejavnosti.

Tito je pripravljenost vedno boljša kot golo pričakovanje.

Graničarje bodo na naših karavlah v nedeljo obiskali predstavniki delovnih kolektivov, ki so pokrovitelji nad posameznimi karavli, poleg njih pa tudi člani osnovnih organizacij ZSMS in drugi občani.

Ob tej priložnosti se bodo izvršili krajski kulturni programi in športna tekmovanja. Večja prireditve bo v soboto in nedeljo v Završnici, kjer bo srečanje graničarjev in jeseniške mladine. To srečanje bodo pripravili graničarji karavle Matije Verdника-Tomaža iz Zirovnice, udeležili pa se ga bodo tudi vojaški vojni pošte Radovljica. V soboto, 14. avgusta bodo ob 10. uri najprej športna tekmovanja, sledil pa bo zabavni del s plesom ob zvokih ansambla SMB iz Kranja. V nedeljo se bo srečanje nadaljevalo, ansambel SMB pa bo za ples začel igrati ob 10. uri.

V uredništvu se pridružujemo čestitkam ob dnevu graničarjev ter vsem čuvarjem naših meja želimo, da bi še naprej uspešno izvrševali svoje odgovorne naloge.

Budni čuvarji naših meja.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

NENEHNA KREPITEV VARNOSTNE KULTURE IN SAMOZAŠČITE

Posebej je treba poudariti, da so v zadnjem desetletju močno izpopolnili tudi merilne naprave, ki jih uporabljajo pri zračnih napadih. Tako je verjetnost zadetkov ob uporabi teh naprav zelo velika. Precizne merilne naprave uporabljajo zlasti pri napadih na posamezne pomembne objekte. Pri napadih na večja naselja pa je treba računati predvsem z množičnimi zračnimi napadi, ki povzročajo hude posledice celo tedaj, če posamezni zadetki niso natančni.

Vojna razdejanja v mestih in drugih naseljih pa niso le posledica zračnih napadov, temveč tudi posledica bojev, ki bi jih kopenske enote vodile okrog njih in v njih. Naseljeni kraji in zlasti večja mesta dajejo ugodne pogoje za vztrajno obrambo, zato so bila tako v drugi svetovni vojni kot tudi v poznejših lokalnih vojnah pogosto poprišče hudih bojev. Tudi naša koncepcija SLO predvideva vztrajno obrambo mest in drugih, za obrambo pred napadalcem primernih naselij.

Napadalec usmerja na branilčev zaledje številne in močne zračne napade, da bi čim bolj onesposobil preskrbo in dopolnjevanje branilčeve armade. Ti napadi so v vsaki novi vojni vse intenzivnejši in hujski in pred njimi ni varen noben del branilčevega ozemlja.

Tako, kar se tiče varnosti pred bojnimi dejstvi, niti o zaledju, ki je varno pred njihovimi posledicami, ne moremo več govoriti o bojišču, na katerem potekajo bojne operacije, niti o zaledju, ki je varno pred njihovimi posledicami, kajti bojnemu dejstvu je izpostavljen celotno branilčev ozemlje. Sprito velike gibljivosti sodobnih armad, se boji kopenskih enot zelo hitro prenosijo po ozemlju vojskujočih se dežel. Tako so ozemlje vojskujočih se dežel ter prebivalci in gmetne dobrine na njem izpostavljeni raznim vojnim posledicam.

Da je temu tako, nam pričajo tudi naslednji podatki. V prvi svetovni vojni je izgubilo življenje skupno 9.800.000 ljudi, od tega 9.300.000 vojakov, 500.000 pa civilnih prebivalcev. V drugi svetovni vojni pa je bilo 51 milijonov žrtve, od tega približno 24 milijonov (ali 48 %) med civilnim prebivalstvom. V korejski vojni je bilo med skupno 9.200.000 žrtvami že 7.782.000 (ali 84 %) civilnih prebivalcev, v vietnamski vojni pa kar 95 % skupnega števila žrtve.

Civilna zaščita, ki so jo prvič organizirali v drugi polovici prve svetovne vojne, je bila v drugi svetovni vojni že pomembna sestavina celotnega vojnega mehanizma. V veliki Britaniji, ki je bila nekaj časa izpostavljena močnim zračnim napadom nemškega letalstva, je bilo vanjo vključenih približno 20 % vsega prebivalstva. S svojimi številnimi, dobro izurjenimi in opremljenimi specializiranimi enotami, je civilna zaščita v Veliki Britaniji v veliki meri zmanjšala posledice intenzivnih zračnih napadov Hitlerjeve Nemčije na svoja mesta. Na ta način je v dokajšnji meri prispevala k temu, da je angleški narod v tej, zanj najbolj kritični fazi vojne ohranil borbeni duh in kljub stalnim napadom razvijal materialne pogoje za nadaljevanje vojne.

Ob intenzivnih zračnih napadih zavezniškega letalstva na nemško ozemlje v drugi fazi vojne pa nemška civilna zaščita pogostoma ni bila kos zastavljenim nalogam. Tako so bila nemška vojaška poveljstva prisiljena vključevati v reševalne akcije tudi enote oboroženih sil. Po zavezniškem letalskem napadu na Hamburg je bilo nemško vrhovno poveljstvo prisiljeno vključiti v reševanje kompletni armadni korpus.

Navedeni primer ter izkušnje pridobljene po drugi svetovni vojni, nam pričajo, da ima civilna zaščita danes izredno obsežne in zahtevne naloge. Toda, iste izkušnje opozarjajo tudi na to, da civilna zaščita ne bi bila kos tem svojim nalogam, če bi jih morale opravljati le za to posebej organizirane, pa čeprav številne enote civilne zaščite.

Zato je nujno, da se v opravljanju zaščitnih in reševalnih nalog vključijo vse sposobne prebivalstvo.

Vključevanje prebivalstva v zaščito in reševanje je potrebno tudi ob naravnih in drugih hudih nesrečah. Ob skopskem potresu so na primer sostanovanci in sosedje rešili iz ruševin kar 75 % zasutih, le 25 % pa so jih rešile reševalne enote, ki so se po potresu formirale v samem Skopju ali so prihitele na pomoč iz drugih krajev Jugoslavije.

(SE NADALJUJE)

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

Japonska je pri dobavi energijskih virov kot sta premog za koksiranje, nafta in drugi, odvisna predvsem od uvoza. Mnogi smatrajo to državo kot najbolj odvisno od uvoza. Zato si japonski gospodarstveniki prizadevajo, da bi porabo energije zmanjšali na minimum.

Japonska železarska industrija porabi 17 % vse energije v državi, oziroma 36 % glede na ostale industrijske veje. Zato je železarska industrija največji porabnik energije v državi. Vsak prihranek močno vpliva na njeno skupno porabo.

Za tono proizvedenega surovega jekla porabijo danes japonski železarji 6.170.000 kcal, kar je za 37 % manj kot pred dajsetimi leti. To gre predvsem na račun njene porabe v plavžu. Drug pomemben prihranek so dosegli pri prehodu proizvodnje surovega jekla iz SM peči na kisikove konvertorje. Porabo energije so zmanjšali tudi v valjarnah.

ZNIZANJE PORABE KOKSA

Izboljšanje tehnologije proizvodnje grodlja v plavžu, zaradi česar so zmanjšali porabo koksa, je pogojeno z naslednjimi izboljšavami:

– Razširjeno uporabo visokega pritiska na žrelu plavža, ki zniža hitrost in poveča pritisk plina v sami peči. Posledica je pospešena redukcija in hitrejša izmenjava toplote med plinom in vsipom v plavžu.

– Uporabo visoke temperature vpihanega zraka, ter dodatek kisika in mazuta. To so pričeli uporabljati v obdobju okrog leta 1960.

– Z uporabo večjega deleža pripravljene železove rude pri vsipu. Okrog leta 1970 so kot vložek v japonskih železarnah uporabljali 60–70 % sintra in peletov, danes pa znaša že preko 80 %.

– Vodenje procesa s procesnimi elektronskimi računalniki je pripomoglo k manjši porabi energije. Danes vse bolj uporabljajo popolno avtomatizacijo proizvodnje grodlja v plavžu.

Moderni plavži v japonskih železarnah porabijo 440–450 kg goriva na tono proizvedenega grodlja, od tega je 360–370 kg koksa. Leta 1964 so porabili 546 kg goriva (508 kg koksa) na tono proizvedenega grodlja.

PRIHRANEK ENERGIJE V JEKLARNAH

V jeklnah je poraba energije odvisna od tehnološkega procesa, ki ga uporabljajo. Pri proizvodnji surovega jekla v kisikovih konvertorjih, v primerjavi s proizvodnjo v SM pečeh, prihranijo precej energije. Uporaba toplote dimnih plinov kisikovih konvertorjev, ki so jo razvili na Japonskem, znatno pripomore k znižanju porabe energije.

V električnih obločnih pečeh so znižali porabo električnega toka na tono proizvedenega surovega jekla s povečanjem njihovih zmogljivosti in prehodom na peči z visoko močjo transformatorja. Znižanje porabe električnega toka so dosegli tudi z dodajanjem kisika in uporabo mazuta.

JAPONSKE ŽELEZARNE V BORBI ZA MANJŠO PORABO ENERGIJE

Nadaljnji korak v tehnologiji proizvodnje surovega jekla, ki je pomemben glede na prihranek energije je kontinuirno vlijanje. To prihrani znatne količine goriva, potrebnega za ogrevanje blokov v globinskih pečeh. Četrtnina proizvodnje surovega jekla v japonskih železarnah je odlična na kontinuirnih napravah. Večina naprav za kontinuirno vlijanje obratuje danes v velikih integralnih železarnah. Ko bodo zgradili še več takih naprav, bodo s tem dosegli nadaljnji prihranek energije v japonskih železarnah.

PRIHRANEK ENERGIJE PRI VALJANJU

Energijo, ki jo porabijo za valjanje lahko razdelimo na toploto za ponovno segrevanje ingotov in polproizvodov ter električno energijo za pogon naprav. Prav zato so delali natančne

raziskave do kakšne mere je treba segreti bloke in polproizvode v valjarniških pečeh.

Zmanjšanje porabe energije v valjarnah je doseženo tudi z uporabo procesnih elektronskih računalnikov. Z natančno kontrolo temperature v globinskih pečeh in dobrim programiranjem proizvodnje je namreč možno prihraniti precej energije.

NOVI NAČINI ZNIZANJA PORABE ENERGIJE

Nadaljnja možnost za znižanje porabe energije v železarski industriji je plavžarski plin. Železarski strokovnjaki računajo, da bo znižanje porabe goriva pri redukciji lahko doseglo do 60 kg na tono proizvedenega grodlja, ko bo izkoriščenost ogljikovega monoksida v plavžnem plinu še bolj narasla. Da bodo dosegli bo treba bolj kontrolirati kvaliteto vložka, povečati pritisk na žrelu plavža in uporabiti procesni računalnik za vodenje celotnega procesa v plavžu.

Na znižanje porabe koksa vpliva tudi količina dodanih drugih goriv v plavž. Ta lahko naraste s sedanjih 100 kg na tono proizvedenega grodlja tudi do 150 kg. Način za znižanje porabe koksa bo tudi vpihavanje reducirnega plina. To pride v poštev, ko bodo vsi tehnični problemi, povezani z njegovo uporabo, rešeni.

Nadaljnje možnosti za znižanje porabe energije v železarski surovi so uporabi predreduciranih peletov, izkoriščanje odpadne toplote žilindrov, hladilne vode, dimnih plinov in podobno.

Omeniti je treba tudi možnost uporabe jedrske energije iz visoko temperaturnih reaktorjev za proizvodnjo surovega jekla z železovo gobo kot vložkom. Na tem področju izvajajo v japonskih železarnah in raziskovalnih ustanovah obsežne raziskave. Njihov osnovni cilj je, da bi lahko v prihodnosti uvažali čim manj premoga za koksiranje, ki danes močno bremeni uvozno bilanco japonske železarske industrije.

KAKO JE ZASNOVANO NOVO SAMOUPRAVNO...

(Nadaljevanje s 1. strani)

nih v celoti in reprodukcijskem procesu (materialni stroški) in zagotovi reprodukcijo stalnih reprodukcijskih sredstev in drugih delovnih sredstev (amortizacijski stroški).

O dohodku kot rezultatu skupnega dela odločajo delavci v temeljni organizaciji v skladu s pravicami, ki jih daje ustava. Realno ugotavljanje dohodka je eden izmed bistvenih pogojev za učinkovito stimuliranje produktivnosti dela. Tako ugotavljanje dohodka pa je možno le na osnovi pravilno postavljenih internih cen, ki odražajo družbeno priznano delo za vsak proizvod ali storitev posamezne temeljne organizacije. Šele direktni vpliv na doseganje višine ustvarjenega dohodka predstavlja za vsako temeljno organizacijo vzpodbudo za njeno poslovanje.

Dohodek razporejajo delavci v temeljni organizaciji na del za svojo osebno in skupno porabo, del za razširitev materialne osnove združene dela in del za potrebe rezerve. Zaradi skupnih poslovnih ciljev delovne organizacije kot celote pa lahko temeljna organizacija del svojega dohodka tudi združuje z ostalimi temeljnimi organizacijami.

USTVARJANJE DOHODKA

Delavci pridobivajo dohodek iz celotnega prihodka, ki ga ustvari temeljna organizacija:

- s prodajo proizvodov na domačem in zunanjem tržišču oziroma v okviru organizacije združenega dela,
- z deležem v skupaj ustvarjenem dohodku iz naslova združevanja dela in sredstev,
- s svobodno menjavo dela,
- s prejemki za kompenzacije, regrese, premije, dotacije in iz drugih naslovov, določenih z zakonom ali samoupravnim sporazumom oziroma s pogodbo v skladu z zakonom.

Temeljne organizacije, združene v delovno organizacijo železarna Ilesnice, pridobivajo dohodek:

- a) s prodajo proizvodov in storitev na domačem trgu in zunanjem tržišču s prodajo drugim temeljnimi organizacijami v okviru delovne organizacije.

Temeljna organizacija, ki prodaja proizvode in storitve drugim temeljnimi organizacijami v okviru delovne organizacije, določa v sporazumu s to temeljno organizacijo cene, po katerih se proizvodi in storitve prodajojo, upoštevajoč trajnejše odnose v gibanju cen in druge pogoje na trgu ter nerila določena v samoupravnem sporazumu v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju.

V železarni tehnologija pogosto zaoprednost proizvodnega procesa. Posamezne temeljne organizacije predstavljajo sicer delovne celote, vendar njihov rezultat dela ne pride na tržišče in postane šele v nadaljevanju tega procesa končni proizvod, ki se realizira na trgu. Zaradi tega začetne in vmesne temeljne organizacije v celoti ne nastopajo na zunanjem tržišču, pač pa kot prodajalec svojih izdelkov oziroma storitev naslednjim temeljnimi organizacijami.

Končni dohodek, ustvarjen na tržišču, je rezultat dela vseh temeljnih organizacij. Za obračun uspeha po temeljnih organizacijah je torej izredne važnosti pravilna izbira internih cen, po katerih temeljne organizacije zaračunavajo medsebojne dobave blaga in storitev.

Pri formiranju internih cen za vrednotenje rezultatov dela posameznih temeljnih organizacij je treba izhajati iz pričakovane tržne cene, ki jo skupaj dosežejo vse sodelujoče temeljne organizacije. Interna cena je torej instrument za razporeditev tržne cene, dosežene za skupen rezultat dela na temeljne organizacije.

Ce po tako določenih kriterijih razdelimo končni finančni rezultat, ki ga dosežemo na trgu, na posamezne temeljne organizacije, lahko formiramo interne prodajne cene na ta način, da v tehnološkem zaporedju povečujemo vsaki temeljni organizaciji njeno plačilo ceno za delež, ki ji pripada iz naslova pričakovanega finančnega rezultata. Tako povečana lastna cena prve temeljne organizacije pomeni materialne stroške v drugi temeljni organizaciji, povečana lastna cena druge temeljne organizacije se špeta poveča za njen delež iz naslova pričakovanega finančnega rezultata, itd. Na ta način se po stopničastem sistemu formirajo interne prodajne cene posameznih temeljnih organizacij. Interne prodajne cene se določijo tudi za zadnjo temeljno organizacijo, ki prodaja svoje proizvode na trgu. To pomeni da obstaja razlika med eksterno prodajno ceno, po kateri je končni proizvod realiziran na trgu in interno prodajno ceno, ki je prizna-

na zadnji temeljni organizaciji v zaporedju tehnološkega procesa. S tem se doseže izenačen položaj vseh temeljnih organizacij.

Ugotavljanje dohodka temeljne organizacije bi pomenilo med obratunskimi razdobji po dogovorjenih internih cenah, ločeno pa bi se na nevtralnem obračunskem kontu vodila tudi zunanja realizacija proizvodov in storitev po dejanskih tržnih cenah, doseženih na domačem in zunanjem tržišču. Ob koncu obračunskega razdobja pa bi se ugotavljala razlika med planiranim in doseženim rezultatom temeljnih organizacij.

V primeru, da doseženi skupni uspeh ni enak planiranemu, se spremeni tudi uspeh vsake posamezne temeljne organizacije. Če je uspeh večji, se s tem poveča tudi njen dohodek, oziroma v obratnem primeru zmanjša. Temeljna organizacija pa ima tudi možnost povečati dohodek z zmanjševanjem stroškov proizvodnje pod planirano višino. Če te stroške zniža, se ustrezno poveča tudi njen dohodek. V primeru presežanja stroškov pa se njen dohodek manjša in v skrajnem primeru ima temeljna organizacija zaradi slabega poslovanja celo izgubo (glej model).

S samoupravnim sporazumom pa se mora določiti tudi kriterij evidentiranja časa plačevanja notranje realizacije.

Možno je namreč, da se smatra trenutek prodaje temeljne organizacije drugi temeljni organizaciji tudi kot trenutek plačila, lahko pa se izreče tudi za ugotavljanje dejanskega dneva plačila in v primeru nelikvidnosti temeljne organizacije zaračunavamo zamudne obresti. To pa pomeni vpeljevanje internih saldankontov, na katerih bi vsaka temeljna organizacija vodila interne terjatve in obveznosti (gl. interno banko).

b) Z deležem v skupaj ustvarjenem dohodku iz naslova združevanja sredstev

Vsaka temeljna organizacija samostojno razpolaga s svojim ustvarjenim dohodkom, ki ga lahko porabi za razširitev svoje materialne osnove, lahko pa svoja sredstva tudi združuje s sredstvi ostalih temeljnih organizacij v okviru delovne organizacije ali izven nje.

Delavci v temeljni organizaciji, ki združujejo delo in sredstva z delavci v drugih temeljnih organizacijah neposredno ali preko delovne organizacije, imajo pravico do deleža v skupno ustvarjenem dohodku, če to pravico predvidijo v samoupravnem sporazumu o združevanju. Delež v skupno ustvarjenem dohodku se uveljavlja po prispevku živega in minulega dela, ki je bil dan k ustvarjanju tega dohodka. Natančnejša merila kakor tudi vse ekonomske odnose pri ustvarjanju skupnega dohodka urejajo delavci temeljnih organizacij s samoupravnim sporazumom. S samoupravnim sporazumom pa ni mogoče predvideti trajnega deleža v skupnem dohodku.

V okviru deleža v skupnem dohodku ima temeljna organizacija, ki je združila sredstva iz naslova minulega dela, pravico:

1. do povračila vrednosti združenih sredstev v znesku, ki ga je združila ali v znesku, revaloriziranem v skladu z zakonom,
2. do nadomestila za gospodarjenje z družbenimi sredstvi v znesku, določenem vnaprej ali v znesku, določenem po merilih v skladu s samoupravnim sporazumom, v oblikah, določenih s tem sporazumom.

Delež temeljne organizacije, ki je združevala sredstva, preneha, ko je vrnjena vrednost združenih sredstev, skupaj z nadomestilom, oziroma ko poteče rok, predviden v samoupravnem sporazumu.

Temeljne organizacije si pridobivajo dohodek tudi z vzpostavitvijo kreditnega razmerja z drugimi temeljnimi organizacijami za financiranje investicij in drugih obratnih potreb. Kot dohodek se pojavijo obresti od danega kredita. Pogoji kreditiranja (trok vračila, obresti itd.) se določijo s samoupravnim sporazumom.

Z združevanjem sredstev in kreditiranjem drugih temeljnih organizacij si posamezne temeljne organizacije zagotavljajo določen vir dohodka. Pridobivanje dohodka iz tega naslova pa ni glavni cilj združevanja. Poudarek je dan na uresničevanju skupnega dohodka, racionalnem povezovanju združenega dela in pravilnem usmerjanju naložb. Iz istega razloga je namreč možen tudi tretji način združevanja sredstev, to je združevanje na osnovi solidarnosti brez obveznosti vračila. Ta način združevanja pa za razliko od prvih dveh ni vir pridobivanja dohodka. Temeljne organizacije se pri razporejanju svojega dohodka lahko odločijo za vsakega od teh treh načinov. Odločitev se sprejme za vsak projekt posebej. Praviloma se poslužujemo združevanja sredstev za večje investicije, manjše pa finan-

cira vsaka temeljna organizacija sama.

c) S svobodno menjavo dela

Delavci v delovnih skupnostih ustvarjajo celotni prihodek oziroma neposredno pridobivajo dohodek s svobodno menjavo dela iz dohodka temeljnih organizacij, za katere opravljajo dela, ki so skupnega pomena.

Delavci v delovnih skupnostih pridobivajo dohodek glede na prispevek k poslovnemu uspehu. Iz tega naslova imajo pravico do sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo v skladu z načelom delitve po delu ter temelji na merilih, določenih s samoupravnim sporazumom z delavci temeljnih organizacij. V okviru tega sporazuma je mogoče poleg teh sredstev določiti tudi sredstva za razširitev materialne osnove dela delovnih skupnosti v skladu z naravo del, ki jih opravljajo in s skupnimi interesi, zaradi katerih so ustanovljene.

Delež DS v dohodku posameznih temeljnih organizacij se določa s samoupravnim planom v skladu z vrednostjo opravljenih storitev.

d) Delavci pridobivajo dohodek tudi iz celotnega prihodka, ki ga ustvari temeljna organizacija od kompenzacij, regresov, povračil davčnih in drugih davščin, dotacij kot tudi iz drugih naslovov, določenih z zakonom ali samoupravnim sporazumom oziroma s pogodbo v skladu z zakonom.

2. ODNOS PRI DELITVI IN RAZPOREJANJU DOHODKA

Ugotavljanje dohodka

Dohodek temeljne organizacije se ugotovi, ko se iz celotnega prihodka nadomestijo materialni stroški in z zakonom predpisana minimalna amortizacija.

Kot materialne stroške smatramo izdatke za porabljene surovine in material, proizvodne in neproizvodne storitve, varstvo pri delu, potrebe strokovnega izobraževanja in znanstveno-raziskovalnega dela v okviru delovnega procesa ter druge tekoče potrebe materialne proizvodnje.

Obračun materialnih stroškov v temeljnih organizacijah poteka na osnovi planskih cen, ki se med letom ne menjajo. Odstopanja med planiranimi in dejanskimi cenami se evidentirajo na posebnem nevtralnem kontu. Vrednost, izkazana na tem kontu, se ob koncu obračunskega obdobja deli po temeljnih organizacijah po dogovorjenih merilih, kar vpliva na končni uspeh temeljnih organizacij.

Iz celotnega prihodka se nadomestijo tudi vrednost amortizacije, ki se obračunava po predpisanih minimalnih stopnjah. Obračun po minimalnih stopnjah je potreben zaradi enotnega ugotavljanja dohodka po temeljnih organizacijah.

Z amortizacijo se nadomešča prenesena oziroma zmanjšana vrednost osnovnih sredstev v skladu s fizično in ekonomsko izrabljenostjo let-teh. Glede na to, da ima temeljna organizacija pravico upravljanja z določeno vrednostjo družbenih sredstev in da so amortizacijske stopnje predpisane, ni težko ugotavljati amortizacijo po temeljnih organizacijah.

Delitev dohodka

Iz dohodka temeljne organizacije se najprej poravnajo obveznosti, ki zagotavljajo skupne in splošne pogoje dela in razvoja družbe. To so v glavnem dosedaj imenovane zakonske in pogodbeno obveznosti. Osnutek zakona navaja naslednje skupne obveznosti iz dohodka:

1. Obveznosti, ki imajo značaj skupnih in splošnih družbenih obveznosti in veljajo za vse delavce v združenem delu. To so obveznosti do temeljnih organizacij, ki opravljajo dejavnosti izobraževanja, kulture, znanosti, zdravstva, socialnega varstva itd. V to skupino spadajo sedanji prispevki samoupravnim interesnim skupnostim, npr.: prispevek za nesreče pri delu, za zdravstvo, invalidsko pokojninsko zavarovanje, zaposlovanje, izobraževalno in raziskovalno skupnost, itd.

2. Obveznosti za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb, povezanih s funkcijo države, za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozasčito, za ohranitev, izboljšanje in varstvo človekovega delovnega in življenjskega okolja, itd. Dosedaj so splošne potrebe pokrivali davki iz dohodka, vodni prispevek, itd.

3. Obveznosti do delovnih skupnosti, ki opravljajo zadeve skupnega pomena za delavce v temeljni organizaciji. Pod to obveznostjo razumemo del celotnega prihodka delovne skupnosti, ki ga prispeva temeljna organizacija na podlagi svobodne menjave dela z delovno skupnostjo. Delež posamezne temeljne organizacije v celotnem prihodu delovnih skupnosti, ki opravljajo storitve za več temeljnih organiza-

cij, se določi s samoupravnim letnim planom.

4. Izdatki za amortizacijo nad zneskom, obračunanim po minimalnih stopnjah. Zakon dovoljuje, da delavci svobodno odločajo o višini amortizacije glede na položaj temeljne organizacije in splošni družbeni napredek.

5. Druge obveznosti določene s pogodbo ali zakonom, npr. članarine, zavarovalne premije, kazni, obresti od kreditov, itd.

Ugotavljanje obveznosti pod točko 1 in 2 ne predstavlja problema, ker se v glavnem obračunavajo na osnovi bruto osebnih dohodkov oziroma dohodka temeljne organizacije.

Obveznosti pod točko 5 so zelo raznolike, zato zanje veljajo različna merila in osnove. Nekatere obveznosti pod točko 5 se ugotavljajo na nivoju delovne organizacije, zato jih je treba deliti na temeljne organizacije in delovne skupnosti. Merila za delitev se določijo s samoupravnim sporazumom.

Razporejanje čistega dohodka

Ko temeljna organizacija poravna iz dohodka vse našteje obveznosti, ugotovi čisti dohodek. Delavci v temeljni organizaciji v skladu z zakonom razporejajo čisti dohodek za osebne dohodke in za skupno porabo, kot tudi za razširitev materialne osnove dela in za ustvarjanje ter obnavljanje rezerv.

Po zakonu je osebni dohodek delavcev v temeljni organizaciji namenjen zadovoljevanju njihovih osebnih potreb kot tudi skupnih in splošnih družbenih potreb, ki se na podlagi samoupravnega sporazuma ali zakona krijejo iz osebnega dohodka. To pomeni, da ostane kategorija bruto osebnega dohodka. Sredstva skupne porabe se uporabljajo za neposredno porabo ali za investicijska vlaganja v objekte in opremo skupne porabe, s katerimi se zadovoljujejo potrebe po stanovanju, prehrani, počitku, itd. Vsaka temeljna organizacija oddvoji del čistega dohodka za razširitev materialne osnove dela. Višina tega dela naj se določi z letnim planom, dokončno pa ob sprejetju zaključnega računa za preteklo leto. Preostali del čistega dohodka po razporeditvi na osebne dohodke, skupno porabo, rezerve in določen del za razširitev materialne osnove dela, naj predstavlja stimulacijo za dobro gospodarjenje temeljnih organizacij v obliki povečanja os. dohodkov in skupne porabe. Podrobnosti o odstotku stimulacije na osebni dohodek se regulirajo s pravilnikom o delitvi osebnega dohodka. Eventualni ostanek gre za oblikovanje solidarnostnega sklada in dodatna vlaganja v materialno osnovo dela.

Za delovne skupnosti veljajo nekoliko drugačni odnosi pri delitvi in razporejanju dohodka kot za temeljne organizacije. Glede ugotavljanja dohodka ni razlik pri tistih delovnih skupnostih, ki ustvarjajo celotni dohodek. Pri delitvi čistega dohodka pa imajo delavci delovne skupnosti pravico le do sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, možno pa je določiti tudi sredstva za razširitev materialne osnove.

Zakon določa, da morajo osebni dohodki delavcev v delovni skup-

nosti temeljiti na istih načelih kot osebni dohodki delavcev v organizaciji, za katero delajo.

3. DODATEK

SHEMATIČNI PRIKAZ USTVARJANJA IN DELITVE DOHODKA TEMELJNIH ORGANIZACIJ

1. Zunanja realizacija proizvodov in storitev;
2. Notranja realizacija proizvodov in storitev;
3. Dohodek iz naslova združevanja sredstev;
4. Dohodek iz naslova zamudnih obresti kupcev;
5. Dohodek iz naslova kreditnih razmerij z drugimi temeljnimi organizacijami;
6. Dohodek iz drugih naslovov;
7. CELOTNI PRIHODEK (=1 do 6);
8. Materialni stroški;
9. Minimalna amortizacija;
10. DOHODEK (7-8-9);
11. Obveznosti za pokrivanje skupnih potreb;
12. Obveznosti za pokrivanje splošnih družbenih potreb;
13. Obveznosti do delovnih skupnosti;
14. Razlika med minimalno in povečano amortizacijo;
15. Druge obveznosti (članarine, denarne kazni, zavarovalne premije itd.);
16. ČISTI DOHODEK (10-11 do 15);
17. Osebni dohodek in skupna poraba;
18. Razširitev materialne osnove (dogovorjena enotno za vse temeljne organizacije);
19. Rezerve.

SHEMATIČNI PRIKAZ USTVARJANJA IN DELITVE DOHODKA DELOVNE SKUPNOSTI

1. Zunanja realizacija storitev;
2. Notranja realizacija storitev;
3. CELOTNI PRIHODEK (1+2);
4. Materialni stroški;
5. Minimalna amortizacija (samo v primeru, če upravlja z družbenimi sredstvi);
6. DOHODEK (3-4-5);
7. Obveznosti za pokrivanje skupnih potreb;
8. Obveznosti za pokrivanje splošnih družbenih potreb;
9. Razlika med minimalno in povečano amortizacijo;
10. Druge obveznosti;
11. ČISTI DOHODEK (6-7 do 10);
12. Osebni dohodki in skupna poraba;
13. Razširitev materialne osnove (v primeru, da ji je s samoupravnim sporazumom to dovoljeno).

PRIMER UGOTAVLJANJA USPEHA PO TEMELJNIH ORGANIZACIJAH

V skladu s kriterijem, po katerem razdelimo končni finančni rezultat, ki ga dosežemo, s pomočjo stopničaste sistema formiranja internih prodajnih cen, je izdelan naslednji

V sredo, 4. avgusta 1976 ob 15.10 se je v obratu plavž - aglomeracija pripetila huda nesreča, ki se je končala s smrtjo. Umrli je naš sodelavec, tovariš ISMET SADIĆ, star 22 let, delavec v aglomeraciji. V našem obratu je bil zaposlen od 30. 10. 1975.

Nesreča se je dogodila ob transportnem traku, s katerim transportiramo mešanico rud in dodatkov za aglomeriranje. Kljub hitri intervenciji tako sodelavec kot zato odgovornih služb je bilo nemogoče rešiti življenje ponesrečenca.

Kot mnogo drugih delavcev iz njegovega kraja je tudi njega privedla pot v Železarno, da bi delal, da bi si ustvaril določene cilje, ki

IZGUBILI SMO DOBREGA SODELAVCA

jih je imel pred seboj. Poln načrtov za življenje se je zaposlil v obratu talinice, ki skriva na vsakem koraku nevarnosti pri delu, kljub usposabljanju za delo in vsem varnostnim napravam in predpisom.

Med svojimi sodelavci je bil Ismet Sadić znan kot izredno marljiv in vester pri delu. Hotel je z delom in pridnostjo doseči več in postati v kolektivu člen, na katerega se lahko predpostavljali zanesajo in vedno računajo. Zelo je bil priljubljen med sodelavci.

V petek, 6. avgusta, je bil pokopan v njegovem rojstnem kraju TRNOVI pri SANSKEM MOSTU. Iz hiše žalosti je bil prenesen na pokopališče ob velikem številu domačinov in njegovih sodelavcev, ki so prišli s posebnim avtobusom z Jesenic. Pogreba so se udeležili tudi predstavniki obrata plavž - aglomeracija.

Njegova prerana smrt je močno prizadela njegovo družino in ostale sorodnike. Kolektiv železarne Jesenice - obrat plavž pa je izgubil prizadevnega in pridnega sodelavca, za katerim žalujemo vsi.

Sodelavci

POSTOPNA . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

ma 52,0 delavcev za materialno proizvodnjo in 80,0 delavcev za službe. V tem času je skupaj prekinilo delovno razmerje 259 delavcev, lani pa v istem času 389. Starostno je bilo upokojenih 37 (lani v istem času 44), invalidsko pa 13 (lani 13). V JLA je odšlo 59 delavcev (lani 82), umrlo je 12 sodelavcev (lani 11), pogodba je potekla petim delavcem (lani sedem), po lastni odpovedi je odšlo 24 delavcev (lani 36), na izjavo je bilo izključenih 107 delavcev (lani 195), disciplinsko pa sta bila opuščena dva, lani v istem času pa en delavec.

432 REDNIH IN 302 IZREDNIH ŠTIPENDISTOV

V prvem polletju letošnjega leta je bilo organiziranih 65 izobraževalnih akcij izven podjetja (seminarjev, tečajev, preizkusov znanja) s 193 udeleženci. Preko železarskega izobraževalnega centra pa je bilo izvedenih 35 izobraževalnih akcij z 948 udeleženci, 186 ekskurzij s 1.235 udeleženci, 23 uvajalnih seminarjev z 223 udeleženci, 333 izpitov za delovno mesto ter pet analiz za delovno mesto.

V tem času je imela Železarna skupaj 432 rednih štipendistov in sicer 180 na srednjih, višjih in visokih šolah, 213 na poklicni in industrijski šoli in 39 na šoli za metalurške delavce. Na srednjih, višjih in visokih šolah je bilo v prvem polletju tudi

284 izrednih štipendistov in 18 na šoli za metalurške delavce, dva pa sta prejela finančno pomoč.

V tem času je kadrovska služba uredila neizpolnjene obveznosti študentov z izvensodnimi poravnavanji ali tožbenimi zahtevki. Služba je sodelovala v akciji za poklicno usmerjanje mladine z organizacijo medšolskega tekmovanja (kviza) in šolskimi ekskurzijami. Aktivno pa je bila prisotna tudi v razpravah o reformi srednjega šolstva.

PSIHOLOŠKO SOCIOLOŠKA DEJAVNOST

Psihološko sociološka služba je v prvem polletju letošnjega leta opravljala naslednje obsežne in dolgoročne naloge:

- Predlog o organizaciji oddelka za kadrovske sisteme in analize;
- Analiza fluktuacije delavcev za leto 1975;
- Operativna priprava sistema napredovanja na delovnem mestu (NADM);
- inštruktažni sestanki za vodje in delegate;
- obveščanje in pojasnjevanje sistema samoupravnih delovnih skupinam in posameznikom;
- zbiranje in kofiranje rezultatov z ocenjevalnih vzvkov;
- ažuriranje staža na delovnem mestu;
- V okviru kadrovskega projekta za hladno valjarno Bela;
- navodila za sestavo testov znanja in obdelava rezultatov; objava

(Nadaljevanje s 6. strani)

model ugotavljanja uspeha v temeljnih organizacijah.

Osnova za postavitev modela:

1. Izhajamo iz planirane lastne cene in planirane udeležbe na skupno ustvarjenem rezultatu, ki tvori dogovorjeno interno prodajno ceno proizvoda.

2. Ključ za udeležbo na skupno planiranem rezultatu delovne organizacije so vložena sredstva in delo. Zadosti so naslednji zahtevi:

TPC = IPC = 0
TPC = planska tržna prodajna cena

IPC = dogovorjena interna prodajna cena

3. Ob koncu obračunskega razdobja temeljna organizacija ugotovi

dejanske stroške in odstopanje od planiranih. Postavi se zahteva: vsak nosi svoja odstopanja od stroškov sam.

4. Ugotovi se dejanski skupni rezultat, dosežen s prodajo na trgu, korigiran za odstopanje dejanskih od planiranih nabavnih cen.

5. V primeru odstopanja od planiranega skupnega rezultata se nastala razlika po kriteriju: vsi nosimo odstopanja, nastala kot rezultat tržnih gibov, podeli na temeljno organizacijo po istih kriterijih kot planirana. Podeli se tako večji kot manjši uspeh od planiranega.

Opomba: Zaradi večje jasnosti modela količin in izplačila nismo vnašali, ker bi to zametlo sliko prenosa internih cen iz temeljne organizacije v naslednjo temeljno organizacijo.

	Proizvodi zaporednih temeljnih organizacij v fazni proizvodnji		
TABELA 1	x1	x2	x3 din/t
Planirani stroški vložka	4.000	— 5.000	— 6.000
Planirani stroški predelave	600	500	1.000
Planirana lastna cena	4.600	5.500	7.000
Planirana udeležba na skupno ustvarjenem rezultatu	400	500	400
Dogovorjena interna prodajna cena	5.000	6.000	7.400
Planirana tržna cena	—	—	8.300

Proizvod, izdelan v prvi fazi tehnološkega procesa, je označen z x1. Njegovi planirani stroški vložka so 4.000 din/t, predelave pa 600 din/t. Tako znaša planirana lastna cena proizvoda x1 — 4.600 din/t. V skladu z vloženim delom in sredstvi pripada temu proizvodu 400 din/t planirane udeležbe na skupno ustvarjenem rezultatu. Dogovorjena interna prodajna cena s tem doseže višino 5.000 din/t in predstavlja planirane stroške vložka proizvoda x2.

Ves postopek se ponavlja do finalnega proizvoda, ki ima planirano lastno ceno 7.000 din/t, dogovorjeno ceno 7.400 din/t, poleg tega pa še planirano tržno prodajno ceno 8.300 din/t. Dogovorjena cena vsebuje že pripadajočo planirano udeležbo na skupno ustvarjenem rezultatu (400 din na tono) ostala razlika med dogovorjeno interno prodajno ceno in planirano tržno prodajno ceno pa je porazdeljena že na predhodne proizvode (400 + 500 = 900).

	Proizvodi zaporednih temeljnih organizacij v fazni proizvodnji		
TABELA 2	x1	x2	x3
Dejanski stroški vložka (obr. po planskih cenah)	4.000	5.000	6.000
Dejanski stroški predelave	750	1.000	800
Dejanska lastna cena	4.750	6.000	6.800
Razlika med interno prodajno ceno in stroški proizvodnje	250	0	600
Dosežena tržna cena	—	—	8.430
Dodatna udeležba na dejansko ustvarjenem rezultatu	40	50	40
Skupni uspeh temeljne organizacije	290	50	640

Dejansko stanje navadno od planiranega nekoliko odstopa. Spremeni se lahko tako višina lastne cene kot višina tržne prodajne cene. V prikazanem primeru so se prvenemu proizvodu x1 povečali stroški predelave za 150 din/t, proizvodu x2 za 500 din/t, proizvodu x3 pa so se stroški zmanjšali za 200 din/t. Ta razlika odraža uspešno poslovanje vsake temeljne organizacije in ji povečuje oz. zmanjšuje poslovni rezultat v primerjavi s planiranim. Dogovorjena cena namreč ostane nespremenjena. Tako se je razlika med dogovorjeno interno prodajno ceno in doseženo lastno ceno znižala pri proizvodu x1 od 400 din/t na 250 din na tono, proizvod x2 je z dogovorjeno ceno samo pokrila stroške, medtem ko je proizvod x3 povečal zaradi dobrega poslovanja razliko od 400 din/t na 600 din/t.

Drugo odstopanje od plana je v doseženi višini tržne prodajne cene.

delovnih mest za lokalni radio Triglav;

— Predlog o funkcionalnem izobraževanju za vodstvene in vodilne delavce;

— Sodelovanje pri oblikovanju predloga samoupravnega sporazuma o delitvi OD v TOZD;

— Sodelovanje pri analizi gospodarnosti s posebnim oziranjem na politiko zaposlovanja v gorenjski regiji;

— Sodelovanje pri inštruktažah za sistematizacijo delovnih mest;

— Uvajanje psihodiagnostične serije CRD;

— Ažuriranje osebne ocene;

— Popis kadrov za vzpostavitev in vodenje kadrovske evidence za skupščino SR Slovenije — sekretariat za kadrovska vprašanja;

— Projekt kadrovske evidence. Podrobno posnemanje sedanjega stanja za družbeni standard (sheme poti dokumentov in posameznih podatkov med izvorom in porabniki);

— Za sprejem novih delavcev, premestitve, selekcijo delavcev za razne tečaje in šolanje, za izbor delavcev za delovna mesta v novi hladni valjarni in za izbor kandidatov za štipendije na poklicnih in tehničnih šolah smo opravili več testnih aplikacij.

V zvezi s sprejemom novih delavcev, premestitvami, selekcijo delavcev za razne tečaje in šolanje (nova hladna valjarna, kandidati za administracijo in luknjačice ipd.), kandidatov za invalidsko komisijo, periodičnimi pregledi itd. so izvedli 1.663 testnih aplikacij.

ODSOTNOST Z DELA

Skupna odsotnost z dela se je v primerjavi s prvimi polletjem 1975 v letošnjem prvem polletju znižala od 15,42 % na 14,97 %. Na znižanje skupne odsotnosti z dela je pomembno vplivala nižja bolniška odsotnost do in nad 30 dni, ki je nižja za 1,56 %.

V prvem polletju letošnjega leta je bilo 8,13 % koriščenih letnih dopustov (lani v istem času 6,87 %); izredno plačanih dopustov 0,69 % (lani 0,70 %); izredno neplačanih dopustov 0,10 % (lani 0,13 %); orožne vaje 0,10 % (lani 0,10 %); izostankov zaradi pozivov oblasti 0,01 % (lani 0,04 %); neupravičeni izostanki so znašali 0,18 % (lani 0,20 %), vse v odnosu na skupno odsotnost (14,97 %).

Do 30 dni bolovanja je bilo v prvem polletju v odnosu na celotno odsotnost 3,27 % odsotnosti (lani v istem času — 4,18 %); zaradi bolovanja nad 30 dni je bilo 1,97 % odsotnosti (lani 2,64 %); zaradi porodniških dopustov 0,36 % (lani 0,33 %) in zaradi skrajšanega delovnega časa 0,16 % (lani 0,23 %).

Bolezenska odsotnost do in nad 30 dni (skupaj 5,24 %) je v primerjavi z visokim porastom v preteklem letu (6,82 %), v letošnjem prvem polletju znatno upadla in se približala tovrstni odsotnosti v prvem polletju 1974, ko je bila dosežena najnižja bolezenska odsotnost — 5,08 %. V prvem polletju lani smo zaradi bolezenske odsotnosti izgubili 62.213 dni, letos pa le 49.824 dni ali 12.389 dni manj.

13 INVALIDSKO UPOKOJENIH

V prvem polletju je invalidska komisija na enajstih sejah ocenila 78 zavarovancev, od katerih je: 13 invalidsko upokojila; 31 ocenila za invalide tretje stopnje; eni osebni ocenila telesno okvaro; šestnajstim zavarovancem zdravljenje še ni končano oziroma bodo ponovno pregledani, pri 17 osebah pa so ugotovili, da ni invalidnosti.

ZDRAVSTVENA PREVENTIVA

Dispanzer za medicino dela je skupno z odsekom za fiziologijo dela kadrovskega sektorja v prvem polletju letošnjega leta pregledal 1.236 delavcev Železarne. Od pregledanih delavcev je bilo 272 oseb ali 22 % na zdravniških pregledih za sprejem na delo, 964 oseb ali 78 % pa je bilo na periodičnih pregledih. Lani je bilo v tem času pregledanih 362 delavcev več, in sicer 253 oseb za sprejem na delo in 109 periodičnih pregledov.

Iz posameznih temeljnih organizacij združenega dela je bilo periodično pregledanih delavcev:

TOZD Talilnice	262	— 27 %
TOZD Valjarne	329	— 34 %
TOZD HL predelava	253	— 26 %
TOZD VET	67	— 7 %
DS Skupne službe	53	— 6 %
Skupaj	964	— 100 %

SKUPAJ 1,26 % POŠKODB MANJ KOT LANI

V prvem polletju letos smo imeli v Železarni 164 poškodb ali 2,55 % v odnosu na povprečni stavež, medtem ko smo jih v istem času lani imeli 243 ali 3,81 % v odnosu na povprečni stavež. Zaradi tega smo letos izgubili 3.042 delovnih dni, ali 18,5 dneva na eno poškodbo, lani v istem času pa 3.677 dni ali 23,4 dneva na eno poškodbo. Na poti na delo oziroma z dela je bilo letos zabeleženih 28 poškodb — 15 izpadlimi dnevi, v lanskem prvem polletju pa 22 s 898 izpadlimi dnevi.

V TOZD Talilnice so v primerjavi z lanskim prvim polletjem znižali poškodbe od 4,27 na 3,35 % v odnosu na povprečni stavež, zaradi tega izpadle dneve pa iz 1.401 na 573. V TOZD Valjarne so znižali poškodbe od 5,20 na 4,54 %, izpadle dneve pa iz 1.159 na 600 dni. Iz 5,76 % na 3,46 % so znižali poškodbe v odnosu na povprečni stavež v TOZD Hladna predelava in zaradi tega izpadle dneve iz 1.381 na 827 dni. V TOZD VET so poškodbe pri delu padle iz 3,43 % na 2,02 %, izpadli dnevi pa iz 1.543 na 912 dni. Tudi v delovni skupnosti so v prvem polletju, v primerjavi z istim obdobjem lani, znižali poškodbe iz 1,06 % na 0,47 oziroma izpadle dneve iz 193 na 130 dni.

Podatki kažejo, da smo imeli v prvem polletju letos izredno nizko število poškodb, kakor tudi izredno nizke izpad delovnih dni (bolovanj) zaradi poškodb. Rezultati so celo boljši kot v letu 1974, ko smo imeli v Železarni najnižje število poškodb v povojnih letih. Razveseljivo je, da so poškodbe v upadanju v vseh TOZD in DS SS, kakor tudi v vseh obratih. Tudi resnost poškodb je nižja, kar kaže podatek o izpadu dni na eno poškodbo. To kaže, da so bile poškodbe lažjega značaja in da so nekateri poškodovanci s hujšimi poškodbami iz preteklega leta zaključili zdravljenje. Tudi hujših poškodb v prvem polletju ni bilo, razen primera v profilarni.

OSNUTEK ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU VARSTVO SAMOUPRAVNIH PRAVIC IN DRUŽBENE LASTNINE

Zaključni del osnutka zakona o združenem delu obravnava področje družbenega varstva samoupravnih pravic, prestopke, prekrške in kazni. Seznanimo se z nekaterimi novostmi.

OBLIKE IN UKREPI DRUŽBENEGA VARSTVA

Z uvedbo delegatskega sistema so dosežene kvalitativne spremembe v sestavi skupščin družbenopolitičnih skupnosti pa tudi v povezavi med njimi in združenim delom. Če delavci ne morejo določenih družbenih problemov združenega dela rešiti sami, se v takih primerih povežejo z državnimi organi, ki v okviru svojih pristojnosti prevzemajo odgovornost za uresničevanje ustavne zasnove združenega dela.

Z osnutkom zakona o združenem delu je namreč predvideno, da družbeno politične skupnosti in njihovi organi nudijo pomoč, spodbujajo in razvijajo samoupravljanje in družbeno lastnino, da ju branijo pred nesamoupravnimi odpori in ravnanji ter da izvajajo ustrezne začasne ukrepe, če se samoupravni odnosi kršijo. Osnutek zelo podrobno navaja tiste primere, za katere se smatra, da so prizadeji samoupravni odnosi. Naštetimo nekatere:

— če se v temeljni organizaciji ne uresničuje pravica delavcev, da odločajo o ugotavljanju in razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev

— če se delavcem v delu organizacije združenega dela onemogoča, da bi se organizirali kot temeljna organizacija, čeprav izpolnjujejo pogoje za to,

— če organizacija združenega dela ne sprejme v roku samoupravnega splošnega akta, ki ga je po zakonu dolžna sprejeti,

— če ni zagotovljeno popolno in redno obveščanje delavcev o vseh tistih vprašanjih, ki so pomembni za uresničevanje njihovih samoupravnih pravic,

— če v delavskem svetu delovne organizacije ni zastopana vsa temeljna organizacija itd.

Kdaj pa se po osnutku šteje, da je organizacija združenega dela s svojim ravnanjem hujše prizadela družbene interese?

— če v roku ne sprejme plana,

— če z razporejanjem čistega dohodka ruši odnose, ki ustrezajo delitvi po delu,

— če družbenih sredstev, ki jih trajneje ne uporablja, ne odstopi v uporabo drugi zainteresirani organizaciji združenega dela oziroma če družbena sredstva uporablja nesmotrno — torej jih ne obnavlja in povečuje, čeprav so za to pogoji,

— če je začela investicijsko gradnjo, ne da bi si zagotovila sredstva za njeno dokončanje in drugo.

Osnutek predvideva tudi začasne ukrepe za primere skaljenih samoupravnih odnosov in krnjenih družbenih interesov.

Skupščina občine lahko:

— odstavi poslovodni organ organizacije združenega dela,

— odstavi posamezne vodilne delavce,

— razpusti delavski svet in izvršilne organe,

— začasno omeji nekatere samoupravne pravice,

— imenuje začasni organ v organizaciji združenega dela.

VARSTVO ZAKONITOSTI DELA ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA

Nadzorstvo nad zakonitostjo dela organizacije združenega dela izvaja pristojni organ občinske skupščine zato mu mora organizacija na njegovo zahtevo posredovati ustrezne podatke. Skupščina ima pri tem pravico in dolžnost, da zadrži realizacijo vsakega samoupravnega akta, ki je v nasprotju z zakonom oziroma drugim aktom, s katerim bi moral biti usklajen, v roku osmih dni pa mora začeti pred pristojnim sodiščem združenega dela postopek za presojo zakonitosti oziroma usklajenosti.

Če zamudi predpisani rok, samoupravni akt lahko začne avtomatično veljati.

Pravico zadržati protustaven ali protizakonit sklep delavskega sveta ali samoupravnega akta ima tudi poslovodni organ, ki o tem obvesti občinsko skupščino, ta pa potem ukrepa naprej.

PRESTOPKI, PREKRŠKI IN KAZNI

Poseben del organizacije združenega dela je posvečen kazensko-pravni zaščiti. V njem so naštetih gospodarski prestopki in prekrški ter kazni, ki se zanje predvidevajo. Kazni so seveda denarne in se pri gospodarskih prestopkih za organizacijo združenega dela gibljejo do milijon dinarjev, za odgovorne osebe pa do 30.000 dinarjev v naslednjih primerih:

— če skupnega prihodka ne razporedi takoj na vse temeljne organizacije, ki so bile udeležene pri njegovem oblikovanju,

— če ne oblikuje sredstev za rezerve oziroma jih uporablja v druge namene, kot so predvideni,

— če iz ustvarjenega čistega dohodka ne izloči najprej sredstev za osebne dohodke,

— če se združi, poveže ali opravlja drugo dejavnost tako, da s tem preprečuje združevanje dela in sredstev in drugo.

Polovico nižja kazen pa je predvidena med drugim tudi za primer, če organizacija združenega dela prenese na delovno skupnost zadeve, ki so v pristojnosti organov upravljanja in če iz sestava delovne organizacije izloči brez soglasja ostalih temeljnih organizacij temeljno organizacijo, ki opravlja skupne zadeve.

Za prekrške osnutek zakona seveda predlaga bistveno nižje kazni (50.000 za organizacijo združenega dela in do 10.000 za odgovorne osebe), vendar so zelo podrobno naštetih in tistih, ki se kaznujejo tudi ni malo. Kaznivih dejanj, pri katerih so kršeni temeljni samoupravni odnosi, osnutek ne vključuje, ker jih bodo vsebovali zvezi in republiški kazenski zakoni.

S temi nekaj nadaljevanji smo želeli vse delavce železarne seznaniti s pomembnejšimi poglavji in novostmi, ki jih prinaša osnutek zakona o združenem delu. Čeprav smo v javno razpravo zaključili že precej pred tem — brez dvoma bi bilo bolj živa in bi laže naše samoupravne razmere in odnose primerjali z rešitvami v osnutku, če bi njegovo vsebino že takrat bolje poznali — toda kljub temu upamo, da ste prispevke spremljali z zanimanjem, saj bodo ustava in zakon temelj za našo bodočo samoupravno organiziranost in s tem tudi za naše proizvodne uspehe.

Albina TUŠAR

Precej je uganil, da je bilo vse pripravljeno vnaprej in da je njegovo skrivališče nekdo izdal. Ni premošljajal o tem, ampak, kako se bo zagovarjal pred gestapovci. Eno samo možnost ima, da si morda ublaži muke: če bo v začetku dovolj odločen in bodo gestapovci verjeli, da ga ne morejo zlomiti.

Ni pa mogel razumeti Reichmann. Kazal je takšno veselje, kot bi pričakal težko zaželeni obisk. No, saj vesel je bil lahko, ker se mu je lov posrečil. Le večje sovraštvo bi moral kazati. Naposled sta bila le zagrižena sovražnika. Reichmann pa je bil ljubezniv, tako, da je na trenutke želel posumiti, če mu ni na poseben način naklonjen.

»Vem, da dobro govorite nemško, zato se lahko pogovarjate sama,« je rekel Reichmann, ko sta ostala sama v pisarni. On se zmerom uklenjen, Reichmann udobno zleknen za pisalno mizo. »Tako lahko ostane tudi v prihodnje, seveda pa je to odvisno od vaše dobre volje.« Napravil je dolg premor, si prižgal cigareto in zelo počasi kadil. »Ne vem, kje naj začnem, pri vas samih ali pri vašem upanju na zmago. Bolje, da začnemo pri varljivem upanju. Vem, zbežali ste v gozd, postali bandit, ker ste verjeli v moč Rdeče armade, boljševikov. Medtem sem zbral o vas precej podatkov. Prepričan, fanatičen komunist. Če ste julija še verjeli, je zdaj, v marcu skrajni čas, da se oveste svoje zmote.«

»Vrgli so vas daleč nazaj od Moskve, ko ste že govorili, kako boste na Rdečem trgu obesili Stalina. Vaša bliskovita zmaga se sprevača v nekoliko manj bliskovit poraz.«

»Šušal sem, prebrali ste veliko knjig. Kot lahko sklepam, pa nobene vojaške. Na hudo rusko zimo nismo bili pripravljeni. Transport je odpovedal. Ampak zima pomehava, nekaj težav bo še s slabimi cestami, blatom, potem bomo dokončali, kar smo začeli. O tem ne bova govorila. Vi ste nameravali dvigniti upor v tej deželi. Ostali ste sami, jetnik. Tudi to vaše predvidevanje se ni uresničilo. Nikogar več ni, nobenega bandita, ki bi se upiral. Novih pa ne bo.«

Ne, to ne more biti res. Novi bodo prihajali, je bil prepričan Miran. To moram gestapovcu vbiti v glavo. »Dva sta ostala. Danči in Adi. Pri štajerskem bataljonu...«

»Štajerskega bataljona ni več. Le še nekaj banditov, ki se skrivajo,« je prvič vzrotil Reichmann. Jeza se je kazala na njegovem obrazu in to je bil znak, da je njegova ljubeznivost le del igre.

»Štajerski bataljon je prezimil. Razbit na skupine je preživel in zdaj začneja z boji. Vse je pripravljeno na ustanovitev drugega bataljona. Počakali smo na konec zime. Na pomlad spet začnemo. Prišli bodo novi borci, zmerom novi. Tudi mene bo zamenjal drug, tretji, če bo potrebno — četrti sekretar. Tako naprej, do zmage. Po vsej Jugoslaviji se vam upirajo, povsod

nastajajo čete, bataljoni. Vi streljate, ljudje pa se vseeno upirajo.«

Reichmann si je dal opravo z mapo. Listal je po njej, bral, a Miran je bil prepričan, da le premošlja, kako bi se ga uspešneje lotil. »Tudi, če se bo našlo še nekaj fanatikov, kaj boste dosegli? Vsi skupaj, ta vaš bataljon, kakor imenujete trideset banditov, ne predstavljajo nobene vojaške sile, nobene nevarnosti.«

»Tako so v Nemčiji mislili tudi v začetkih Nacional socialističnega gibanja. Skupina nepristevnih fanatikov. Za začetek ni važno, koliko je ljudi, bolj važno je, če je zamisel gibanja takšna, da prevzame množice. In naš osvobodilni boj zajema vse več ljudi. Zato bo rasel in zmagal!«

Reichmann je razburjen vstal. Zvišala ga je meril in premišljal.

»In tudi če bi se zgodilo, v kar pa ne verjamem in vem, da se ne bo zgodilo, kaj boste imeli vi od tega? Mislim vi, osebno?«

V Miranu je zaigralo. Sam Reichmann se je spustil na področje, od koder ni mogel iziti kot zmagovalec. Posilil ga je smeh.

»Pravite, da ste zbrali precej podatkov o meni. Očitno napačne. V komunistično gibanje, v ta upor se nisem vključil zato, da bi imel od tega koristi. Kakšne neki? Ste prebrali Komunistični manifest, druge marksistične spise? Kdo tam obljublja ugodnosti posamezniku. Ideja gibanja je v tem, da se odpravi revščina in pretirano bogastvo, da vsi delovni ljudje postanejo bogatejši. In če že govoriva o meni: kakšne izjemne ugodnosti lahko inženir pričakuje v komunizmu? Osebnost bi boljše živel v kapitalizmu. Vsa v začetku, recimo, do moje upokojitve. Ideji enakosti, socialističnemu, komunističnemu gibanju sem se priključil iz trdnega prepričanja, da bom tako najbolj pomagal drugim. V tem je tudi nekaj žrtvovanja. Hočem dobro tudi drugim, ne le sebi. Zato sem tudi odšel v partizane. Nikar ne misliti, da s prepričanjem, da bomo mi sami, v nekaj mesecih porazili nemške armade. Pomagamo pa k vašem porazu. Vi morate imeti na spodnjem štajerskem več vojaštva, več policije in drugih sil, kot jih imate na enakem področju v Nemčiji. In če to prenesemo na uso Jugoslavijo, so to že divizije, ki jih ni na vzhodni fronti. Ko naš upor poraste, bo to armada, ki se bo morala bojevati na jugoslovanskih tleh, z jugoslovanskimi partizani!«

»Vi pa boste mrtvi. Kaj boste imeli od tega?«

»Tudi vi, gospod Reichmann, ne boste umrli v postelji. Razlika med nama bo v tem, da bom jaz umrl za svobodo naroda, ki je podjarmljen, vi pa za lažno upanje, da boste vladali drugim narodom. Brez skrbi, vi ne boste ušli smrti!«

Reichmann se je posmehnil. Bilo ne sprosčeno, a strahu ni bilo opaziti. Bil je trdno prepričan v nemško zmago.

»Mi bomo zmagali! Vse, kar je drugače, kot smo si zamislili, dalj bo trajalo, padlo bo več nemških vojakov. Ampak mi smo na žrtve pripravljani. Doslej smo jih imeli veliko manj, kot smo sami pričakovali.«

»Če bi bila ta vaša zmaga tako zanesljiva, zakaj bi se potlej mi upirali? Zakaj se ne vda Rdeča armada? Tudi angleška vojska je še neokrnjena. Pripravljajo se Američani, ki se pospešeno oborožujejo. Upirali se bodo tudi drugi evropski narodi. Mi verjamemo v našo zmago, v vaš poraz, zato se upiramo!«

Prezirljiv nasmeh je bil odgovor na njegovo dokazovanje. Ne, Reichmann ne bo niti za kanček premaknil iz njegovega prepričanja v zmago. No, pa saj ne gre za to. Ni se slepil s tem, da bi ga lahko spreobrnil. Le premišlja naj, računa tudi s to možnostjo, predvsem pa naj verjame, da njega ne more zlomiti.

»To vse so vaše želje, nič drugega. Tisti, ki se utaplja, se lovi tudi za slamico...«

»V tem, da ne bomo zmagali, v tem me, gospod Reichmann, ne premaknete. Sem prepričan komunist, verjamem v našo zmago in ničesar vam ne bom povedal, kar bi lahko škodovalo tej zmagi. Od mene ne boste zvedeli ničesar!«

Kot bi se nek drugi Reichmann spremenil v zamišljenega policista. Vsa ljubeznivost je splahnela.

»Hotel sem se z vami pametno pogovoriti, upliviati na vašo razsodnost, prihraniti težave, ki vas čakajo. To veste: ne bomo odnehal, dokler ne izvem za vse člane vaše organizacije. Od vas bo odvisno, kdaj boste povedali. Mi imamo čas in poznamo načine, da vas bomo v to prisilili.«

»Od mene ne boste zvedeli ničesar! Le to, kdo sem, kaj hočem, izdajal pa ne bom! Vem, poskusili boste vse, zvedeli ničesar!«

Reichmann je poklical gestapovca, ki sta čakala v predsobi. »Odprite ga in zasužite. Ko bo želel povedati, kaj nas zanima, ga pripeljite,« je ostro ukazal.

Govorili so, da imajo v kleti gestapa mučilnico. Ampak njega so peljali v zapore. V klet. Mučilnih naprav, o katerih so govorili, ni bilo. Le omara, stol, miza, klopi. Gestapovcem se ni mudilo. No, vseeno nista odlašala. Roke in noge sta mu zvezala pod klopjo, potem sta začela udarjati z bikovko. Udarci so bili hudi. Bolečin ni bil vajen. Ni vedel, koliko zdrži. O tem ni hotel premišljati. Zdržati moram, tudi najhujše, si je dopovedoval. Saj ne bo večno. Ko ugotovijo, da ne bom spregovoril, bodo odnehal. V začetku moram pokazati vso odločnost.

Zdržal je udarce, v trdni veri, da ne sme kloniti. Ni se uprl zato, da bi zdaj klonil. Ljudi, ki so mu pomagali, ne sme pahnuti v nesrečo. Povedal bi karkoli želel, če ne bi škodil ljudem, organizaciji. Naj se pokaže slabica in bodo namesto njega potem tepli še desetine drugih? Naj zaradi tega, da ubeži bolečini, pripravi muke drugim? Upor propade, če bi vsi tako ravnali. Pogum bo upadel, če bodo zaprti izdajali.

Bilo je lažje, ko ni mislil le na bolečino. V vsakem predahu, ki je rasla jeza, je občutil zadovoljstvo, ki ga je prekinila le žgoča bolečina. Izgubil je zavest, predramila sta ga z mrzlo vodo, tepla, upraščevala, če je pripravljen priznati.

»Bijte, počnite kar hočete, ničesar ne bom povedal. Komunist sem. Pravi komunisti ne izdajamo!«

Reichmann je poklical gestapovca, ki sta čakala v predsobi. »Odprite ga in zasužite. Ko bo želel povedati, kaj nas zanima, ga pripeljite,« je ostro ukazal.

Govorili so, da imajo v kleti gestapa mučilnico. Ampak njega so peljali v zapore. V klet. Mučilnih naprav, o katerih so govorili, ni bilo. Le omara, stol, miza, klopi. Gestapovcem se ni mudilo. No, vseeno nista odlašala. Roke in noge sta mu zvezala pod klopjo, potem sta začela udarjati z bikovko. Udarci so bili hudi. Bolečin ni bil vajen. Ni vedel, koliko zdrži. O tem ni hotel premišljati. Zdržati moram, tudi najhujše, si je dopovedoval. Saj ne bo večno. Ko ugotovijo, da ne bom spregovoril, bodo odnehal. V začetku moram pokazati vso odločnost.

Zdržal je udarce, v trdni veri, da ne sme kloniti. Ni se uprl zato, da bi zdaj klonil. Ljudi, ki so mu pomagali, ne sme pahnuti v nesrečo. Povedal bi karkoli želel, če ne bi škodil ljudem, organizaciji. Naj se pokaže slabica in bodo namesto njega potem tepli še desetine drugih? Naj zaradi tega, da ubeži bolečini, pripravi muke drugim? Upor propade, če bi vsi tako ravnali. Pogum bo upadel, če bodo zaprti izdajali.

Bilo je lažje, ko ni mislil le na bolečino. V vsakem predahu, ki je rasla jeza, je občutil zadovoljstvo, ki ga je prekinila le žgoča bolečina. Izgubil je zavest, predramila sta ga z mrzlo vodo, tepla, upraščevala, če je pripravljen priznati.

»Bijte, počnite kar hočete, ničesar ne bom povedal. Komunist sem. Pravi komunisti ne izdajamo!«

Martina se je morala otepati z novimi sumničenji. V zaporu so ga čisto zmešali, da ni mogel več pametno govoriti. Tisto o Filipu, kar jo je tako prestrašilo, se mu je le sanjalo ali pa se mu je prikazovalo zaradi bolečin. Da, o tem še ni nič govorila z njim. A je morda bolje, da mu znova ne odpira ran. Mora ga pomiriti in reči kaj takega, da ne bo toliko mislil na Filipa.

Ne bodi tak! Tu sem, da mi boš zaupal. Komu drugemu pa boš. Pogledaj zidove!

Aleš je lovil ravnotežje in nehote kimal, kot bi mu zdaj postajalo jasno še tisto, česar doslej ni mogel razvozlati.

— Martina, zakaj ne moreš razumeti?

Dekle je prebledelo. Zabolelo jo je sumničenje iz Aleševih ust. Vendar je najbrž bila resna. Aleš je govoril preveč trezno. Popadel jo je strah, da je komaj še ostala. S spremenjenim glasom je potem priganjala:

— Je potem tisto res? Kako je mogel biti zaprt? Nihče ne ve nič o tem. Povej še enkrat!

Aleš je uvidel, da bo moral izreči tudi besedo, ki se je je Martina tako bala in se je bo še bolj bala verjeti. Čez sebe je potegnil križ, vendar ga še ni pritisnilo k tlom tako, da ne bi mislil na druge. Martinin prihod in njena naivnost sta ga vzdramila. Njegova odgovornost pred ljudmi bo zdaj še večja. Okoli sebe je imel vendar tiste, ki so bili najnevarnejši. Čeprav je sestra tistega, ki ga je Werner vpregel v svoj voz, bo prav ona morala poskrbeti, da ne bo več nevaren. Vsaj poskusiti mora vse, če je kaj takega še mogoče. Pogledal je k brezbriznemu stražarju in še enkrat začel:

— Ne misli, da se mi meša. Resnica je, kar ti bom rekel. In trda posebno zate! Poslušaj!

Čutil je, da že ve, kaj bo sledilo. Ko je strastno prikimala, je nadaljeval:

— Če je bil Filip nekaj ur zaprt z menoj in navidezno tako zdelan, je bil lahko samo zaradi dogovora. Ti je zdaj jasno? On je izdajalec! Drug ne more biti!

— Oh ne, ne, to ne more biti res, je zastokala Martina, ki ni hotela verjeti tega, čeravno so bile to le besede.

— Zberi se! Tudi če je brat, je zelo nevaren...

Te besede je ustavil stražarjev glas, ki je rekel:

— Čas poteka. Še dve minuti!

Aleš je tiše kot doslej naglo nadaljeval:

— Tako je in nevaren je za vse druge. Kaže, da to veva doslej le ti in jaz. Si pripravljena?

Njen pogled je bil tako zbežan, da ni vedel, če ga je razumela, pa če mu je pritrjevala ali ne. Toda on je moral poskusiti. Še bolj se bo grizel, če ne bo poskusil. Kako dolgo bo še živel, pa je tako samo še vprašanje časa. Tvegati bo morala ona, Martina. Tvegati več kot doslej. Ostala je še minuta, morda še manj, zato je vročično naročal:

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

62

— Filipa se boj! Zapeljal je tebe in tudi mene, čeprav sem ga že skoraj držal. Zdal si ti na vrsti. Žal mi je, a ne glej ga kot brata. Edina si, ki lahko kaj storiš. Pazi, da te ne bodo zasledovali. Izgini, kakor hitro boš mogla. Če ne boš storila tako, bo uničil tudi tebe. Pohiti, da ne bo prepozno!

Martina si je hotela zamašiti ušesa, a je samo zaprepadeno poslušala. Zmogla je samo še:

— Kako si trdi! Kaj pa, če ni res?

— Ne laži si in stori, kakor sem rekel! Moraš! je silil Aleš.

Tedaj je stražar pogledal na uro in odsekal:

— Poslovita se!

Vrata so se odprla, Aleš in Martina sta vstala in dekle se ga je oklenilo ter ga rotilo:

— Morda pa ni tako hudo. Upaj in delaj, kakor sem ti rekla! Zanesi se name...

Med vrati sta se pokazala dva močna stražarja.

— Gremo, je velel prvi.

Ločili so ju in Aleš ji je ponovil glasno:

— Ne pozabi, kaj moraš storiti!

— Dosti, je pretrgal stražar, nato so ga odgnali po hodniku.

S solzami v očeh, zmedena in negotova, vendar prepričana, da to ni njuno zadnje srečanje, je spremijala Aleša, ki se je med močnima stražarjema oddaljeval po hodniku.

Tedaj je opazila, da je zavitek, ki mu ga je bila prinesla, ostal na mizi. Ni ga vzel, najbrž sem se mu tako zamerila, ali pa ga je razburjen pozabil, jo je prešinilo tisti hip. In kakor da ji ti zidovi, dolgi hodniki, odmevajoči skornji in uniformirane postave s pištolami na pasovih niso zbujaali nobenega strahu, se je stegnila po zavitek in zavpila za odhajajočim Alešem:

— Zavitek si pozabil!

Aleš se je hotel ustaviti, pa sta ga stražarja potegnili naprej. Zdal ni vedela, pri čem je. Nenadoma ji je to pomenilo toliko, kakor če bi ji bil rekel, da je ne mara več. Čutila se je prikrajšana za zadostenje, da sta bila njeno ponižanje in obisk vredna truda.

Stražar, ki je bil z njima in je odpravil tudi njo, jo je potolažil:

— Kar pustite, bomo že mi uredili!

Vzel je zavitek in ga odnesel s seboj...

2 OKTOBER V TUNIZIJI

Sele, ko smo preleteli prva naselja in široke nasade oljk, se je vtis o prvem soočenju s tako opevanimi lepotami Tunizije malce popravil. Krajina je postala vse bolj razgibana, zelena in naseljena. Leteli smo preko pristaniškega mesta Le Marsa in naslednjem trenutku tudi že nad ogromnim mestnim področjem Tunisa. Zdal smo že razločevali široke in ravne avtoceste, urejene zelene površine in urbanizirana predmestja s tovarnami, parki in stadioni. Zaman smo iskali središče mesta, kajti letalo se ga je že izognilo in se spustilo na letališče El Aovine.

PRISTANEK NA AFRIŠKI CELINI

Od Brnika sem smo rabili natanko dve uri. Če bi leteli po rednem koridorju, bi prispeli sicer kakšnih deset minut prej, vendar ob pristanku o tem nihče več ni razmišljal. Zadovoljni s prijetnim poletom smo hitro zapustili letalo in polni neznanih pričakovanj stopili na trdna tla afriškega kontinenta. To pa je že nekaj, kar se ne zgodi vsakomur le kadarkoli. Že zavest, da si v Afriki, v dveh urah iz mrzle gorenske jeseni sredi vročega poletja, nas je navdajala z občutkom zadovoljstva. Začeli smo verjeti Atlasovi propagandi vse tisto o soncu, plažah in o toplem morju, čeprav ga še nismo videli.

ZAPLET Z VODNIKOM

Osrednje tunizijsko letališče, približno takšne velikosti kot Surčin, je bilo navzlic delovnemu dopoldnevu polno radovednežev. Ki so z razgledne terase opazovali prihode in odhode

letal. Čez letališče je prijetno pihala sapa in blažila vročo pripeko. Cariniki v civilu in policaji v svetlomodrih srajcah s črni mi kravata, so bili prvi Tunizijci, s katerimi smo prišli v stik. Niso bili kdo ve kako natančni, vendar so dali vedeti, da so glavni. Fantje znajo angleško, francosko in celo italijansko, zato ni bilo nobenih nepredvidenih zapletov okoli našega odpravljanja skozi mednarodni izhod. To nas je navdajalo z upanjem, da tudi naprej ne bo več nobenih težav. Vendar smo se ušli. Nikjer ni bilo nikogar, ki bi nas pričakal, zato smo samoiniciativno znosili kovčke pred letališko stavbo, kjer smo zaman pričakovali avtobus in nekoga, ki bi nas vodil v Hammamet, kamor smo bili namenjeni. Prepuščeni sami sebi, smo stali po skupinah in nihče nam ni znal povedati, kam naj se obrnemo in kje je kakšen vodnik ali avtobus za Hammamet. Naši Bosanci se niso kdo ve koliko sekirali, toliko bolj pa so bili slabe volje Beograjčani, ki so Atlas in Air Tours prekleli do obisti, medtem ko so Zagrebčani skoraj obupavali, ker so šli na pot. Slovenci smo kot ponavadi ugnano kritizirali organizacijo in odgovornost pristojnih pri Atlasu, ko jih vendar pošteno plačujemo in se spominjajo dosti boljših agencij, jasno našega dobrega Kompara, Viatorja, Slavnika in drugih domačih firm. O tem smo imeli nedeljeno soglasnost vseh, čeprav je težko verjeti, da so kdaj potovali s slovenskimi agencijami. Kljub temu pa vse ubrano pridušanje ni dosti pomagalo razen, da smo si s tem krajšali čas.

Majhni taksijski, povečini Simke in Katrce, so nenehno dovajale in odvažale potnike s kovčki in culami. Našo pozornost so pritegnile ženske ogrnjene v sivlana bela ogrinjala kot svetopisemske madone, ki so sramežljivo skrivale obraze. Razen evropsko oblečenih moških, so se okoli nas sprehajali pravi arabski gospodje v širokih belih haljah z rdečimi fesi. Revnejši so imeli sive ali rjave halje, vendar nihče ni bil brez fesa. Letališki delavci so polagoma prelagali kovčke in jih na vozičkih brez posebne naglice prevažali sem ter tja, vmes pa se pridno pogovarjali, kot da se niso srečali kdo ve koliko časa. Najbrž bo res držalo, da vročina vpliva na delavnost človeka? Medtem, ko smo mi vanje zijali kot v bitja z drugega planeta, niso oni kazali za nas prav nobenega zanimanja.

VODNIK AIR TURSA SE POJAVI

Moralo je miniti več kot pol ure, ko se je od nekod pojavil elegantni mladenič v živordečem smokingu in črnih hlačah. Delal se je, kot da že ves čas poizveduje za nami, nas pa nikjer. Zaradi črne, lepo negovane brade in prav tako črnih kodrastih las smo pomislili, da imamo opravka s kakšnim arabskim lepotečem. Banjaški sindikalisti so ga pri priči proglasili za šejka. S temnimi očali, na moč resen, skoraj dostojanstven, je res zbuja takšen videz.

Predno smo se naložili na dva avtobusa, ki sta samevala za vogalom, je spet minilo skoraj pol ure. Črnobradi šejk se je najprej predstavil potnikom v sosednem avtobusu, nato pa še nam. Povedal je, da je Mladen in da v Tunisu zastopa jugoslovanski Air Turs. S kolegico Višnjo, ki ima na skrbi drugi avtobus, bosta bdela nad našo udobnostjo, nudila vse informacije, organizirala izlete in sploh vse, kar bo potrebno za naše dobro počutje. Njun sedež bo v recepciji našega hotela Mediteranes, je še opomnil in dal povelje črnopoltemu šoferju za odhod.

Po ravni avtocesti smo drveli proti zahodnemu robu glavne mesta. Mimo nas so bežale košate palme in prva arabska naselja sredi pašnikov in oljčnih nasadov. Na trenutke se nam je zdela pokrajina podobna panonskim puščam, rjavim in opustelim, kar za pozno jesensko obdobje ni nič nenavadnega. Prišli smo v predmestje majhnih belih hiš brez oken, z ravnimi strehami in nizkimi kupolami. Tu in tam smo se vozili čimno tovarn, skladišč in gradbišč velikih stanovanjskih blokov. Zavili smo na široko avenijo, ki sodi med najlepše v Tunisu — avenijo kralja Mohameda petega. Ta je bil oče današnjega maroškega suverena Hasana, nas je poučil Mladen in povedal, da je samo še glavna avenija Habiba Burgibe lepša in predstavlja osrednjo mestno arterijo.

Mohamedova avenija je bila skoraj prazna. Le redki osebni avtomobili so švigali mimo nas. Tunizijci, kot ves muslimanski svet, so že tretji dan praznovali ramadan, največji muslimanski praznik. Pravoverni ne delajo nič, pa tudi ne pijejo, ne jedo in celo ne kadijo pri belem dnevu, vse dni praznika.

AKTUALNOSTI Z JESENIŠKE OBČINE

ŽELEZARSTVO V DRUŽBENEM NAČRTU OBČINE JESENICE

Tudi v petletnem obdobju do leta 1980 bo v gospodarstvu jeseniške občine imela vodilno vlogo industrija. V panogi industrije pa bo železarna še vedno predstavljala daleč največjo in najpomembnejšo organizacijo združenega dela. Razvojna usmeritev železarne bo usmerjena v to, da bi v petletnem obdobju proizvedla večje količine jekla, zlasti več kvalitetnih jekel, razen tega naj bi šel razvojni proces v smeri nadaljnje finalizacije polfabrikatov.

Večji obseg predelave namerava železarna doseči tudi s tesnejšim povezovanjem in priključevanjem sedanjih obrtnih podjetij v občini. V osnutku srednjeročnega družbenega načrta je povedano, da bo železarna še nadalje glavni nosilec tehničnega in ekonomskega napredka in bo zaradi tega načrtovala v svojem srednjeročnem načrtu tudi pomoč manjšim organizacijam združenega dela.

Zaradi pomembnosti svojega deleža v gospodarstvu občine Jesenice, bo nujno stremeti za tem, da bodo v železarni in v ostalih industrijskih obratih čim bolj izkoriščene obstoječe strojne naprave in njihove zmogljivosti. K obstoječim napravam pa bo razumljivo treba dograjevati nove in posebno pozornost nameniti čim boljši organizaciji dela in pospeševanju ter razvijanju inventivne dejavnosti. Le na tej osnovi bo konkurenčna sposobnost železarne in ostalih industrijskih delovnih organizacij v jeseniški občini tolikšna, da se bodo lahko uspešno vključevali v izvoz.

OVČJEREJA V JESENIŠKI OBČINI

Pred približno dvajsetimi leti je bila ovčjereja v hribovitih krajih Slovenije še pomembna kmetijska dejavnost. 1950 leta je bilo v Sloveniji še kakšnih 150.000 ovac, zdaj pa jih je komaj še 20.000. Zanimivo je, da je v jeseniški občini, ki je ena najbolj industrijsko razvitih v vsej republiki dobra desetina vseh ovac v Sloveniji, saj jih je bilo po popisu 15. januarja letos 2.021. Vendar je število ovac tudi v jeseniški občini močno nazadovalo saj jih je bilo pred vojno več kot 5.000. Vzrokov za upadanje ovčjereje je več. Predvsem je popolnoma propadla domača obrt, saj skoraj nikjer več ne predejo domače volne, domače statve pa so šle že davno v pozabo. Prodaja volne in mesa nista bili organizirani in zagotovljeni, razen tega pa volna ni imela ustrezne cene.

Kmetijska strokovna služba je po letu 1960 popolnoma zanemarila ovčjerejo, ker malotičevni pospeševalci in kmetijski strokovnjaki niso imeli časa za to delo. Posledice tega so občutne zato bo obnova ovčjereje dolgotrajna in ji kanijo posvetiti vso potrebno pozornost. Kmetijski strokovnjaki računajo, da bi morali v Sloveniji rediti najmanj 500.000 ovac. Tako bi vsaj del tistih površin, ki jih ne bomo intenzivno obdelovali, popasli, preprečili pa bi tudi razseljevanje s področij, ki so posebnega pomena za splošni ljudski odpor in kmečki turizem. Razveseljivo je, da število ovac v jeseniški občini in tudi drugod ne upada več, pač pa se že rahlo dviga ...

RAZVOJNI NAČRT KOMUNALNEGA PODJETJA KOVINAR

Razmeroma hiter razvoj v preteklem obdobju daje komunalnemu podjetju Kovinar zadovoljivo materialno osnovo za nadaljnjo hitro rast. Vsaj tako je zapisano v osnutku perspektivnega razvoja od leta 1980. V naslednjih treh letih bodo iztrošena in zastarela osnovna sredstva čim bolj posodobili. Zlasti nameravajo posodobiti prevozni park, zgraditi novo mehanično delavnico, povečati kovinski obrat za proizvodnjo do 20.000 ton gradbenih armatur letno, zgraditi remizo za stroje in novo mizarsko delavnico. Za vse to bodo predvidoma porabili 42 milijonov dinarjev. Razen tega pa bodo povečali obratna sredstva za 25 milijonov dinarjev in tako pokrili povečani obseg poslovanja z lastnimi obratnimi sredstvi. Poleg tega pa bodo s povečanimi obratnimi sredstvi sposobni kreditirati tudi nekatere investitorje, kar prihaja v poštev zlasti za temeljno organizacijo nizke gradnje.

Ce bi se jim pri njihovih načrtih kaj zapletlo, računajo na nov program predelave žice v povezavi z železarno, ali na predelavo hladno valjane pločevine. Te možnosti bi zahtevale 15 do 30 milijonov dinarjev investicij in računajo, da bi jih bili sposobni do leta 1980 realizirati.

SODELOVANJE LJUBLJANSKE BANKE PRI INVESTICIJAH

Ljubljanska banka poleg svoje ostale dejavnosti, ki je dosti raznovrstna, sodeluje tudi pri investicijskih jeseniških delovnih organizacij. Za izvrševanje te dejavnosti pa uporablja Ljubljanska banka sredstva zbrana od gospodarstva, negospodarstva, prebivalcev in od drugih virov.

Upravljalci banke so o nameravnih investicijskih, ki bi jih kreditirali iz bančnih sredstev, pismeno obveščeni in se o njih tudi odločajo.

Ker predstavljajo sredstva občanov kar 17 odstotkov od skupno zbranih sredstev, s katerimi kreditirajo investicije, seznanjamo bralce z odobrenimi investicijami in izdanimi garancijami.

V prvem polletju letos je poslovni odbor Ljubljanske banke, poslovne enote Jesenice, odobril 29.245.900 din investicijskih kreditov, izdali pa so tudi garancije v višini 59.790.804 dinarjev, menice iz naslova investicij pa so avalirali v višini 5.047.689 din.

S temi investicijskimi krediti je Ljubljanska banka, poslovna enota Jesenice, sodelovala pri gradnji specialističnih ambulant bolnice Jesenice, pri nakupu dveh osebnih vozil za posebne namene v zdravstveni službi, pri gradnji glavnega kanalizacijskega kolektorja skozi Jesenice in pri izgradnji skladiščne hale trgovskega podjetja Universal Jesenice.

V jeseniški železarni pa so sodelovali pri nakupu 15 livnih voz, nabavi šeststopenjskega vlečnega stroja, nakupu brusilnega stroja, adaptaciji obratne ambulante, rekonstrukciji cest, nakupu kompresorja za stiskanje zraka ter pri gradnji podaljška skladišča dodatnega materiala za varjenje.

Ljubljanska banka je sodelovala tudi pri kreditu za proizvodnjo tunelskih opažev Kovinoservisa in pri nakupu počitniških stanovanj trgovskega podjetja Ročca Jesenice. Za splošno gradbeno podjetje Sava Jesenice pa so avalirali menice za izgradnjo skladiščne hale v Žireh, za občinsko izobraževalno skupnost pa izgradnjo športno-rekreacijskih objektov pri osnovni šoli Žirovnica.

SLAVNOSTNA SEJA DELEGATOV KS PLAVŽ

V počastitev praznika občine Jesenice je predsedstvo delegacij KS Plavž, 3. avgusta pripravilo slavnostno sejo delegatov, družbenopolitičnih delavcev in gostov. Sejo je odprl Milan Hrast, predsednik delegacije, slavnostni govor pa je imel Jože Jelovčan, predsednik krajevne konference SZDL Plavž. Opisal je dogodke, ki so se pred 35 leti odvijali na Obranci, kjer so padli prvi partizani Viktor Arzenšek in Ferdo Koren in kjer je bil ranjen ter ujet in nato v Begunjah ustreljen Ivan Finžgar.

Govoril je o nadaljnjem uresničevanju ustavnih načel, pri čemer je posebno poudaril, da bo delegatske odnose potrebno nadalje izpopolnjevati in delo delegatov približati občanom.

Navzoči na seji so sprejeli in poslali avstrijskemu konzulu protestno resolucijo, v kateri protestirajo proti preštevaju slovenske in hrvaške manjšine na avstrijskem Koroškem in Gradiščanskem. Zahtevali so, da se čimprej in dosledno uveljavi 7. člen državne pogodbe.

BO ŠE KDAJ ŽELEZNICA PROTI PLANICI

Kranjskogorska železniška proga je ohranjena še do Hrušice. Do tja prepeljejo občasno kakšen vagon za potrebe tamkajšnjega železniškega nadzornišva za visoke stavbe, večkrat na mesec pa delavci GG Bled - TOZD Jesenice, ob novo zgrajeni klančini, nalože več vagonov okroglega gradbenega lesa. Ob tem pa naj povemo, da kranjskogorska železniška proga še ni povsem zapčena. V smernicah za urbanistično planiranje in načrtovanje v občini Jesenice namreč piše, da je še odprto vprašanje upravičenosti reaktiviranja železniške proge Jesenice - Trbiž.

Prebivalci tega območja se večkrat spomnijo na železnico, posebno, ko na vmesnih postajah ne ustavi že zasedeni avtobus. Skoraj nikogar ni, ki ne bi menil, da je škoda, ker so progo tako hitro podrli. Zato verjetno tudi nikogar ne bi bilo, ki bi bil proti, če bi jo naredili nazaj, saj bi se tudi z njeno pomočjo turizem na tem območju še hitreje razvijal.

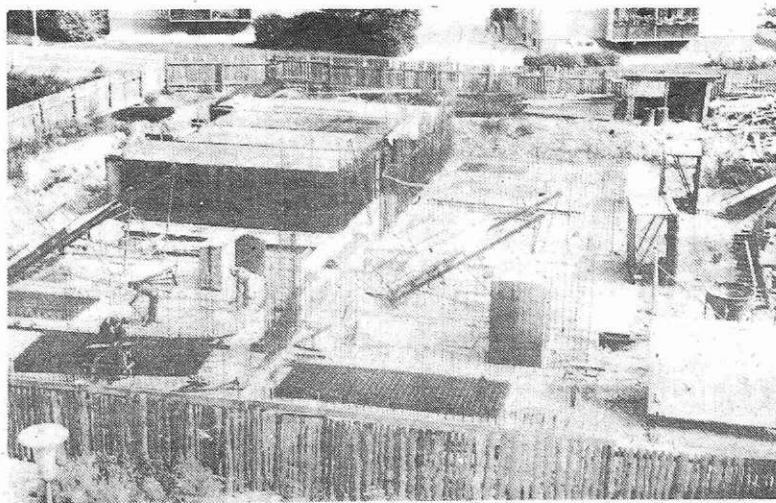
UČINKOVITOST ORGANOV ZA NOTRANJE ZADEVE

V lanskem letu je bilo v Jugoslaviji za dva odstotka več kaznivih dejanj, ki so jih obravnavali organi za notranje zadeve, kot v letu poprej. Od skupno 256 tisoč kaznivih dejanj je bil v 159 tisoč primerih, ko se je za kaznivo dejanje zvedelo, storilec neznan. Učinkovitost organov za notranje zadeve pa se je lani precej povečala, saj so pojasnili skoraj za 20 odstotkov več kaznivih dejanj kot v letu 1974. Takšnih kaznivih dejanj, pri katerih je ostal storilec neznan, je bilo lani za 8,7 odstotka manj. Skoraj vsa tista kazniva dejanja, za katera je ostal storilec neznan, se nanašajo na področje družbenega in zasebnega premoženja. Lani je bilo uspešno razjasnjenih nad 70 % ropov in roparskih tatvin, 87 odstotkov grabeža in 88 odstotkov goljufij. Izmed vseh je bilo razjasnjenih lani skoraj 97 odstotkov kaznivih dejanj zoper življenje, telo, čast in ugled.

Lani je bilo prijavljenih in odkritih skoraj 12 odstotkov več kaznivih dejanj s področja gospodarskega kriminala. Po številu odkritih dejanj so prednjačile povelje, skledile so jim zlorabe uradnega položaja, ali pooblastil iz koristoljubja, ponareditve in uničevanja uradnih listin, knjig ali spisov, nedovoljena trgovina, trabež, gozdne tatvine, ponujanje, sprejemanje in dajanje podkupnine ter podobno.

Delo organov za notranje zadeve je bilo posebno usmerjeno v odkrivanje primerov premoženjskega in organiziranega delovanja z namenom prisvajanja družbenega premoženja, privatizacijo in odnašanjem kapitala iz države ter drugih oblik kriminala, ki v svoji osnovi pomenijo spodkopavanje ekonomskih temeljev naše družbe.

Ogromno težo vsega odgovornega dela na področju odkrivanja in raziskovanja kaznivih dejanj so še vedno nosili organi za notranje zadeve, dasiravno se je marsikje že čutilo prisotnost delovanja osveščenih občanov, samoupravnih organov in delavcev v družbenih organih organiziranih v družbeni samozasčiti.

Delavci SGP Sava Jesenice so pred kratkim pričeli na Plavžu graditi še eno stolpnico in sicer na mestu, kjer je še lani stala nekdanja Vovkova hiša (ob Elektro Žirovnica). Predvidoma bo useljiva prihodnje leto ob tem času.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS je na 57. seji, 6. avgusta obravnaval več premoženjsko pravnih zadev, predlog odloka o obveznem fluorografiranju občanov, ki bo oktobra, predlog družbenega dogovora o enotnih osnovah in merilih za oblikovanje sredstev za delo državnih organov in dohodka delavcev v teh skupnostih. Izrekel je soglasje za zaposlitev nad pet do sedem delavcev samostojnima obrtnikoma Darku Kokelj, zidarju iz Lesc in Stanetu Mencingerju zidarju iz Ribnega. Beseda je tekla tudi o ureditvi lastništva in koriščenja kamnolomov v Lipniški dolini ter o predlogu deviznega plana občine za 1977. leto.

Predsednik občinskega štaba za izvedbo vpisa posojila za ceste Leopold Pernuš, je po sklepu štaba sklical v ponedeljek, 9. avgusta posvet vseh predsednikov svetov KS, predsednikov krajevnih družbenopolitičnih organizacij in vpisnih komisij v KS. Na posvetu so predstavniki KS poročali o rezultatih vpisa in težavah na katere so naleteli pri tej akciji, zlasti pri obrtnikih, upokojenih in kmetih. Soglasno so se izrekli za nadaljevanje vpisa, da bi v najkrajšem času presegli predvideno vsoto, ki za radovljiško občino znaša 16,6 milijona din. Do konca prejšnjega tedna je bilo doseženo že 98 % te vsote.

Pogreba znanega borca za pravice koroških Slovencev, ravnatelja dvojezične šole in župana Sel Hermana Velika, se je v sredo, 4. avgusta, udeležila tudi štirčlanska delegacija občine Radovljica, ki je v imenu občanov in skupščine radovljiške občine položila venec in izrekla sožalje pokojnikov družini.

Med večdnevni bivanjem v Sloveniji, kjer je bil na oddihu z družino je v sredo, 28. in v četrtek 29. julija obiskal tudi radovljiško občino prvi sekretar KP Azerbejdžana in kandidat za člana politbiroja KP ZSSR Alijev Gajdar. V spremstvu namestnice sekretarja komiteja ZK Radovljica Vlaste Vidic in nekaterih članov komiteja, si je ogledal tovarno Veriga Lesce in Zezenine na Bledu, muzej talcev v Begunjah ter turistične zanimivosti Bleda in Bohinja.

Izvršni odbor predsedstva OK SZDL je na seji, 28. 7. najprej ocenil potek akcije vpisa posojila, nato pa obravnaval gradivo (predloge dogovora o ustanovitvi INDOK centra, delovnega programa in finančnega načrta centra), informacijo o gibanju gospodarstva na Gorenjskem, o poteku priprav za izgradnjo republiškega telesnokulturnega centra v Radovljici in za svetovno prvenstvo v veslanju, ki bo 1979. leta na Bledu ter o finančnih problemih OK ZSMS.

Namesto za rekonstrukcijo posameznih delov regionalne ceste Lesce - Savica v Bohinju, kot je bilo predvideno po republiškem srednjeročnem programu, je predsedstvo obč. skupščine v dogovoru z DPO predlagalo spremembo plana, da se znesek v višini 48.100.000 din združi namensko le za nadaljevanje novih del na cesti Bled - Soteska v dolžini 4,8 km. Najpozneje do 1977. leta pa naj bi zaključili tudi z asfaltiranjem ceste Bitnje - Jereka v dolžini 1 km.

Na podlagi priporočila štaba za omilitev posledic suše v občini, je izvršni svet OS v cilju pomoči kmetijskim organizacijam, sprejel sklep, da se odobri regres v višini 0,50 din za kg umetnega gnojila nitrofoskala za gnojenje travnatih površin. Regres v skupnem znesku 200.000 din za nakup 400 ton gnojila se odobri iz obvezne rezerve občinskega proračuna za 1976. leto.

Na območju Lipniške doline ima v treh kamnolomih predpisano dovoljenje za koriščenje le cestno podjetje Kranj za kamnolom v Kamni gorici, medtem ko kamnoloma v Brezovici in Vrčici izkoriščata vodnogospodarsko podjetje Kranj oz. komunalno podjetje Radovljica brez ustreznega dovoljenja. Zaradi ureditve tega problema je oddelek za gospodarstvo pri OS pripravil predlog, da razen cestnega podjetja Kranj lahko izkorišča kamnolom v Brezovici tudi vodnogospodarsko podjetje, ki si oskrbi dovoljenje, kamnolom Vrčica pa se do nadaljnjega opusti.

Izvršni svet OS je na 55. seji iz tekoče proračunske rezerve dodelil kot pomoč pri obnavljanju gasilskih domov gasilskim društvom Boh. Bistrica - center 20.000, Stara Fužina - podcenter 20.000, Gorjuše 20.000, Srednja Dobrava 20.000, Kamna gorica 10.000, Selo 10.000 in Zasip 20.000 din.

Člani gradbenega odbora za izgradnjo mrliških vežic pri KS Radovljica so se 29. 7. sestali s predstavniki projektivnega zavoda »Biro 71« iz Domžal, ki je najugodnejši ponudnik za izdelavo celotnega načrta novih mrliških vežic v Radovljici. Na sestanku so pokazali maketo in osnutek glavnega projekta, ki vsebuje tri mrliške vežice, zbirni prostor za pogrebe, prostor za pokopališke delavce s sanitarijami ter shrambe in druge pomožne prostore. O izidu teh razgovorov bo razpravljal svet KS na prihodnji seji.

Ker dosedanji gostinski lokal (bife) na Prečni ul. v Boh. Bistrici, ki ga ima v najemu Alpetour, zaradi stanovanj v tej stavbi ne ustreza namenu, bodo po sklepu zbora samoupravne enote za gospodarjenje s stanovanjskim skladom v družbeni lastnini, lokal oddali TD Boh. Bistrica za ureditev primerne turistične ne poslovalnice v tem kraju.

Kljub muhastemu vremenu se je tradicionalnega zbora planincev v počastitev praznika občine Radovljica na Uskovnici udeležilo v nedeljo, 1. avgusta nad 500 planincev. Navzočim je spregovoril podpredsednik obč. skupščine Ivan Cerkovnik, v kulturnem programu pa so nastopili godba na pihala iz Gorj in folklorna skupina iz Bohinja.

Delovni kolektiv knjigovoznice in tiskarne Radovljica je v počastitev občinskega praznika v soboto, 7. avgusta svečano otvoril nov objekt za obrate tiskarne ter ročne in strojne stavnice ter ostalih prostorov v skupni površini 350 kv. metrov. Pridobili so tudi 180 kv. metrov nove parkirne površine. Dela je v marcu zaključilo SGP Gorenje, naložba pa je veljala 2,5 milijona din, ki jih je kolektiv vložil iz lastnih sredstev.

V Partizanskem domu Vodice na Jelovici so imeli julija v poprečju 40 rednih gostov, predvsem članov ZZB NOV, s čemer so bile vse zmogljivosti doma popolnoma zasedene. Tudi v avgustu ne bo na voljo prostih mest, ker so že vsa rezervirana, več prostora pa bo v septembru in oktobru, ko bodo dom spet zaprli.

Od januarja do 30. junija 1976 so muzeji radovljiške občine zabeležili že 54.699 domačih in tujih obiskovalcev. Muzej talcev v Begunjah si je ogledalo 19.050, Sivčev hišo v Radovljici 4.825, Kovski muzej v Kropi 4.601, Čebelarški muzej v Radovljici 3.197 in Linhartovo spominsko sobo v radovljiški graščini 3.026 obiskovalcev.

Od maja do konca julija je zavod za turizem Bled organiziral v cerkvi na otoku že devet glasbenih koncertov, ki se jih je v poprečju udeležilo nad 60 poslušalcev, predvsem tujih turistov. Obisk je skoraj še enkrat večji kot lani, kar priča o upravičenosti takšnih prireditev v letni sezoni.

Komisija za šport in rekreacijo pri občinskem svetu zveze sindikatov Radovljica, je prejšnji teden razpisala občinsko sindikalno prvenstvo v plavanju za 1976. leto. Tekmovanje bo pod pokroviteljstvom občinskega sveta ZSS in ZTKO, organiziral plavalni klub Radovljica na svojem kopališču. V plavanju bodo tekmovali moški in ženske vseh starostnih kategorij. Prijave iz OO sindikatov bodo sprejemali do ponedeljka, 16. avgusta, na občinskem svetu ZSS Radovljica.

DRUŽBENA SAMOZAŠČITA IN VARNOSTNI ORGANI V BOJU S SOVRAŽNO EMIGRACIJO

V minulem letu je bila za dejavnost sovražne emigracije značilna predvsem okrepljena subverzivna dejavnost. Razen tega pa si je sovražna emigracija tudi prizadevala, da bi se medsebojno zedinila v okviru nacionalnih grupacij in je poskušala sovražno subverzivno dejavnost prenašati iz inozemstva v Jugoslavijo. Pri tem je dobivala določeno gnotno in moralno podporo nekaterih inozemskih krogov. S to podporo je lahko izdajala tudi številne časopise, revije in druge publikacije, ki jih je poskušala spraviti v Jugoslavijo. Vnašanje in razpečevanje tega gradiva je bilo v največ primerih preprečeno.

Fašistično-teroristična emigracija je v preteklem letu poskušala ali izvršila več akcij zoper Jugoslavijo in njena predstavništva ter naše državljane v tujini. V državi pa njeni naklepi za organiziranje diverzantsko-terorističnih akcij niso uspeli, kar gre pripisati učinkovitemu organiziranju na osnovi družbene samozaščite in okrepljenemu delovanju varnostnih organov. Nekateri izmed akcij, ki jih je načrtovala sovražna emigracija, bi imele težke posledice za življenje ljudi in premoženje, če bi uspeli. Odkriti so bili tudi nekateri storilci terorističnih akcij, ki so bile izvršene prejšnja leta. Ker ji ni bilo mogoče izvajati terorističnih akcij v državi, je fašistično-teroristična emigracija okreplila svoje napade na naša diplomatsko-konzularna in druga predstavništva ter na naše državljane v tujini.

Tudi v bodoče se je mogoče nadejati novih poskusov delovanja so-

vražne emigracije, zato je tem bolj potrebna nadaljnja krepitev družbene samozaščite.

Sovražna emigracija pa lahko izvaja svojo subverzivno dejavnost le zaradi tolerantnosti, naklonjenosti in včasih tudi neposredne pomoči raznih reakcionarnih krogov v nekaterih tujih državah. To je potrjeno tudi z neučinkovitostjo pri preprečevanju napadov na naša diplomatsko konzularna predstavništva in predstavnike.

Lani pa so občani, ki vedno bolj dojemajo vsebino in vlogo družbene samozaščite, skupaj z organi za notranje zadeve učinkovito preprečili nekatere akcije tujih obveščevalnih služb zoper Jugoslavijo, zlasti služb nekaterih bloksovskih držav. Odkritih je bilo večje število tujih agentov in obveščevalcev, od katerih je bil za nekatere uveden kazenski postopek.

NEMIRNO MIROVANJE CEN

Stanju, ki ga ugotovimo na osnovi slike, ki nam jo nudi statistika, bi lahko rekli nemirno mirovanje cen. Sicer so bili v zadnjem letu doseženi pomembni uspehi pri zmanjševanju inflacije. Vendar je pri dokajšnjem zatišju na področju gibanja cen, opaziti tudi pojave, ki odstopajo od začrtane stabilizacijske poti. Najbolj mirne in poslušne so bile v zadnjem letu tovarniške cene, ki so se od junija 1975 do junija 1976 povečale le za štiri odstotke. Hitreje pa so se gibale maloprodajne cene industrijskih izdelkov, kar kaže, da je v tem času trgovina še dolivala olja na ogenj.

Maloprodajne cene industrijskim izdelkom so v letu dni zrasle za devet odstotkov. Najhitreje pa so v zadnjem letu rasle cene kmetijskih pridelkov, ki so se povečale za 20 odstotkov.

Vsi ti različni indeksi nam urejeni na skupni imenovalec povedo, da je splošna raven cen sicer nižja od načrtovane, vendar pa se to ni odrazilo tako, da bi lahko govorili o povišanem standardu in višjih realnih osebnih dohodkih.

Življenjski stroški so bili v letošnjem juniju za 12 odstotkov višji kot v lanskem, minimalni osebni dohodek pa so se letos gibal vzporedno z življenjskimi stroški. Končen rezultat takega stanja je stagniranje življenjskega standarda, kar povišani osebni dohodki krijejo le zvišane življenjske stroške.

FRANC FAJŠ — 80-LETNIK

Pred tednom dni je praznoval svoj visoki življenjski jubilej naš dolgoletni sodelavec FRANC FAJŠ. Rodil se je v delavski družini 6. avgusta 1896 v Teharjih pri Celju. Tako kot mnogim delavskim otrokom, tudi njemu v otroštvu ni bilo priznane. Večkrat lačen kot sit, se je moral že kot štirinajstletni deček zaposliti v Storah. Ni mu bilo priznane niti v prvi svetovni vojni, ko je moral kot avstroogrski vojak služiti tujim interesom. Toda takoj po vrnitvi iz avstroogrske vojske, se je priključil borbem prostovoljcem za severno mejo in za to prejel tudi odlikovanje. Po vrnitvi od vojakov se je leta 1922 zaposlil v takratni kranjski industrijski družbi na Jesenicah in opravljal različne delovne dolžnosti vse do upokojitve 21. aprila 1952.

Leta 1928 se je poročil z že pokojno ženo Marijo rojeno Zupan in priženil sina Marjana in hčerko Silvo Lederer, ki sta bila oba partizana — borca NOV in ki sta oba žrtvovala svoji mladi življenji za svobodo in zmago revolucije. Sin Marjan je postal partizan že januarja 1943, padel pa je septembra 1944 na Koroškem, hčerka Silva pa je odšla v partizane junija 1944 in padla septembra istega leta. Tudi sam je 4. septembra 1944 postal bорец v jeseniško-bohinjskem odredu. Po demobilizaciji maja 1945 se je ponovno zaposlil v jeseniški železarni.

Kljub težki življenjski poti in bridkosti, ki so ga spremljale v življenju, še dovolj krepa in veder praznični svoj življenjski jubilej. Želimo mu, da bi še dolgo užival zasluženi pokoj in svobodo, za katero je žrtvoval svoje najdražje.

GLAS je vaš najcenejši poltednik

GLAS v vsako gorenjsko hišo!

OBNOVA FASADE IN OKEN GLEDALIŠKE STAVBE

Pravijo, da je v slogi moč in to se je tudi izkazalo v prizadevanjih kulturne skupnosti Jesenice, da odpravi ramoto in kamen spotike mnogim, to je razpadajočo fasado in okna gledališke stavbe oziroma Titovega doma na Jesenicah. V dogovoru med samoupravnim stanovjsko skupnostjo, kulturno skupnostjo Slovenije in jeseniško kulturno skupnostjo, bodo po prvem avgustu pričeli z obnovo fasade tega doma. Skupna predračunska sredstva za to znašajo 650.000 dinarjev, ki jih bodo s približno tretjinsko udeležbo pokrili vsi trije partnerji. Razen tega bo biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice, poleg priprave pogodbe z izvajalcem in drugih tehničnih priprav, brezplačno izvajal strokovni nadzor pri izvajanju del. Najboljšo ponudbo in časovno tudi najbolj ustrezno je poslalo gradbeno podjetje Projekt Kranj, s katerim bo sklenjena ustrežna pogodba in ki zagotavlja, da bodo dela opravljena do konca septembra.

Tako bo fasada gledališke stavbe doživela prvo obnovo, odkar dom stoji (75 let) s tem pa bo tudi odstranjen kamen spotike mnogim, ki so se upravičeno zgazali nad razpadanjem fasade in oken.

DRUŽBENI NAČRT RAZVOJA KULTURE IN TEKOČE NALOGE

Na osnovi samoupravnega sporazuma o temeljih plana razvoja kulturne skupnosti Jesenice za obdobje 1976 — 1980 in družbenega plana razvoja občine Jesenice za isto obdobje, mora biti do konca septembra usklajen srednjeročni program razvoja kulture v občini, do tega časa pa morajo biti usklajene tudi prispevne stopnje samoupravnih interesnih skupnosti posebnega družbenega pomena.

Načrt razvoja kulture v občini v času 1976 — 1980 je dobil svoje prve zasnove že v jeseni lanskega leta, določene dopolnitve in korekture pa prek vsega letošnjega leta. Zgrajen je na osnovi načrtov razvoja vseh izvajalcev v občini, ki pa so v mnogih primerih še premalo prilagojeni ciljem kulturnih prizadevanj v sedanjem času in med seboj premalo usklajeni. Preveč je opazna še parcialnost in zaprtost posameznih kulturnih dejavnosti, čeprav mora biti cilj vseh prizadevanj celovitost in nedeljivost kulture. Ravno zato bo potrebno čas, ki nam še preostane, intenzivno izkoristiti za usklajevanje med posameznimi izvajalci, kakor tudi za usklajevanje in dogovarjanje z ostalimi interesnimi skupnostmi posebnega družbenega pomena, tako v pogledu nekaterih programskih uskladiitev, predvsem pa v pogledu notranje prerazdelitve oziroma uskladiitve prispevnih stopenj.

To je naloga, ki izhaja iz že sprejete družbenega plana razvoja občine Jesenice. Dejstvo je namreč, če bi znotraj občine ostalo pri sedanjih prispevnih stopnjah, potem bi ostal položaj kulture v občini popolnoma nespremenjen, zapisan stagnaciji oziroma bi bila kultura še vedno v neenakopravnem položaju v odnosu na ostale interesne skupnosti posebnega družbenega pomena. Kajti vse interesne skupnosti imajo v svojih prispevnih stopnjah zajeta sredstva za enostavno in razširjeno reprodukcijo, ali z drugimi besedami za redno dejavnost in modernizacijo dejavnosti, vzdrževanje, obnovo in nove investicije, medtem, ko kulturna skupnost nima niti dovolj denarja za redno dejavnost in vzdrževanje ter obnovo oziroma modernizacijo obstoječih kulturnih objektov. Se več, pri sedanjih sredstvih si je skoraj nemogoče predstavljati kakršenkoli bistvenejši premik tako v pogledu kvalitete, kakor kvantitete. Brez polpolnih ali poklicnih strokovnih kadrov, to je zborovodij, dirigentov, režiserjev in podobno, si težko predstavljamo večji kvalitetni premik, ki naj bi pogojeval tudi večjo množičnost in končno tudi, kar nam dokazuje tudi praksa, večji interes in zanimanje delovnih ljudi in občanov za kulturno delo in kulturne vrednote.

Republiška konferenca SZDL Slovenije je na seji, 21. maja letos, ko je obravnavala uresničevanje ustavne vloge samoupravnih interesnih skupnosti v družbenih dejavnostih ter o razvoju družbenoekonomskih odnosov v teh skupnostih med drugim poudarila:

»da je pri uresničevanju svobodne menjave dela potrebno dosledno uveljaviti vrednotenje programov na podlagi objektiviziranih in dogovorjenih kriterijev in standardov, oblikovanih v SIS, s katerimi bo mogoče realno ovrednotiti tako programe posameznih dejavnosti, kot storitve, ki jih zagotavljajo posamezne OZD kot izvajalci. Cene storitev, oziroma merila, naj vsebujejo stroške enostavne reprodukcije in modernizacije, sredstva za razširjeno reprodukcijo pa je treba praviloma združevati s posebnimi samoupravnimi sporazumi ali zagotavljanji s samopriskupkom, oziroma na podlagi posebnega zakona;»

Gornje stališče republiške konference SZDL ima nedvomno izreden pomen pri uveljavljanju pravice delavcev in delovnih ljudi, da odločajo o družbeni reprodukciji. Z uveljavitvijo tega stališča pa bo dosežen enakopraven položaj samoupravnih interesnih skupnosti.

Seveda pa notranja, to je občinska prerazdelitev prispevnih stopenj, ki ne pomeni več kot v posameznih primerih desetinko ali celo stotinko odstotka, ne bo potekala brez zapletov, kajti samoupravne interesne skupnosti so še vedno preveč zaprte same vase in ne vidijo dovolj celostnega razvoja družbe. Pri tem naj omenimo še dva stališča že omenjene seje republiške konference SZDL: »... Eden temeljnih pogojev takega sporazumevanja je, da izhaja iz razčlenjenih programov dela, ne pa iz vnaprej določenih razmerij delitve ter zahteve po nedotakljivosti že doseženih deležev pri delitvi...« In dalje: »... Čimprej je treba preseči prakso tako imenovanega indeksiranja porabe v posameznih družbenih dejavnostih, ki ne upošteva prispevka posamezne dejavnosti k uresničevanju plansko opredeljenih razvojnih ciljev družbenoekonomskega razvoja in njenega vpliva na rast družbene produktivnosti dela, kar povzroča nesmotno porabo v enih in pomanjkanje sredstev v drugih dejavnostih ter poglablja protislovja

med posameznimi deli združenega dela;»

Pri tem velja poudariti dejstvo, da so interesne skupnosti družbenih dejavnosti pri svojem delegatskem konstituiranju v glavnem startale z zatečenimi proračunskimi sredstvi in na to se je z leti dodajal odstotek oziroma višina urejala z indeksi. In tako se je dogajalo, da tisti, ki si je v proračunskem sistemu uspel zagotoviti dober start je tega tudi zadržal oziroma z indeksi izboljševal, nasprotno pa so druge interesne skupnosti, kar velja predvsem za kulturno skupnost preveč zaostale, na začetno stanje pa je dobila še nove obveznosti.

Prav gotovo v tem pogledu pomeni pomemben premik in pozitivno spremembo določilo v družbenem planu razvoja občine Jesenice, ki pravi, da se bodo prispevne stopnje za posamezne samoupravne interesne skupnosti usklajevale z vsakoletnim družbenim dogovorom o razporejanju dohodka. Seveda pa bo to usklajevanje in dogovarjanje moralo izhajati iz ustavnih določil, ne pa iz osebnih nagnjenj do posamezne interesne skupnosti, ob upoštevanju interesov delovnih ljudi in občanov ter močne politične aktivnosti. Pri tem velja poudariti predvsem dvojno določilo iz ustave SRS:

»osvoboditev dela kot preraščanje zgodovinsko pogojenih družbenoekonomskih neenakosti in odvisnosti ljudi pri delu, ki se zagotavlja z odpravljanjem nasprotja med delom in kapitalom in kakršnihkoli meznih odnosov, z vsestranskim razvojem proizvodnih sil, z večanjem produktivnosti dela, s skrajševanjem delovnega časa, z razvijanjem in uporabo znanosti in tehnike, z zagotavljanjem čedalje višje izobrazbe za vse in z dviganjem kulture delovnih ljudi;»

»Vzgoja in izobraževanje, znanost in kultura so bistveni dejavniki razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe; zato socialistična skupnost zagotavlja svobodo ustvarjanja in ustvarja možnosti za razvoj in napredek vzgoje in izobraževanja ter znanstvenega, kulturnega in umetniškega ustvarjanja, da bi se kar najuspešneje razvijale ustvarjalne sposobnosti delovnih ljudi, socialistični družbeni odnosi in svobodna humana osebnost.«

Če bomo v jeseniški občini pri usklajevanju prispevnih stopenj izhajali iz teh ustavnih izhodišč, iz razčlenjenih programov dela posameznih interesnih skupnosti, potem ne bo težko dobiti skupnega jezika, posebno, če se bomo hkrati sposobni tudi kritično soočiti s tem, da se v posameznih primerih obnašamo še zelo razsipniško pa tudi neusklajeno. Naj navedem samo nekaj primerov neusklajenosti. Vse šolske knjižnice poleg obveznega čtiva kupujejo tudi ostalo beletristiko in s tem nudijo brezplačne bralne možnosti svojim učencem, medtem ko osrednja jeseniška knjižnica nima dovolj denarja za nakup novih knjig in ji tako upada tudi obisk šolske mladine, ki bi se v bistvu že v času šolanja morala navajati na izvenšolske knjižnice, kamor bi zahajala tudi po končanem šolanju. Drug tak primer je na primer izreden visok cenaz za pridobitev štipendije oziroma pomoči pri šolanju. Ali telesnokulturna skupnost ima v svojem srednjeroč-

nem programu kar 22 različnih investicijskih vlaganj, medtem ko kulturni manjka denarja za redno vzdrževanje itd., itd.

Naslednja naloga, ki čaka kulturno skupnost v jesenskem obdobju pa je dogovarjanje z delovnimi organizacijami oziroma organizacijami združenega dela o zbiranju sredstev za gradnjo delavskega kulturnega centra na Jesenicah. Tudi ta naloga izhaja iz družbenega plana razvoja občine Jesenice v letih 1976 — 1980. Z letošnjim letom namreč preteče obveza organizacij združenega dela, ki izhaja iz samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za izgradnjo mrliških vežic na Blejski Dobravi. Na enak način naj bi v prihodnjih štirih letih zbirali sredstva za ta prepotreben kulturni objekt na Jesenicah. Pri tem v bistvu ne gre za novo obremenjevanje organizacij združenega dela, pač pa za podaljšanje in eventualno valorizacijo prispevka, ki ga že odvajajo, seveda z drugo namembnostjo. Tako bi si lahko v občini ustvarili pomembno materialno osnovo in hkrati pripravljali ustrezne načrte, ali korigirali obstoječe, da bi v naslednjem petletnem obdobju, to je od leta 1981 dalje zgradili nov delavski kulturni center Jesenice.

Odprta naloga, katere nosilec je kulturna skupnost Jesenice, je prav gotovo še združevanje sredstev za postavitve TV pretvornikov in opreme za drugi TV program v občini. Prispevek krajevnih skupnosti, interesnih skupnosti in organizacij združenega dela ne bo predstavljaj večje obremenitve, če bi vsi pristopili k samoupravnemu sporazumu. V prvi fazi bi morali združiti okrog 400.000 dinarjev, ostala sredstva okroglo 900.000 din pa v šestih enakih polletnih obrokih, to je v treh letih, pri čemer prvi obrok zapade v plačilo šest mesecev po predaji vseh šestih TV pretvornikov v funkcijo (Mojstrana, Kočna, Rateče, Rovt, Brvogi in Katarina). Če bi to linearno razdelili na število zaposlenih, potem okroglo niti 100,00 din ne pride na zaposlenega. Če pa to razdelimo na tri leta, potem to pomeni na zaposlenega le 30,00 letno, kar bi bil prav gotovo pripravljen prispevati tudi vsak posameznik. Potrebna bo torej le dobro organizirana akcija, ki jo bodo nedvomno podprli vsi občani.

Čeprav je počitniško obdobje še v polnem razmahu, pa uresničevanje teh nalog ne dovoljuje nikakršnega odlašanja. V teh prizadevanjih pa bo izredno pomembno intenzivno sodelovanje vseh delegatov, predvsem v sredinah kjer delujejo, da bi naloge, ki stojijo pred kulturno skupnostjo občine Jesenice, kar najbolj uspešno uresničili v interesu vseh delovnih ljudi in občanov.

USPEŠNA DRAMSKA DEJAVNOST

Nedavno tega sem obiskal mlade v osnovni organizaciji ZSMS Javornik — Koroška Bela z namenom, da bi zvedeli kako se mladi udeležujejo na kulturnem področju. Povedali so mi, da so prav ta čas uspešno zaključili letošnjo kulturno sezono.

Tekom leta so naštudirali več iger in jih občinstvu predstavili tako na domačem odru, kakor tudi na gostovanjih po okoliških krajih.

Vsi igralci, ki so vključeni v DPD Svoboda France Mencinger, so zahtevno delo dobro opravili in si prizadevali, da so bile vloge podane kar najbolj doživeto in prepričljivo. Prizadevanje mladih odrskih delavcev rodi iz leta v leto uspehe. Na Javorniku pravijo, da delo dramske sekcije sloni predvsem na mladih. Zakaj ne bi poskušali še drugje?

Jože Žerdin

GORENJSKI MUZEJ V KRANJU VABI

V Mestni hiši je na ogled stalna arheološka, etnološka, kulturno-zgodovinska in umetnostnozgodovinska zbirka. V galeriji v isti stavbi je pripravil aktiv likovnih pedagogov Gorenjske (Osnovna šola Stanka Mlakarja v Senčurju) razstavo LIKOVNA USTVARJALNOST OTROK. V drugem nadstropju Mestne hiše pa si lahko ogledate etnološko razstavo KMEČKO GOSPODARSTVO V GORNJESAVSKI DOLINI.

V Prešernovi hiši je odprt PREŠERNOV SPOMINSKI MUZEJ. V galeriji iste stavbe pa je ob občinskem prazniku Kranja odprta razstava LIKOVNA PRIZADEVANJA NA PODROČJU OBČINE KRANJ.

V baročni stavbi v Tavčarjevi 43 je na ogled stalna zbirka NARODNOOSVOBODILNA BORBA NA GORENJSKEM in republiška stalna-zbirka SLOVENKA V REVOLUCIJI. V galerijskem prostoru iste stavbe pa si lahko ogledate razstavo PARTIZANSKA GRAFIKA, ki jo je posredoval muzej ljudske revolucije Slovenije v Ljubljani.

Razstavne zbirke oz. razstave so odprte vsak dan razen ponedeljka od 10. do 12. in od 17. do 19. ure.

V kasarni Stane Zagar v Kranju je stalno odprt muzej Prešernove brigade.

V Stari Fužini je odprta stalna razstava PLANŠARSKA KULTURA V BOHINJU. Zbirka je odprta vsak dan od 9. do 12. in od 15. do 19. ure.

Železna cesta v tovarni

V BOJU PROTI RAKU

NOVOTVORBE V MOŽGANIH

TA OBOLENJA ZAHTEVAJO VISOKO SPECIALIZIRANO ZDRAVLJENJE

Možganski tumorji imajo dve posebnosti: prvič, nastajajo v lobanji, to je v zaprtem in omejenem prostoru; zaradi svoje nebrzdane rasti pritiskajo na okolišno možgansko tkivo in tako ogrožajo bolnikovo življenje. Druga posebnost je v tem, da ne dajejo znakov, ki bi bili značilni prav za takšno obolenje, torej enako kot novotvorbe na drugih delih telesa. Vsaj v začetku povzročajo le splošne in neznatne težave.

Sedimo pred televizorjem ali gremo v kino. Večkrat nam prikazujejo dramatične dogodke, ko pri bolniku pravčasno ali prepozno odkrijejo možganski tumor, ga ozdravijo ali pa tudi ne. Vsekakor zdravljenje ni enostavno. Strah pred možganskimi tumorji bega v sedanjem času vedno več ljudi. Največkrat jih prestrašijo glavoboli, ki trajajo dlje, kot sijojo da bi bilo normalno.

Poglejmo, kako so prvi znaki tumorske rasti v možganih neznatni. Skoraj pri polovici bolnikov se pojavi kot začetni znak glavobol. V 13 odstotkih se najprej spremenita značaj in obnašanje bolnika. Desetina bolnikov z možganskimi tumorji navaja za začetek bolezni bruhanje, ki mu ne morejo najti vzroka v prebavilih. Vrtoglavica se pojavi le pri 6 odstotkih takih bolnikov, napadi, podobni padavici, pa pri 5 odstotkih. Komaj zaznavne telesne ohromitve niso pogoste, le pri 17 odstotkih bolnikov najdemo na začetku ohromitve nekaterih delov telesa, mišičnih skupin ali možganskih živcev.

Prvi znaki, ki jih opazi bolnik, so torej zares neznatni. Podobne znake kažejo tudi druge bolezni, ki so dosti bolj pogostne kot možganski tumorji. Kot primer naj nam bo kar arterioskleroza (poapnenje možganskih žil), ki se začne pojavljati z enakimi ali podobnimi znaki. Ker vemo, da prizadene arterioskleroza prej ali slej skoraj vsakega človeka, novih bolnikov z možganskimi tumorji pa je na leto v Sloveniji le okoli 60, moramo biti torej zelo oprezní pri sumu na možganski tumor.

Od časa, ko bolnik začuti prve težave, do taktat, ko poišče zdravniško pomoč, mineta navadno kar dva meseca. V prvem mesecu pride k zdravniku okoli 30 odstotkov bolnikov. Ob prvem pregledu zdravnik najpogosteje ugotovi glavobol, bruhanje in spremembe na očesnem ozadju. Te znake ima ob prvem pregledu približno 70 odstotkov bolnikov, že z ohromitvami pa jih pride prvič na pregled 40 odstotkov. Ko zdravnik posumi na možnost, da ima bolnik možganski tumor, pridejo na vrsto posebne preiskave. S pregledom električne aktivnosti možgan (elektroencefalogram) lahko v polovici primerov ugotovimo verjetnost, da gre za možganski tumor. Imamo pa še druge posebne diagnostične pripomočke: angiografija, to je rentgensko slikanje možganskega ožilja, ki se nam lepo prikaže, če ga napolnimo s posebnim kontrastom. Če je ožilje nenavadno razporejeno, je sum na tumor lahko upravičen ali pa že kar potrjen. Pri pneumoencefalografiji prikažemo z rentgenskim slikanjem votli sistem možgan, ki smo ga pred tem napolnili z zrakom. Naslednja posebna preiskava je t. i. scintigrafija

možgan. Pri tem postopku brizgamo neškodljivo radioaktivno snov v ožilje in gledamo kopičenje radioaktivnosti po vsem področju možgan. Kopičenje je večje ali manjše tam, kjer je tumor. Nobena od teh diagnostičnih metod pa ni sama po sebi popolnoma zanesljiva. Le ocena vseh skupaj, ki jo more podati le strokovnjak, ki ima dovolj izkušenj o teh boleznih, bo lahko dokončna.

Možganske novotvorbe delimo v glavnem v dve skupini. V prvo štejemo zločeste tumorje, ki zaradi svoje nebrzdane rasti prodirajo v okolišno tkivo in se zasevajo po raznih delih telesa. V drugo skupino štejemo nezločeste novotvorbe, ki sicer tudi nebrzdano rastejo, vendar ne vraščajo v okolišno tkivo, temveč so od njega ostro omejene in ga le odrivajo ter tudi ne delajo zasevkov. Nezdavljivi so vsi možganski tumorji, bodisi rakavi ali nerakavi, za bolnika smrtni. Zaradi svoje rasti zavzemajo namreč vedno več prostora v lobanji in pritiskajo na dele možgan, ki so življenjsko pomembni.

Ko pri bolniku ugotovimo možganski tumor, je za zdravljenje in usodo bolnika važno, da ugotovimo, za kakšno vrsto gre. Veliko tumorjev lahko nevrokirurg z operacijo popolnoma odstrani in ni nevarnosti, da bi ponovno zrastle. Nekateri pa toliko vraščajo v okolišno tkivo ali pa so nastali na takem mestu, da jih je težko odstraniti. Pri takem primeru pa kaže z operacijo vsaj razbremeniti pritisk, ki nastaja v lobanjski votlini in ogroža bolnikovo življenje. Operativno zdravljenje

tudi ne pride v poštev pri takih bolnikih, ki imajo tumorje v možganih na več mestih hkrati. V možgane pa se lahko zaseje tudi rak, ki se je razvil na kakem drugem organu, npr. v pljučih. V takih primerih moramo sočasno zdraviti začetnega raka in tudi njegove zasevke v možganih. Poleg operacije imamo na voljo tudi obsevanje z radioaktivnimi žarki. Seveda pri tem uporabljamo takšne načine, da ne prizademo normalne funkcije možgan. Na voljo pa imamo tudi posebna zdravila — citostatike, ki so lahko uspešna, vendar dajemo prednost operativnemu zdravljenju in obsevanju.

V Sloveniji zabeležimo na leto okoli 50 do 60 novih primerov zločestih možganskih tumorjev in 30 nezločestih. Okoli 150 primerov pa je takih, pri katerih ni bilo moč ugotoviti narave obolenja. Na leto umre v Sloveniji nekaj več kot 60 bolnikov zaradi možganskih tumorjev.

Ceprav število vseh tumorjev ni tako veliko kot pri drugih rakavih obolenjih, so pa vendarle zelo resna bolezen. Zdravijo visoko specializirano strokovno zdravljenje in večkrat priklenejo bolnika na bolniško posteljo za dolgo časa, tudi za leto in več.

Ce torej včasih pomislimo na možganski tumor, se spomnimo, da so relativno redki, zato je neupravičen strah pred to boleznijo. Če pa imamo kakršnekoli težave, ki smo jih v začetku našli, pojdemo nemudoma k zdravniku! Prvi znaki niso značilni prav za možganske tumorje in so taki kot pri drugih boleznih. Ne pozabimo, da se možganski tumorji pojavljajo tudi pri otrocih. Če bo zdravnik posumil na morebitni možganski tumor, in to more le zdravnik, bo bolnika napotil v specializirano zdravstveno ustanovo, kjer ga bodo večji strokovnjaki temeljito pregledali in uporabili vse svoje znanje in izkušnje, da bi bolnika ozdravili ali mu rešili življenje.

dr. Marija Vegelj-Pirc, specialist nevrolog, Onkološki inštitut - Ljubljana

GORENJSKI SEJEM V KRANJU

Šestega avgusta so odprli 26. Gorenjski sejem v Kranju. Sejem bo trajal do 16. avgusta in ga je odprl sekretar Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije Marjan Rožič.

Gorenjski sejem ima značaj sejma široke potrošnje, se pravi, da je na njem razstavljeno blago vseh tistih gospodarskih panog, ki jih potrošniki neposredno potrebujejo in katerih izdelke na sejemu večinoma lahko tudi kupijo. Letos so na voljo na sejmu izredno pestra izbira pohištva in druge opreme za stanovanja. Še zlasti bogata je izbira gospodinjskih in akustičnih aparatov, preprog in dekorativnih predmetov, tekstilne in usnjene konfekcije, obutve, kovinske in plastične galanterije, kozmetike, igračk, nakita in drugih potrošnih dobrin. Na sejmu je mogoče kupiti tudi ves gradbeni material, zlasti opeko, lesne izdelke, kompletno opremo za kopalnice, za centralno kurjavo in gradbene elemente za postavljanje montažnih hiš. Seveda je na voljo dovolj tudi tiste in takšne gradbene mehanizacije, ki jo potrebujejo zasebniki pri gradnji svojih hiš.

Na zunanjem razstavnem prostoru pa je na voljo dovolj najraznovrstnejše kmetijske mehanizacije domačih in inozemskih proizvajalcev. Razen tega pa si obiskovalci lahko nabavijo tudi mehanizacijo za obdelavo lesa in kovin. Na sejmu je mogoče kupovati s potrošniškim posojilom. Stroji in izdelki so razstavljeni na 14.000 kvadratnih metrih razstavnega prostora. Sodeluje kar 124 razstavljalcev. Poleg 97 domačih, je tudi 27 inozemskih. Največ inozemskih razstavljalcev je iz Italije, Avstrije in Zahodne Nemčije.

Tako kakor vsako leto pa je v večernih urah več zabavnih prireditev.

Z.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

14. in 15. avgusta amer. barvni film MISTER MAJESTYK, režija Richard Fleischer, v gl. vlogi Charles Bronson, ob 19. uri.
16. in 17. avgusta amer. barvni film LOCOMB LUCIEN, režija Louis Malle, v gl. vlogi Pierre Blaise, ob 19. uri.

18. avgusta ameriški CS barvni film ZADNJA PRILIKA, ob 19. uri.
19. avgusta zaprto
20. avgusta angl. barvni film JAMES BOND 007 ŽIVI IN PUSTI UMRETI, režija Guy Hamilton, v gl. vlogi Roger Moore, ob 19. uri.

21. in 22. avgusta franc. barvni film KAM S TRUPLJOM, režija Georges Lautner, v gl. vlogi Jean Lefevre.

Kino PLAVŽ

14. in 15. avgusta amer. barvni film LOCOMB LUCIEN, ob 20. uri.
16. in 17. avgusta amer. barvni film MISTER MAJESTYK, ob 20. uri.

18. avgusta zaprto.

19. avgusta angl. barvni film JAMES BOND 007 ŽIVI IN PUSTI UMRETI, ob 20. uri.
20. avgusta amer. CS barvni film ZADNJA PRILIKA, ob 20. uri.
21. in 22. avgusta amer. barvni film KITAJSKA ČETRT, ob 20. uri.

Kino DOVJE MOJSTRANA

14. avgusta amer. barvni film AKCIJA ZA ATENTAT, ob 19.30.
15. avgusta amer. barvni film MOŽ Z VZHODA, ob 19.30.
21. avgusta amer. barvni film LOCOMB LUCIEN, ob 19.30.

Kino KRANJSKA GORA

14. avgusta amer. barvni film MOŽ Z VZHODA, ob 20. uri.
15. avgusta amer. barvni film PANIKA V PARKU MAMIL, ob 20. uri.
18. avgusta amer. barvni film LOCOMB LUCIEN, ob 20. uri.
21. avgusta amer. barvni film MISTER MAJESTYK, ob 20. uri.

RAZPIS

VZGOJNO VARSTVENA ORGANIZACIJA JESENICE, cesta Cirila Tavčarja 3/a
razpisuje za šolsko leto 1976/77 prosta

4 (štiri) delovna mesta varuhinj za poln delovni čas (deljen) za določen čas.

POGOJ: dokončana osnovna šola, oz. šola za varuhinje, starost 17 let, veselje in sposobnost za delo z otroki.

POSKUSNO DELO — 3 mesece.

NASTOP DELA: 15. september 1976.

Stanovanj ni.

Kandidatke naj pošljejo prijave na naslov: VZGOJNO VARSTVENA ORGANIZACIJA JESENICE, Tavčarjeva 3/a v roku 15 dni po objavi razpisa.

PRIJAVI JE TREBA PRILOŽITI:

- dokazila o strokovnosti, oz. šolski izobrazbi (lahko tudi fotokopija dokazila)
- kratek življenjepis z navedbo dosedanjih zaposlitev

Prijavljeni kandidati bodo obveščeni o izbiri v roku 20 dni od poteka roka za prijave.

RAZPIS

TOZD osnovna šola 16. december, Mojstrana, razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1 učitelja v oddelku PB za nedoločen čas.
Pogoji: PU ali P

1 učitelja matematike — fizike s polovičnim delovnim časom za nedoločen čas.

Nastop službe 1. septembra 1976.

Prijave z dokazili o izobrazbi in življenjepis pošljite v roku 15 dni na naslov šole.

Pri opravljanju delovne dolžnosti se je smrtno ponesrečil naš sodelavec

ISMET SADIĆ
izstresalec vagonov na aglomeraciji

Pokojnega sodelavca, ki je delal v železarni od 30. 10. 1975, bomo ohranili v lepem in trajnem spominu. Svojcem naše iskreno sožalje.

Delavski svet Železarne, delavski svet TOZD Talilnice, uprava Železarne in tovarniška konferenca osnovnih organizacij sindikata železarne.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata družbena prehrana se najlepše zahvaljujem za brezplačno letovanje v Biogradu.

Ivanka Cindrič

ZAHVALA

Zahvaljujem se sodelavkam Zinki, Stani, Irmí, Fikreti za prejeto darilo ob moji upokojitvi.

Celarčeva

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi tragični izgubi našega dragega sina

MATIJA ULČARJA

se zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih lajšali bolečino. Posebno se želimo zahvaliti prizadevnim potapljačem, veslaškemu klubu Bled in vsem dobrim sosedom in vaščanom, ki so nam tako nesebično pomagali. Zahvala velja tudi sošolcem iz osnovne šole Bled, sodelavcem OTK, sorodnikom in vsem, ki so v tako velikem številu pospremili našega nepozabnega Matija na njegovi zadnji poti.

Družina Ulčar
Podhom, Sebenje

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža, očeta in brata

RAFAELA ŠOBERLA

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo tov. Vidcu za njegovo nesebično pomoč, kakor tudi vsem, ki so darovali vence in cvetje.

Žalujoci: žena, sin, hčerke in brat z družinami

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 14. avgusta, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta

Samopostrežna trgovina ZARJA (bivši železniški konzum) Titova 7

V Kranjski gori bosta v soboto, 14. avgusta, od 7. do 20. ure odprti

PIK Belje in ŽIVILA Kranj, posl. Vitranc

V Gozd Martuljku je odprta samopostrežna trgovina v času od 1. 7. do 15. 9. vsako soboto od 7. do 19. ure in vsako nedeljo od 7. do 11. ure.

PRIPRAVE HOKEJISTOV

Skoraj ni več dvoma, da se jeseniški hokejisti izredno resno in dobro pripravljajo za hokejsko sezono 1976/77. Igralci prvega moštva so v drugi polovici julija izkoristili svoje letne dopuste. Treninji so sicer potekali redno, vendar udeležba v tem času ni bila številna.

Kot smo že pisali, so jeseniški hokejisti začeli s pripravami 17. maja in že od samega začetka je bilo njihovo delo zelo resno. V pogovorih s trenerjem Vlacavom Bubnikom smo zvedeli, da je bil že na začetku zadovoljen z odnosom igralcev do priprav. Tako je bilo tudi v nadaljevanju. Trener Bubnik je imel dopust v drugi polovici julija, ko je na oddih odšla tudi večina igralcev. Kljub temu pa s treninji niso prenehali, kar dokazuje, da so igralci koristili čas, ko niso bili odsotni izven Jesenice, za priprave.

Trener Bubnik se je vrnil na Jesenice 1. avgusta in nadaljeval z bolj intenzivnim delom. To je namreč zadnja faza »suhih priprav« pred odhodom moštva na trening v CSSR, v Brno, kjer bodo trenirali na ledu od 20. avgusta dalje. Igralci hodijo na treninge skoraj v polnem številu in po besedah trenerja Bubnika ni nobenih težav. Zatrtil je, da priprave skoraj ne bi mogle bolj potekati.

Ravno tako kot prvo moštvo, pridno trenirajo tudi igralci ostalih moštev jeseniških hokejistov, tako člansko moštvo Kranjske gore, kot tudi mladinci in pionirji.

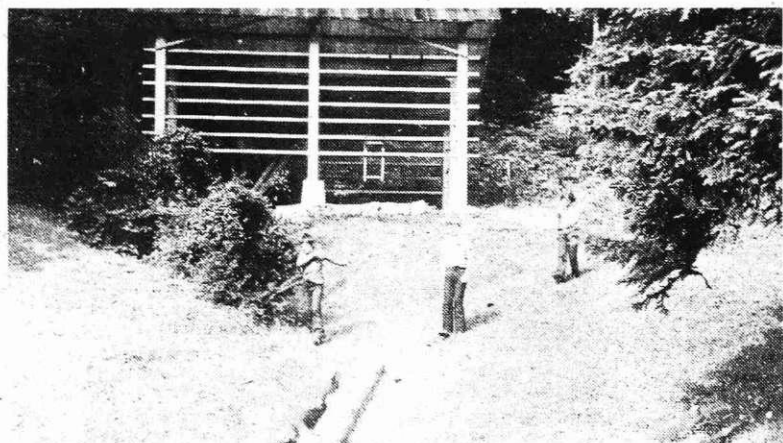
Za člane je vsekakor pomembno, da bodo z vadbo kmalu nadaljevali na ledu. Letošnje priprave na ledeni ploskvi, pred začetkom sezone na domačem ledu, bodo precej krajše kot doslej. Kot že rečeno bo prvo

moštvo odpotovalo v Brno 20. avgusta, kjer bo treniralo deset dni, vmes pa imelo nekaj treningov tekem. Nato se bodo Jeseničani preselili v Češke Budjevice, kjer bo izredno močan mednarodni turnir. Poleg jeseniških hokejistov in domačinov – Motor Češke Budjevice, bosta na turnirju nastopili odlični moštvi: prvak NDR Dinamo in Kristal-Saratov iz Sovjetske zveze.

Tako se bodo Jeseničani vrnili domov 6. septembra, kjer jih bo najbrž pričakala ledena ploskev v dvorani v Podmežakli. Led takrat namreč mora biti pripravljen, ker bo uradna otvoritev hokejske sezone na Jesenicah 8. septembra s prijateljsko tekmo med Jesenicami in češkim drugoligašem Kolinom. Tej tekmi pa bo 11. septembra sledila tudi prva tekma za pokal Karavank proti ATSE iz Gradca.

Po mnenju strokovnega vodstva jeseniških hokejistov nekoliko krajše priprave na ledu v letošnjem letu ne bodo okrnile priprav moštva za letošnjo sezono. Gre namreč tudi za to, da bo v mesecu septembru dovolj tekem, ki bodo preizkušnja pripravljenosti in možnost za uigravanje jeseniških hokejistov.

Kot vse kaže se bo trenerski štab hokejskega društva Jesenice močno okrepil. Na Jesenice bo prišel, nekoč odlični igralec češkoslovaške reprezentance Branislav Danda. Prevzel bo skrb nad najmlajšimi hokejisti. Skrbel bo predvsem za hokejsko šolo, pionirje kot tudi mladince. To bo vsekakor še ena velika pridobitev, kajti ravno pri najmlajših se je v jeseniškem hokeju dostikrat poznala vrzel, ki bo tako odpravljena. D.

Osrednji objekt nove Trim steze, ki bo tekla od bolnišnice na Jesenicah čez Žerjavce, po trasi nekdanje ozkotirne železnice, nato zavila k Jesenici in končala na izhodišni točki, je kozolec, ki ga vidimo na sliki. Postavljen je pod traso ozkotirne železnice, tam kjer steza zavije proti strugi Jesenice. Kozolec, v katerem bodo razna orodja za telovadbo, so postavili delavci SGP Sava Jesenice.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

PROSTORNOST, AKTIVISTI, RADIATORJI, TVORKA, MED, OPOBNIK, RR, KARNISA, DAR, APA, AGADIR, NORA, PRAZNIK, MORENA, OA, BJ, LES, KES, PRVI AVGUST, CP, IA, TVORBA, TR, E, T, SIENA, R, LESK, TOVARNA, TUN, JNA, JOK, T, OBRONEK, UMAG, ALKAR, J, VO, N, VIDRA, MATE, ŠIPEK, ARA, BE, CET, ANARHISTKA, RIM, OST, KRAJI, GIN, ILI, INOVATOR, ARNO, EP, CAR, ŠARA, APEL, TANIN, AMARO.

V torek, 10. avgusta je posebna komisija, ki so jo sestavljali: Janez Kežar, Janez Iskra, Olga Tišov in član uredništva, izžrebala nagradne križanke, objavljene v 30. številki Železjarja. Prejeli smo 358 rešitev, komisija pa je izvelela 15 rešitev, da je dobila 10 pravih.

125 din prejme TONČKA PODOBNIK – nabava, 90 din prejmeta MARIJA BERTONCELJ, C. 1. maja 62, Jesenice in MIRKO CIH – OTK, po 65 din prejme GOSVETAR FRANČKA, Bokalov 3, Jesenice, CILKA TALAR – sekretariat in MATIJA ŠTAJDOHAR SEO, po 40 din pa prejme ALOJZ MIHELIC – OTK, MATEVŽ GLUHAR – jeklovlek, ALOJZ STARE – OTK, in FRANČKA LANGUS – SEO.

Vsem nagradencem iskro čestitamo! Nagrajenci bodo prejeli nagrade po 15. avgustu pri obratnih personalkah, nagrajenci izven Železarnice pa po pošti.

Turistično društvo Jesenice izvaja letos že sedmo leto akcijo »lepe rože«. Namen le-te je spodbuditi prebivalce širšega jeseniškega področja od Potokov, Dobrave pa do Hrušice, da bi imeli in gojili čimveč rož, ki bi bile za okras oken, balkonov, ertov in drugih prostorov. Naša sodelavka iz elektrodelnega obrata Angela Robič, po domače Žvagnova, je tudi ena velikih ljubitelj rož, ki jih goji pri znani partizanski domačiji pri Žvagnu pod Mežakljo.

OBVESTILO
PLAVALNEGA
KLUBA

Plavalni klub Jesenice obvešča, da bo organiziral še en plavalni tečaj za otroke – neplavalce od 16. do 27. avgusta. Tečaj bo trajal deset dni v popoldanskem času.

Prijave sprejemajo na kopalnici v petek, 13. in ponedeljek, 16. avgusta, od 16. do 18. ure.

PK Jesenice

Nogomet

BLED : JESENICE
6:4 (3:3)

V četrtek, 6. avgusta, so Jeseničani gostovali na Bledu, kjer so odigrali prijateljsko tekmo z istoimenskim moštvom in srečanje izgubili z rezultatom 6:4 (3:3).

Jeseničani so bili boljše moštvo le v prvem delu prvega polčasa, ko so tudi povedli s 3:0. Zatem so domačini uredili svoje vrste in s tremi zaporednimi zadetki uspeli rezultat izenačiti.

V drugem polčasu so domačini imeli več od igre in so zasluženo zmagali. Ne glede na poraz smo lahko z igro jeseniškega moštva za ta del priprav na novo prvenstveno sezono zadovoljni. Prikazali so dobro igro, razen nekaterih začetniških napak, ki so jih napravili v obrambi mlajši igralci, kateri so vključeni v priprave članskega moštva.

VALPOVKA :
JESENICE
6:0 (2:0)

V soboto, 7. avgusta, so Jeseničani imeli v gosteh moštvo Valpovke iz Valpova, člana hrvatske lige, s katerim so odigrali prijateljsko tekmo in srečanje izgubili z rezultatom 6:0 (2:0).

Jeseničani so se le v prvem polčasu uspešneje upirali odličnim gostom iz Valpova, kateri so prikazali kvaliteten nogomet, predvsem pa je prišla do veljave njihova fizična pripravljenost. V drugem polčasu, ko so popolnoma nadigrali naše nogometaše so dosegli še štiri gole ter s tem izdatno zmago. Kljub dokaj hudemu porazu naših nogometašev smo s tekmo lahko zadovoljni, saj so se lahko naši nogometaši marsikaj naučili od odličnih gostov.

V nedeljo, 15. avgusta bodo jeseniški nogometaši igrali na Bledu na turnirju, katerega prireja NK Bled. Na turnirju bodo sodelovala moštva: NK Sava (Kranj), Domžale, Jesenice in organizator NK Bled. Turnir se bo pričel ob 8. uri dopoldne na nogometnem igrišču pod Gradom.

EKIPA JLA PRVA

Komisija za rekreacijo in športno dejavnost pri svetu krajevne skupnosti Javornik – Koroška Bela je v počastitev dneva graničarjev organizirala turnir v malem nogometu. Ekipa iz JLA (graničarji), OO ZSMS Javornik, iz valjarne 2400 železarne Jesenice in osnovne šole Koroška Bela, so tekmovali v soboto, 7. avgusta, na igrišču za osnovno šolo na Koroški Beli.

V tekmi, ki je odločala o prvem mestu, sta se srečali ekipi JLA in OO ZSMS Javornik. Zmagala je ekipa graničarjev z rezultatom 1:0 in tako osvojila prvo mesto. V tekmi za 3. in 4. mesto pa sta se srečali ekipi valjarne 2400 in osnovne šole Koroška Bela. Zmagali so nogometaši valjarne 2400 z visokim rezultatom 9:1 in se uvrstili na 3. mesto, na 4. mesto je ekipa osnovne šole Koroška Bela.

V nedeljo, na dan graničarjev, bodo zmagovalni ekipi podelili pokal, ostalim ekipam pa diplome.

BIJELO DUGME

Predprodaja vstopnic za vokalno glasbeno prireditve skupine Bijelo dugme, ki bo v nedeljo, 15. avgusta, ob 20.30 v športno-kulturni hali na Jesenicah, bo v soboto in nedeljo od 9. do 14. ure in dve uri pred pričetkom prireditve pri blagajnah v športnem parku v Podmežakli. Cena vstopnic je enotna – 50,00 din.

ZA 70-LETNICO PREKO DOLGE NEMŠKE

Cas beži, leta minevajo z neverjetno naglico. A planine, sinji vrhovi in močene stene, s svojimi globokimi in previsnimi grapami, kamini in žlabori, so ostali neizpremenjeni. Kako lepe in veličastne so v tej svoji mogočnosti, s katero privabljajo mlado in staro, iz zatohlih in prašnih dolin in mest, v svoj gaj. Tu se naužijejo svežega zraka in preživijo nekaj prijetnih uric v njihovem blaženem miru in tihoti. Tako si nabirajo novih moči in lepih spominov. Kako sladka in močna je njihova sila. Ko si jo enkrat občutil, je ne moreš več pozabiti. Vedno in vedno, se jim približaš z željo, ponovnih lepih spominov in sladkih doživetij. Koliko lepih pa tudi bridkih uric so mi nudile. Toda še vedno si želim novih doživetij v njihovem kraljestvu. Obiskoval jih bom, dokler mi bodo dovoljevale moči in zdravje.

Jutro 11. VII. 1976 se budi iz nočnega sna, vreme je prekrasno. Ura je 4.20, ko naju z Gusteljem popelje njegov konjiček skozi jutranji mrak proti Vratom. V veseljem pomenu sva bila kar hitro pri Aljaževem domu. Tu je bilo še vse mirno. Le nekaj bolj ranih planincev se je pripravljalo za odhod na Triglav. Nisva se ustavljala, takoj si nadeneva nahrbtnike na ramena in že koraciva po dolini proti Pragu. Kmalu sva opazila družbo planincev, ki vstopajo v Prag. Na vrhu sva jih dohitela. Malo pred Habetovo ploščo sva zavila kar v desno navzgor preko skal, da bi bila čim prej pod steno. Pri vstopu v steno sva dohitela dva plezalca – dekle in fanta. Na pesku vrh vstopa izmenjamo nekaj besed in si zaželimo srečno pot. Midva se že poženeva naprej preko roba do vstopa v srednjo nemško smer. Tu sva zopet dohitela dva plezalca z Jesenic. Pozdravimo se in med tem, ko se midva navezujeva, sta že izginila za rob. Še prijateljski stisk roke in tudi jaz pričnem s plezanjem. Kar hitro sva dohitela plezalca z Jesenic. Zaradi varnosti pred kamenjem pa sva se umikala levo ali desno za rob. Hitro smo bili pri močvirju na gradu. Kratke oddih, vpis v knjigo in zopet naprej. Tu še nisva bila povsem odločena, ali bova šla v srednjo nemško ali dolgo nemško smer.

Hitro sva bila preko snežišča pod nemškim oknom, pogled pa mi je ves

čas uhajal v steber dolge nemške, kateri se mi je tako prijazno ponujal in me vabil. Kar same so me vlekle noge v strmo polico raza do pod gladke in krušljive igle. Gustel mi svetuje kje naj plezata, da bosta kjer je lažji teren. Odgovoril pa sem mu, da je tu lepša plezarija in da vsaj veš, da si v steni in vidiš nakrog. Plezanje je bilo ta dan prekrasno, saj je bila stena suha kot malo kdaj. Ko prispem do močira na stebri Gustl sporoča, da gresta tudi onadva za nama, čeprav sta prvotno nameravala preko srednje nemške.

Kar hitro je Gustel pri meni. Dalje sva plezala skozi gornji steber. Šlo nama je kar dobro in hitro. V stebri postane plezanje šele romantično in lepo, ko se že loviš za slabimi stopi in oprijeti ter postane stena bolj zračna in odprta, tu šele res občutiš njeno mogočnost in lepoto. Skoraj sva bila na poševni polici, ki pelje daleč v desno na izstop. Ne brigava se zanjo, ampak nadaljujemo plezanje naravnost navzgor po robu. Hitro sva se znašla na Kugjevi polici vrh stene. Onima dvema še Gustl svetuje kje naj plezata, da bosta hitro iz stene. Midva se odpraviva po polici proti ledeniku in se na peščenem robu razveževa ter pospraviva stvari v nahrbtnika. Pot nadaljujemo po spodnjem delu ledenika na sedlo vzhodnega turna in dalje do studenca ter preko Tominskove.

Sonce je močno pripekalo, ko sva se vračala nazaj v dolino. Ob 14.30 sva prispela do Aljaževga doma vsa srečna in vesela nad lepim vzponom in še lepšimi doživetji.

JANEZ BROJAN

PRIPIS UREDNIŠTVA: Avtor sestavka Janez Brojan, prejemnik letošnje Gregorčičeve plakete, je 16. julija letos dopolnil 70 let svojega življenja. S planinskimi tovarišem Gusteljem Delavcem, sta za ta visok življenjski jubilej preplezala dolgo nemško smer v severni steni Triglava, ki zahteva šest do sedem ur plezarije IV. težavnostne stopnje. Čestitamo k jubileju in opravljenemu vzponu z željo, da bi bil jubilar se dolgo zvest svojim priljubljenim goram.

DRUGI PLANINSKI ZBORNIK
»SVET POD TRIGLAVOM«

Slovenska planinska zgodovina se je začela pisati istočasno s svetovno alpinistično. Kolumbi našega klasičnega, pionirskega ljudskega planinstva so bili »štirje srčni možje« iz Bohinja s »ta velkim Jurjevcem« na čelu, ki so 25. avgusta leta 1778 prvi stopili na Triglav »baje odkar stoji svet«, polnih osem let prej, predno je 8. avgusta leta 1786 Jacques Balmat pripeljal dr. Gabriela Paccarda na Streho Evrope, Mont Blanc. Štirje Bohinjci so postavili rojstno letnico našega planinstva in svetovnega alpinizma polnih 87 let prej, predno je bila 14. julija 1865 dosežena velika in pomembna zmaga, žal zavita v črn žalni trak, nad »goro gora« Matterhornom. Slovenci smo torej v najzgodnejši dobi odločno in zmagovito stopili v svetovno planinsko alpinistično zgodovino.

Mimo 90.000 organiziranih planincev, plezalcev, alpinistov in gorskih reševalcev naglo hite pomembne in važne obletnice iz domače in svetovne planinske alpinistične zgodovine.

Ljubitelji in obiskovalci gora slave in proslavljajo vse te jubileje z delovnimi akcijami in zmagami, s kakovostnimi in zanimivimi predavanji, šolami, tečaji in vajami, s kulturno zabavnimi prireditvami, akademijami in razstavami, odpravami in drugimi manifestacijami, ki pestrijo delo in življenje gornikov.

Planinci iz Doline, ki so neposredni nasledniki »štirih srčnih mož«, Triglavskih prijateljev, Piparjev, Drenovcev in Skalašev, so po letu 1870, ko je stekla »železna cesta« iz Ljubljane preko Jesenic na Trbiž in se prav posebej po letu 1890, ko so pogorele bohinjske Zoisove fužine, odlično nasledili bohinjske pastirje, koseže, rudarje in fužinarje ne samo v železarstvu, temveč še prav posebej v planinstvu, plezanem športu, alpinizmu in gorski reševalni službi. Navdušile so jih mogočni in fantastično izoblikovani Jalovec, Prisojnik, Razor, Triglav in druge gore, ki so se čredile nad Planico, Krnico, Martuljkom in tremi triglavskimi dolinami.

V počastitev 50-letnice gornjesavskih planinskih društev (1903–1953) in 30-letnice PD Jesenice (1924 do 1954), so navdušeni in predani gorniki z Jesenic leta 1954 izdali izredno pester in besedno in slikovno bogat

zbornik Svet pod Triglavom na 110. straneh, ki je naletel na priznanje in odobravanje pri številnih iskrenih in kulturnih ljubiteljih planinske pisane besede in mojstrske planinske črno bele in barvne dokumentarne in umetniške fotografije. Pri sestavi tega gorenjske planinske edicije, ki je odlično izpopolnila Planinski vestnik, je leta 1954 sodelovalo preko 25 avtorjev, ki so imeli nekaj povedati iz življenja ljubiteljev gora iz Doline.

Sredi načrtnih in široko razgibanih priprav za osrednji slovenski planinski praznik, dvestoletnico prvega pristopa na Triglav (1778 do 1978) se je na Jesenicah in v ostalih krajih jeseniške občine, kjer zelo prizadevno deluje pet planinskih društev in planinska sekcija v Ratečah, s preko 4000 aktivnimi planinci, plezalci, alpinisti in gorskimi reševalci, so ljubitelji in obiskovalci gora iz Doline pod gorami obudili željo, da izdajo v letu 1978 drugo edicijo Svet pod Triglavom. Avtorji bodo poskušali zbrati v drugem zborniku kar najbolj bogato gradivo o planinstvu, plezanem športu, alpinizmu in GRS v Dolini pod gorami.

Prepričani smo, da bodo mojstri planinske besede, upodablajoče slikarske in foto umetnosti iz jeseniške občine sposobni podati vse, kar so naredili dolinski planinci, plezalci in alpinisti za napredek in zdravo rast množičnega, rekreativnega planinstva in vrhunškega alpinizma ter varnosti gornikov od nekdaj do današnjih dni.

Nov zbornik Svet pod Triglavom bo prav gotovo po besedni in slikovni vsebini obogatil vsako planinsko knjižno polico. Zuro

